CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ARQUITECTÓNICO	CIVIL	**A_161**

F_01 **S**

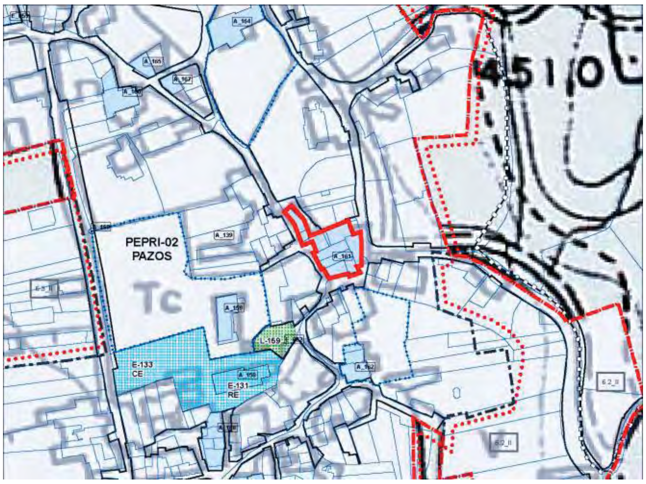

DENOMINACIÓN:	PARROQUIA:	NÚCLEO:
Couzada de interese	**PAZOS**	**Pazos**

Localización:	Coordenadas UTM:	Clave Plano:
Pazos	**628420-4644716**	C-08

DESCRICIÓN:

Couzada que presenta unha notable calidade arquitectónica por canto integra un conxunto de edificacións tradicionais cunha vivenda nobre de altísimo valor histórico, tal como evidencia o par de brasóns flanqueados por columnas (un deles timbrado) que loce nas súas dúas fachadas principais. Fondamente alterado respecto da súa morfoloxía orixinal -datable na Idade Moderna- a peza nobre presenta dúas alturas (B+I) e cuberta a catro augas; os seus muros aparecen conformados en cantaría de calidade (opus quadratum) que contrasta coa plementería de inferior calidade que presenta o resto da edificación.

O andar terreo, como é norma, foi ideado para acoller a adega, así como a estancia para o resgardo de apeiros de labranza, mais esta función foi modificada co paso do tempo, ao punto que a porta de acceso principal -gorecida baixo un fermoso arco de medio punto- foi xa dividida en dúas metades co obxecto de permitir a entrada a dúas vivendas diferentes.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
MOI ALTO	ALTO	ALTO	ESTRUTURAL	POUCO ALTERADO	PRIVADA

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

PEPRI PAZOS

OBSERVACIÓNS:

O Decreto 571/1963 protexe os escudos, emblemas, pedras heráldicas, rolos de xustiza, cruces de termo e pezas similares de interese histórico artístico; BOE núm. 77, do 30 de marzo. Os dous (2) escudos ou brasóns que loce a fachada desta vivenda teñen a consideración de Ben de Interese Cultural (BIC), o máximo grao de protección legal co que pode contar un ben cultural, por aplicación da disposición adicional segunda da Lei 16/1985, do 25 de xuño, do Patrimonio Histórico Español.

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

ESCUDOS

CARPINTERÍAS DE MADEIRA

MELLORAS NECESARIAS:

Recuperación da escalinata de acceso orixinal ao andar residencial e da biseira da porta de acceso orixinais.
Suprimirase o miradoiro a as persianas exteriores, xa que son elementos alleos á tipoloxía orixinal do ben. Instalaranse baixantes de cobre.

OBRAS PROHIBIDAS:	OBRAS PERMITIDAS:
As que fixe o nivel de protección	As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras Máis todas as permitidas na normativa xeral correspondentes ao seu nivel de protección.

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ARQUITECTÓNICO	CIVIL	A_162

F_01

S

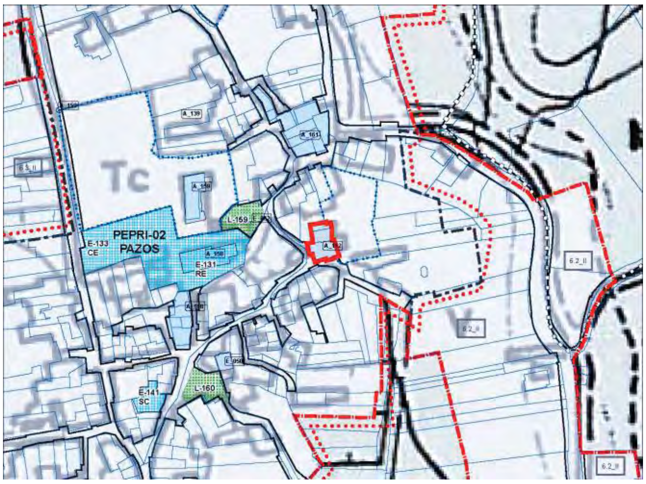

DENOMINACIÓN: **Casa Grande**

PARROQUIA: **PAZOS**

NÚCLEO: **Pazos**

Localización: **Pazos**

Coordenadas UTM: **628432-4644657**

Clave Plano: C-09

DESCRICIÓN:

Casa Grande localizada no centro do núcleo de Pazos que ocupa un cuarteirón completo. De planta poligonal, dúas alturas (B+I) e cuberta a catro augas, os seus muros aparecen conformados en cantaría (opus quadratum).

Escasamente alterada respecto do seu aspecto orixinal, o andar terreo -como é norma- foi ideado para acoller a adega, así como a estancia para o resgardo de apeiros de labranza, de aí que se fixe unha escaleira exterior dun único tiro que permite o acceso ao andar residencial. Neste mesmo lenzo aparece un dos elementos máis notables da casa, un elegante balcón con soleira de granito apoiada sobre canzorros con varanda de forxa. A outra fachada pública da vivenda preséntase máis alterada: transformou en galería (de aluminio lacado) un balcón orixinal, e situou un novo elemento voado de nova factura á par daquel.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
ALTO	ALTO	ALTO	ESTRUTURAL	BO	PRIVADA

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

PEPRI PAZOS

OBSERVACIÓNS:

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

BALCÓNS E VARANDAS
ESCALEIRAS
CARPINTERÍAS DE MADEIRA
FINCA SINGULAR

MELLORAS NECESARIAS:

Adecuarase a balaustrada de pedra á tipoloxía orixinal e suprimirase o miradoiro da fachada lateral. Soterramento do cableado aéreo e instalación dun alumeado público nobre acorde coa entidade do ben, retirando a luminaria da súa localización actual.

OBRAS PROHIBIDAS:	OBRAS PERMITIDAS:
As que fixe o nivel de protección	As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras Máis todas as permitidas na normativa xeral correspondentes ao seu nivel de protección.

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ARQUITECTÓNICO	CIVIL	**A_163**

F_01

S

DENOMINACIÓN:	PARROQUIA:	NÚCLEO:
Casa Grande dos Miñambres 1	**PAZOS**	**Pazos**

Localización:	Coordenadas UTM:	Clave Plano:
Rúa do Cuartelillo	**628357-4644869**	C-08

DESCRICIÓN:

Casa Grande de tipoloxía exenta localizada ao N do núcleo de Pazos a carón do casal homónimo orixinal. De planta poligonal, dúas alturas (B+I) e cuberta a catro augas, os seus muros aparecen conformados con cantaría de alta calidade (opus quadratum).
Construída ao longo do século pasado, o andar terreo -como é norma- foi ideado para acoller a adega, así como distintas estancias para o resgardo de apeiros de labranza, de aí que se abra unicamente ao exterior por medio dun escaso número de bufardas abucinadas. Neste mesmo lenzo (SE) sitúase un dos elementos máis notables da casa, un elegante balcón con varanda de forxa e soleira de granito apoiada sobre unha moldura corrida. Este mesmo elemento, desta volta sustentado sobre canzorros, reaparece na fachada SW.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
MEDIO	ALTO	ALTO	ESTRUTURAL	BO	PRIVADA

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

PEPRI PAZOS

OBSERVACIÓNS:

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

BALCÓNS E VARANDAS
CARPINTERÍAS DE MADEIRA
FINCA SINGULAR

MELLORAS NECESARIAS:

Soterramento do cableado aéreo.

OBRAS PROHIBIDAS:	OBRAS PERMITIDAS:
As que fixe o nivel de protección	As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras Máis todas as permitidas na normativa xeral correspondentes ao seu nivel de protección.

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ARQUITECTÓNICO	CIVIL	A_164

F_01 **S**

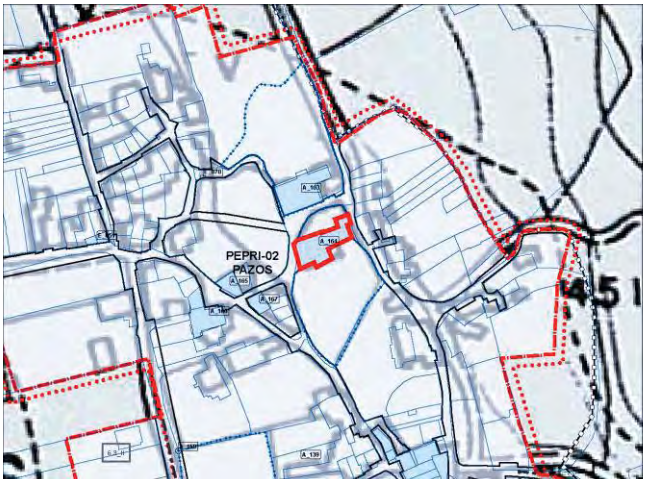

DENOMINACIÓN:	PARROQUIA:	NÚCLEO:
Casa Grande dos Miñambres 2	**PAZOS**	**Pazos**

Localización:	Coordenadas UTM:	Clave Plano:
Pazos	**628366-4644841**	C-08

DESCRICIÓN:

Casa Grande de tipoloxía exenta localizada ao N do núcleo de Pazos a carón dun casal homónimo levantado con posterioridade. De planta poligonal, dúas alturas (B+I) e cuberta a catro augas, os seus muros aparecen conformados con cantaría de mediana calidade (opus vittatum).
Construída na Idade Moderna, o andar terreo -ao que se accede a través dun patio- foi ideado para acoller a adega, así como distintas estancias para o resgardo de apeiros de labranza, de aí que unicamente se abra ao exterior por medio dun portón. No lenzo orientado ao SW sitúanse os elementos máis notables da casa: un elegante balcón corrido enrasado con varanda de madeira e soleira de granito e, por baixo del, dous brasóns timbrados. A súa fachada NW, a mesma que se abre ao patio privado que referimos máis arriba, volve amosar un novo escudo nobiliario -este sen timbre- á beira dunha fiestra de tres batentes situada no andar elevado. Este volume residencial empalma neste sector (NE) cunha serie de construcións adxectivas.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
ALTO	ALTO	ALTO	ESTRUTURAL	POUCO ALTERADO	PRIVADA

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

PEPRI PAZOS

OBSERVACIÓNS:

O Decreto 571/1963 protexe os escudos, emblemas, pedras heráldicas, rolos de xustiza, cruces de termo e pezas similares de interese histórico artístico; BOE núm. 77, do 30 de marzo. Os tres (3) escudos ou brasóns que locen as fachadas desta vivenda teñen a consideración de Ben de Interese Cultural (BIC), o máximo grao de protección legal co que pode contar un ben cultural, por aplicación da disposición adicional segunda da Lei 16/1985, do 25 de xuño, do Patrimonio Histórico Español.
A Finca Singular sobre a que se ergue o ben que é obxecto desta ficha -incluídos os seus muros de peche- gozará de idéntica protección que aquel.

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

CARPINTERÍAS DE MADEIRA
ESCUDOS
BALCÓNS E VARANDAS
FINCA SINGULAR

MELLORAS NECESARIAS:

Soterramento do cableado aéreo e instalación dun alumeado público nobre acorde coa entidade do ben.

OBRAS PROHIBIDAS:	OBRAS PERMITIDAS:
As que fixe o nivel de protección	As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras Máis todas as permitidas na normativa xeral correspondentes ao seu nivel de protección.

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ARQUITECTÓNICO	CIVIL	A_165

F_01

S

DENOMINACIÓN: **Casa tradicional**

PARROQUIA: **PAZOS**

NÚCLEO: **Pazos**

Localización: **Pazos**

Coordenadas UTM: **628319-4644819**

Clave Plano: C-08

DESCRICIÓN:

Vivenda tradicional localizada ao NW do núcleo de Pazos levantada entre medianeiras. De planta poligonal, dúas alturas (B+I) e cuberta a tres augas, os seus muros aparecen conformados en pedra irregular concertada (opus vittatum).
Relativamente alterada respecto da súa tipoloxía orixinal, o andar terreo -como é habitual- foi ideado para acoller a adega, así como a estancia para o resgardo de apeiros de labranza, de aí a presenza dun portón de acceso decorado por un altorrelevo de factura popular que presenta unha cruz latina flanqueada por dous pináculos que se coroan cun hastial que recorda a unha ánfora ou crátera.
Na fachada principal do inmoble fai a súa aparición un balcón voado -orixinalmente con soleira de madeira- que se apoia sobre canzorros.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
ALTO	ALTO	ALTO	AMBIENTAL	POUCO ALTERADO	PRIVADA

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

PEPRI PAZOS

OBSERVACIÓNS:

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

BALCÓNS E VARANDAS
ELEMENTOS DECORATIVOS DA FACHADA
CARPINTERÍAS DE MADEIRA

MELLORAS NECESARIAS:

Recuperación da tipoloxía orixinal do balcón (suprimirase o voo pechado) e instalación de baixantes de cobre ou chapa metálica acabada en mate, suprimindo as de fábrica e PVC actuais. Soterramento do cableado aéreo e instalación dun alumeado público nobre acorde coa entidade do ben.

OBRAS PROHIBIDAS:

As que fixe o nivel de protección

OBRAS PERMITIDAS:

As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras
Máis todas as permitidas na normativa xeral correspondentes ao seu nivel de protección.

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ARQUITECTÓNICO	CIVIL	A_166

F_01

S

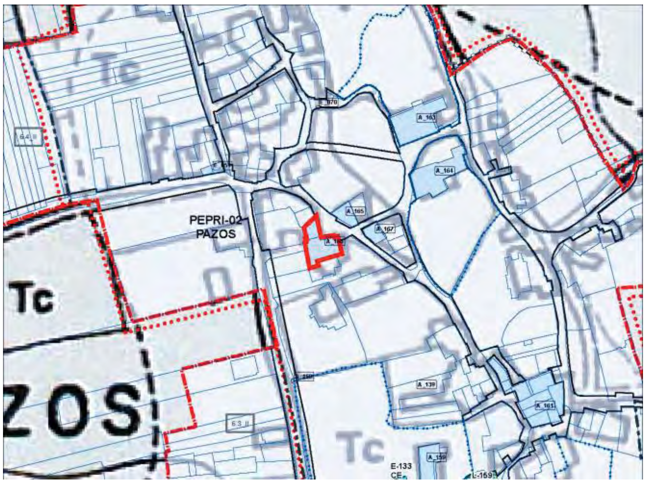

DENOMINACIÓN:	PARROQUIA:	NÚCLEO:
Vivenda tradicional	**PAZOS**	**Pazos**

Localización:	Coordenadas UTM:	Clave Plano:
Pazos	**628308-4644803**	C-08

DESCRICIÓN:

Casa Grande localizada ao N do núcleo de Pazos que ocupa o ángulo dun cuarteirón. De planta poligonal, dúas alturas (B+I) e cuberta a catro augas, os seus muros foron levantados en cantaría de mediana calidade (opus vittatum).

Escasamente alterada respecto do seu aspecto orixinal, o andar terreo foi ideado para acoller a adega, así como a estancia para o resgardo de apeiros de labranza, de aí que se dispoña unha escaleira exterior dun único tiro que permite o acceso ao andar residencial. Na fachada principal aparece un dos elementos máis notables da casa, un sinxelo balcón con soleira de granito apoiado sobre canzorros. Este mesmo lenzo murario dispón un par de brasóns sen timbrar embutidos no muro, un deles baixo un epígrafe ilexible situado sobre o beirado granítico perimetral.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
ALTO	ALTO	ALTO	AMBIENTAL	POUCO ALTERADO	PRIVADA

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

PEPRI PAZOS

OBSERVACIÓNS:

O Decreto 571/1963 protexe os escudos, emblemas, pedras heráldicas, rolos de xustiza, cruces de termo e pezas similares de interese histórico artístico; BOE núm. 77, do 30 de marzo. Os dous (2) escudos ou brasóns que locen as fachadas desta vivenda teñen a consideración de Ben de Interese Cultural (BIC), o máximo grao de protección legal co que pode contar un ben cultural, por aplicación da disposición adicional segunda da Lei 16/1985, do 25 de xuño, do Patrimonio Histórico Español.

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

ESCUDOS

BALCÓNS E VARANDAS

ESCALEIRAS

MELLORAS NECESARIAS:

Recuperación da tipoloxía orixinal do inmoble. Soterramento do cableado aéreo e instalación dun alumeado público nobre acorde coa entidade do ben.

OBRAS PROHIBIDAS:	OBRAS PERMITIDAS:
As que fixe o nivel de protección	As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras Máis todas as permitidas na normativa xeral correspondentes ao seu nivel de protección.

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ARQUITECTÓNICO	CIVIL	**A_167**

F_01

S

DENOMINACIÓN: **Vivenda tradicional**

PARROQUIA: **PAZOS**

NÚCLEO: **Pazos**

Localización: **Pazos**

Coordenadas UTM: **628335-4644810**

Clave Plano: C-08

DESCRICIÓN:

Vivenda tradicional localizada ao NW do núcleo de Pazos levantada entre medianeiras. De planta poligonal, dúas alturas (B+I) e cuberta a tres augas, os seus muros aparecen conformados en pedra irregular concertada (opus vittatum).
Escasamente alterada respecto da súa tipoloxía orixinal, o andar terreo -como é habitual- foi ideado para acoller a adega, así como a estancia para o resgardo de apeiros de labranza.
Na fachada principal, que coincide co chafrán, fai a súa aparición un balcón voado cuberto defendido cunha varanda de forxa que se apoia nunha solaina granítica.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
ALTO	ALTO	ALTO	AMBIENTAL	BO	PRIVADA

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

PEPRI PAZOS

OBSERVACIÓNS:

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

BALCÓNS E VARANDAS
CARPINTERÍAS DE MADEIRA

MELLORAS NECESARIAS:

Soterramento do cableado aéreo e instalación dun alumeado público nobre acorde coa entidade do ben.

OBRAS PROHIBIDAS:

As que fixe o nivel de protección

OBRAS PERMITIDAS:

As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras
Máis todas as permitidas na normativa xeral correspondentes ao seu nivel de protección.

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ARQUITECTÓNICO	CIVIL	**A_168**

F_01

S

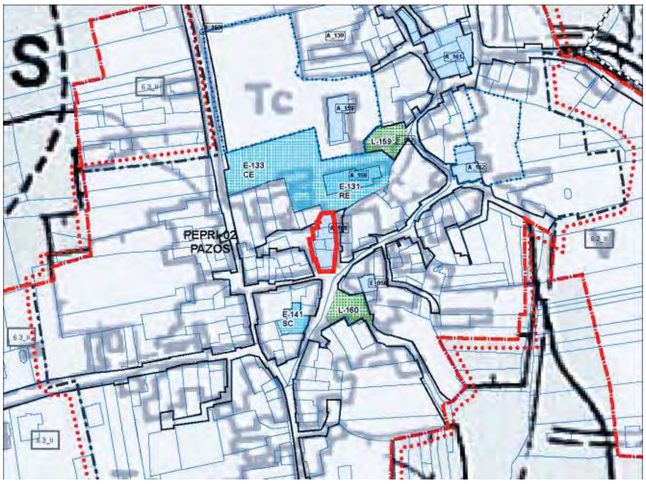

DENOMINACIÓN: **Conxunto de interese e brasón**

PARROQUIA: **PAZOS**

NÚCLEO: **Pazos**

Localización: **Pazos**

Coordenadas UTM: **628358-4644625**

Clave Plano: C-09

DESCRICIÓN:

Conxunto tradicional de interese levantado entre medianeiras que consitúe un cuarteirón situado no centro do núcleo de Pazos. A vivenda que acolle o escudo timbrado presenta planta rectangular, dúas alturas (B+I) e cuberta a dúas augas. Os seus muros erguéronse utilizando unha plementería irregular (opus vittatum) que, malia todo, permite abrir grandes ocos como a fiestra que se dispón no eixe da fachada.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
ALTO	MEDIO	ALTO	AMBIENTAL	POUCO ALTERADO	PRIVADA

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

PEPRI PAZOS

OBSERVACIÓNS:

O Decreto 571/1963 protexe os escudos, emblemas, pedras heráldicas, rolos de xustiza, cruces de termo e pezas similares de interese histórico artístico; BOE núm. 77, do 30 de marzo. O escudo ou brasón que loce a fachada desta vivenda ten a consideración de Ben de Interese Cultural (BIC), o máximo grao de protección legal co que pode contar un ben cultural, por aplicación da disposición adicional segunda da Lei 16/1985, do 25 de xuño, do Patrimonio Histórico Español.

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

ESCUDOS

CARPINTERÍAS DE MADEIRA

MELLORAS NECESARIAS:

Adecuación do tramo de fachada sen pintar que loce o piso residencial inmediato ao brasón. Soterramento do cableado aéreo e instalación dun alumeado público nobre acorde coa entidade do ben.

OBRAS PROHIBIDAS:

As que fixe o nivel de protección

OBRAS PERMITIDAS:

As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras

Máis todas as permitidas na normativa xeral correspondentes ao seu nivel de protección.

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ARQUITECTÓNICO	RELIXIOSO	**A_169**

F_01 **S**

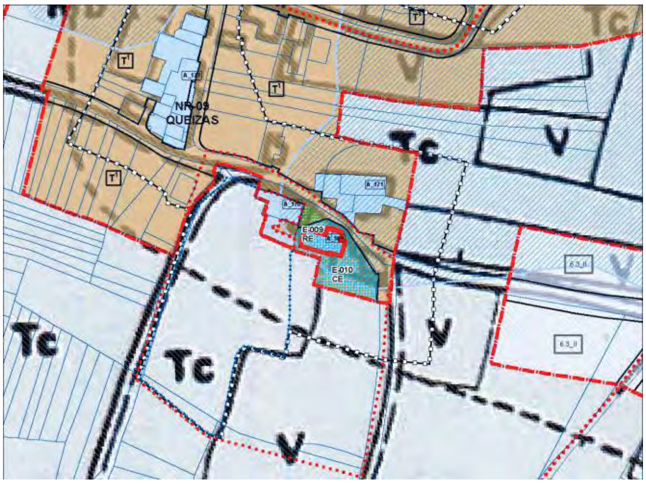

DENOMINACIÓN: **Igrexa parroquial de San Pedro**

PARROQUIA: **QUEIZÁS**

NÚCLEO: **Queizás**

Localización: **Queizás**

Coordenadas UTM: **628828-4642165**

Clave Plano: D-13

DESCRICIÓN:

Templo de orixe románica (así o evidencian os canzorros xeométricos e figurados que sosteñen o beirado perimetral do altar maior) reconstruído na Idade Moderna reutilizando unha parte dos materiais e estruturas do edificio orixinal, tal e como evidencia a lectura dos seus paramentos, levantados nunha mestura de opus incertum, mixtum vittatum e quadratum.
A fachada principal, levantada ex novo no século XVIII probablemente, ergueuse utilizando cantaría perfectamente labrada e escuadrada, un material que dá forma a unha composición neobarroca moi contida (evidenciada apenas no acobadamento da porta principal) que se remata en altura por medio dunha espadana de dobre oco flanqueada e coroada por pináculos piramidais rematados en bola e unha cruz latina sen figuración.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
MOI ALTO	ALTO	ALTO	INTEGRAL	POUCO ALTERADO	PARROQUIAL

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

NÚCLEO RURAL TRADICIONAL

OBSERVACIÓNS:

Na parede N do templo aparece embutida unha peza granítica rectangular que presenta unha espiña de peixe en altorrelevo (semellante á que loce a capela de San Xes de Francelos p.e.) de clara filiación altomedieval.
Sobre o lintel da porta principal da nave lemos: "ESTA ES YGLESIA D REFVGIO Y SAGRADO".

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

CARPINTERÍAS DE MADEIRA
TODO O CONXUNTO
ELEMENTOS PETREOS SENLLEIROS
INSCRICIÓNS

MELLORAS NECESARIAS:

Suprimiranse todos os elementos disconformes ou alleos ao ben (cableado aéreo, solucións tipolóxicas extranas, materiais desaxustados, rótulos e/ou toldos inapropiados ...) co obxecto de recuperar as invariantes tradicionais e características do elemento catalogado.

OBRAS PROHIBIDAS:	OBRAS PERMITIDAS:
Construción de novos nichos no adro	As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras Máis todas as permitidas na normativa xeral correspondentes ao seu nivel de protección.

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ARQUITECTÓNICO	CIVIL	**A_170**

F_01 **S**

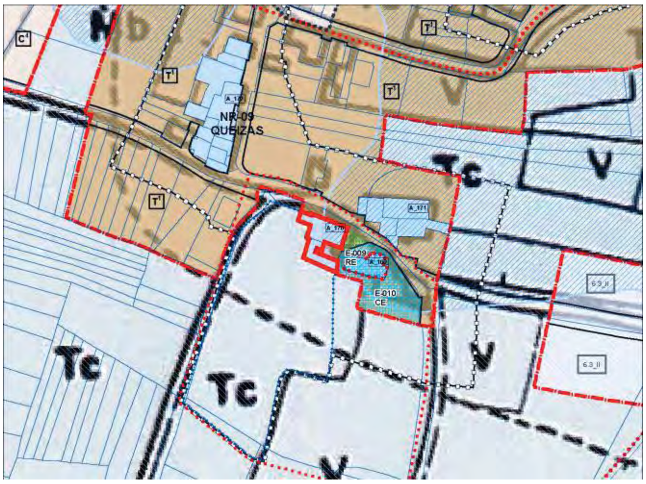

DENOMINACIÓN:	PARROQUIA:	NÚCLEO:
Casa Reitoral de Queizás	**QUEIZÁS**	**Queizás**

Localización:	Coordenadas UTM:	Clave Plano:
Queizás	**628805-4642184**	D-13

DESCRICIÓN:

Edificio de planta en forma de L que dispón ao seu carón unha serie de arquitecturas adxectivas que axudan a conformar un patio interior con acceso polo E a través dun portalón. De dúas alturas (B+I) e cuberta a catro augas, os muros desta vivenda situada a carón do templo parroquial foron levantados utilizando tipoloxías diferentes: opus vittatum no contorno dos ocos e nos eixes estruturais e vittatum no resto.
Escasamente alterada respecto da súa tipoloxía orixinal, o andar terreo -como é habitual- foi ideado para acoller a adega, así como a estancia para o resgardo de apeiros de labranza, reservando o andar elevado -ao que se accede a través dunha escaleira exterior- para usos residenciais.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
ALTO	ALTO	ALTO	ESTRUTURAL	POUCO ALTERADO	PARROQUIAL

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

NÚCLEO RURAL TRADICIONAL

OBSERVACIÓNS:

A Finca Singular sobre a que se ergue o ben que é obxecto desta ficha -incluídos os seus muros de peche- gozará de idéntica protección que aquel.

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

CARPINTERÍAS DE MADEIRA
ESCALEIRAS
FINCA SINGULAR

MELLORAS NECESARIAS:

Suprimiranse todos os elementos disconformes ou alleos ao ben protexido (cableado aéreo, solucións tipolóxicas extranas, materiais desaxustados, rótulos e/ou toldos inapropiados ...) co obxecto de recuperar as invariantes tradicionais e características do elemento catalogado.

OBRAS PROHIBIDAS:	OBRAS PERMITIDAS:
As que fixe o nivel de protección	As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras Máis todas as permitidas na normativa xeral correspondentes ao seu nivel de protección.

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ARQUITECTÓNICO	CIVIL	A_171

F_01 **S**

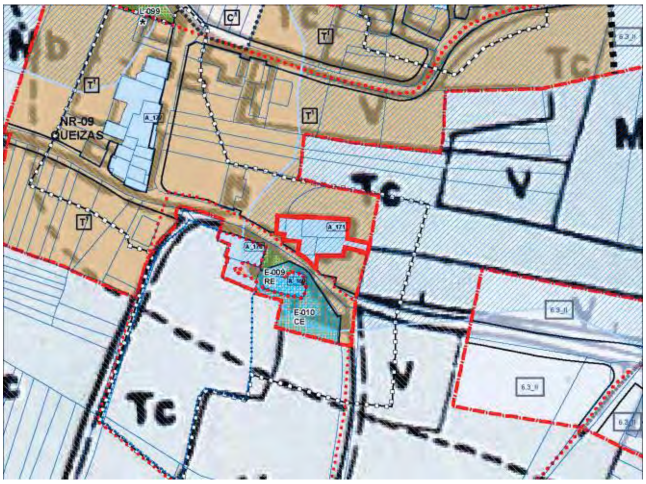

DENOMINACIÓN:	PARROQUIA:	NÚCLEO:
Casa Grande	**QUEIZÁS**	**Queizás**

Localización:	Coordenadas UTM:	Clave Plano:
Queizás	**628849-4642194**	D-13

DESCRICIÓN:

Edificio de planta poligonal que dispón ao seu carón unha serie de arquitecturas adxectivas que axudan a conformar un patio interior con acceso polo S a través dun portalón con mochetas sen decoración. De dúas alturas (B+I) e cuberta a catro augas, os muros desta vivenda situada a carón do templo parroquial foron levantados utilizando pedra irregular escuadrada (opus vittatum).
Apreciablemente alterada respecto da súa tipoloxía orixinal (a súa carpintería foi integramente substituída por aluminio lacado en branco), o andar terreo -como é norma- foi ideado para acoller a adega, así como a estancia para o resgardo de apeiros de labranza, reservando o andar elevado -ao que se accede a través dunha escaleira exterior- para usos residenciais. Neste nivel desprégase un balcón corrido ao longo de toda a súa fachada do que ignoramos a súa cronoloxía.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
MEDIO	MEDIO	ALTO	AMBIENTAL	POUCO ALTERADO	PRIVADA

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

NÚCLEO RURAL TRADICIONAL

OBSERVACIÓNS:

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

TODO O CONXUNTO

MELLORAS NECESARIAS:

Soterramento do cableado aéreo e instalación dun alumeado público nobre acorde coa entidade do ben.

OBRAS PROHIBIDAS:	OBRAS PERMITIDAS:
As que fixe o nivel de protección	As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras Máis todas as permitidas na normativa xeral correspondentes ao seu nivel de protección.

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ARQUITECTÓNICO	CIVIL	**A_172**

F_01

S

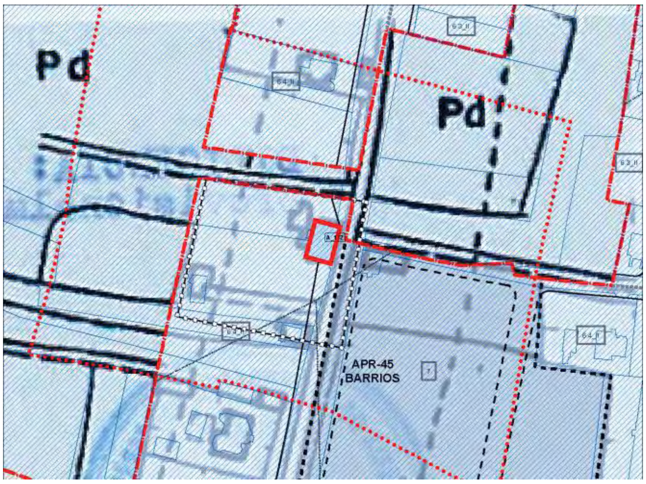

DENOMINACIÓN:	PARROQUIA:	NÚCLEO:
Casa do Perú	**VERÍN**	**Verín**

Localización:	Coordenadas UTM:	Clave Plano:
Avda de Portugal	**629343-4643212**	D-11

DESCRICIÓN:

Vivenda de planta rectangular, dúas alturas (B+I) e cuberta a catro augas que se ergue utilizando cantaría de boa calidade (opus quadratum). O piso terreo preséntase case totalmente cego, sen dúbida por destinarse a usos non residenciais. O andar superior si presenta unha serie rítmica de grandes ocos (fiestras e algunha porta) con peitoril en altorrelevo simulando pilastras en forma de estípite.
Un dos alzados menores presenta un brasón timbrado e cuartelado embutido na súa fachada.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
ALTO	ALTO	MEDIO	ESTRUTURAL	POUCO ALTERADO	PRIVADA

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

URBANO CONSOLIDADO

OBSERVACIÓNS:

O Decreto 571/1963 protexe os escudos, emblemas, pedras heráldicas, rolos de xustiza, cruces de termo e pezas similares de interese histórico artístico; BOE núm. 77, do 30 de marzo. O escudo ou brasón que loce a fachada desta vivenda ten a consideración de Ben de Interese Cultural (BIC), o máximo grao de protección legal co que pode contar un ben cultural, por aplicación da disposición adicional segunda da Lei 16/1985, do 25 de xuño, do Patrimonio Histórico Español.

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

ESCUDOS

MELLORAS NECESARIAS:

Soterramento do cableado aéreo e instalación dun alumeado público nobre acorde coa entidade do ben.

OBRAS PROHIBIDAS:	OBRAS PERMITIDAS:
As que fixe o nivel de protección	As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras Máis todas as permitidas na normativa xeral correspondentes ao seu nivel de protección.

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ARQUITECTÓNICO	CIVIL	**A_173**

F_01

S

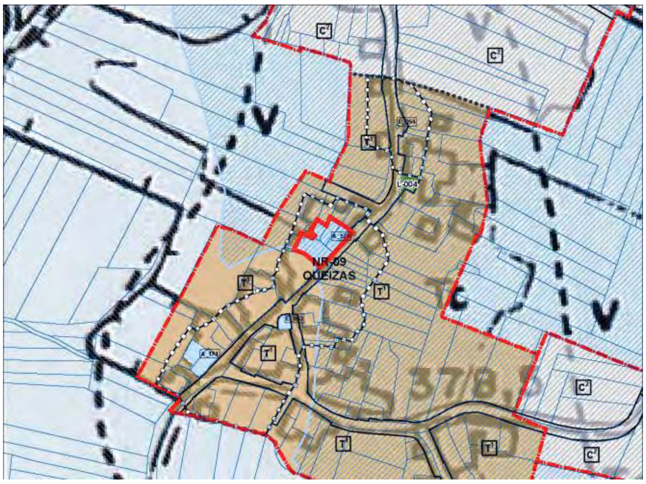

DENOMINACIÓN: **Casa tradicional con brasóns (2)**

PARROQUIA: **QUEIZÁS**

NÚCLEO: **A Aldea**

Localización: **A Aldea**

Coordenadas UTM: **628639-4642557**

Clave Plano: C-13

DESCRICIÓN:

Vivenda de planta rectangular construída entre medianeiras con fronte a unha das rúas principais do núcleo, que presenta dúas alturas (B+I) e unha cuberta de dúas vertentes. Esta tipoloxía de casa responde ao patrón de casa tradicional, levantada en cantaría granítica de mediana calidade (opus vittatum) que opta por situar na súa fachada principal un amplo balcón corrido e voado que aparece sustentado sobre piares graníticos.

Conta con dous (2) brasóns timbrados embutidos na súa fachada infrecuentes nunha vivenda popular como esta, o que nos fai pensar que quizais non se sitúen na súa localización orixinal.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
ALTO	ALTO	ALTO	AMBIENTAL	POUCO ALTERADO	PRIVADA

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

NÚCLEO RURAL TRADICIONAL

OBSERVACIÓNS:

O Decreto 571/1963 protexe os escudos, emblemas, pedras heráldicas, rolos de xustiza, cruces de termo e pezas similares de interese histórico artístico; BOE núm. 77, do 30 de marzo. Os dous escudos ou brasóns que loce a fachada desta vivenda teñen a consideración de Ben de Interese Cultural (BIC), o máximo grao de protección legal co que pode contar un ben cultural, por aplicación da disposición adicional segunda da Lei 16/1985, do 25 de xuño, do Patrimonio Histórico Español. A cada un estes escudos ou brasóns aplícaselle o nivel de protección estrutural.

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

CARPINTERÍAS DE MADEIRA

BALCÓNS E VARANDAS

MELLORAS NECESARIAS:

Soterramento do cableado aéreo e instalación dun alumeado público nobre acorde coa entidade do ben.

OBRAS PROHIBIDAS:	OBRAS PERMITIDAS:
Supresión do enfoscado pintado	As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras
As que fixe o nivel de protección	Máis todas as permitidas na normativa xeral correspondentes ao seu nivel de protección.

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ARQUITECTÓNICO	CIVIL	**A_174**

F_01 **S**

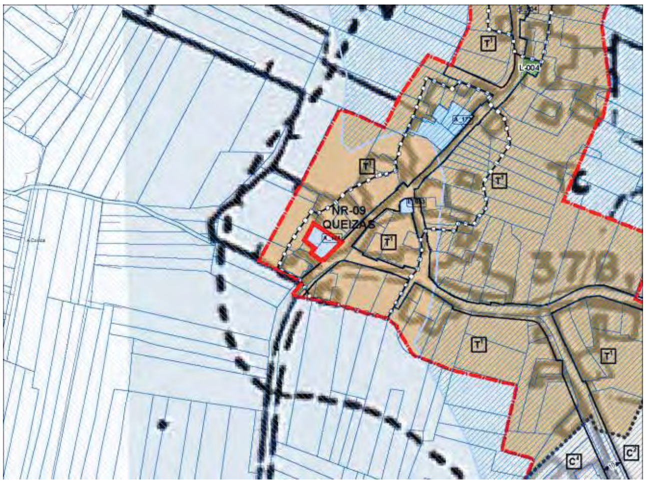

DENOMINACIÓN:	PARROQUIA:	NÚCLEO:
Casa tradicional con brasón	**QUEIZÁS**	**A Aldea**

Localización:	Coordenadas UTM:	Clave Plano:
A Aldea	**628570-4642494**	C-13

DESCRICIÓN:

Vivenda tradicional moi alterada respecto da súa tipoloxía orixinal que unicamente conserva un lenzo mural orixinal -duns 3 m. de altura- constituído en cantaría de mediana calidade (opus vittatum). Á altura do andar residencial sitúase un brasón timbrado de boa calidade cuartelado en cruz e datable na Idade Moderna.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
ALTO	ALTO	ALTO	AMBIENTAL	MALO	PRIVADA

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

NÚCLEO RURAL TRADICIONAL

OBSERVACIÓNS:

O Decreto 571/1963 protexe os escudos, emblemas, pedras heráldicas, rolos de xustiza, cruces de termo e pezas similares de interese histórico artístico; BOE núm. 77, do 30 de marzo. O escudo ou brasón que loce a fachada desta vivenda ten a consideración de Ben de Interese Cultural (BIC), o máximo grao de protección legal co que pode contar un ben cultural, por aplicación da disposición adicional segunda da Lei 16/1985, do 25 de xuño, do Patrimonio Histórico Español.

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

ESCUDOS

CARPINTERÍAS DE MADEIRA

MELLORAS NECESARIAS:

Adecuación tipolóxica e material dos inmobles inmediatos ao que é obxecto de protección pola presente ficha. Suprimiranse todos os elementos disconformes ou alleos ao ben (engadidos, solucións tipolóxicas extranas, materiais desaxustados, cubertas e varandas inapropiadas ...) co obxecto de recuperar as invariantes tradicionais do ben catalogado.

OBRAS PROHIBIDAS:	OBRAS PERMITIDAS:
As que fixe o nivel de protección	As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras Máis todas as permitidas na normativa xeral correspondentes ao seu nivel de protección.

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ARQUITECTÓNICO	CIVIL	A_175

F_01 **S**

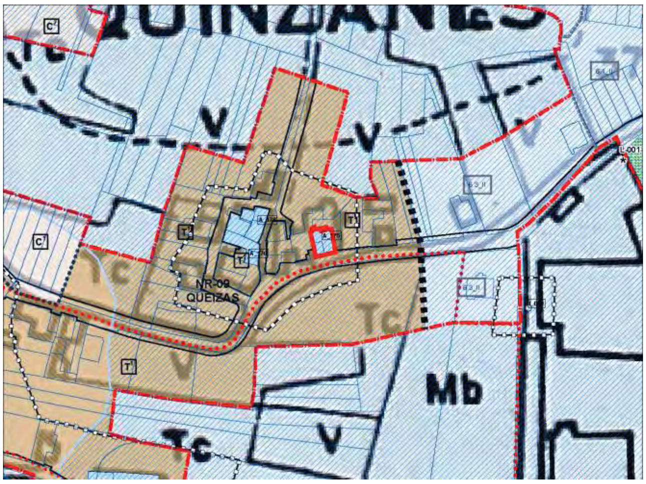

DENOMINACIÓN:	PARROQUIA:	NÚCLEO:
Vivenda tradicional	**QUEIZÁS**	**A Aldea**

Localización:	Coordenadas UTM:	Clave Plano:
A Aldea	**628947-4642325**	D-13

DESCRICIÓN:

Vivenda de planta rectangular exenta con fronte a unha das rúas principais do núcleo, que presenta dúas alturas (B+I) e unha cuberta a dúas vertentes. Esta tipoloxía de casa responde a un patrón de casa tradicional de desenvolvemento lonxitudinal, levantada en cantaría granítica de mediana calidade (opus vittatum) que opta por situar na súa fachada principal un amplo balcón corrido parcialmente voado -dividido en dous por unha porta de acceso principal, que ocupa o eixe do seu frontis- que aparece sustentado a medias por piares e un muro portante.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
ALTO	ALTO	ALTO	AMBIENTAL	POUCO ALTERADO	PRIVADA

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

NÚCLEO RURAL TRADICIONAL

OBSERVACIÓNS:

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

CARPINTERÍAS DE MADEIRA

BALCÓNS E VARANDAS

MELLORAS NECESARIAS:

Eliminación de elementos incongruentes alleos á tipoloxía orixinal do inmoble.
Soterramento do cableado aéreo e instalación dun alumeado público nobre acorde coa entidade do ben.

OBRAS PROHIBIDAS:	OBRAS PERMITIDAS:
Supresión do enfoscado pintado	As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras
As que fixe o nivel de protección	Máis todas as permitidas na normativa xeral correspondentes ao seu nivel de protección.

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ARQUITECTÓNICO	CIVIL	A_176

F_01

S

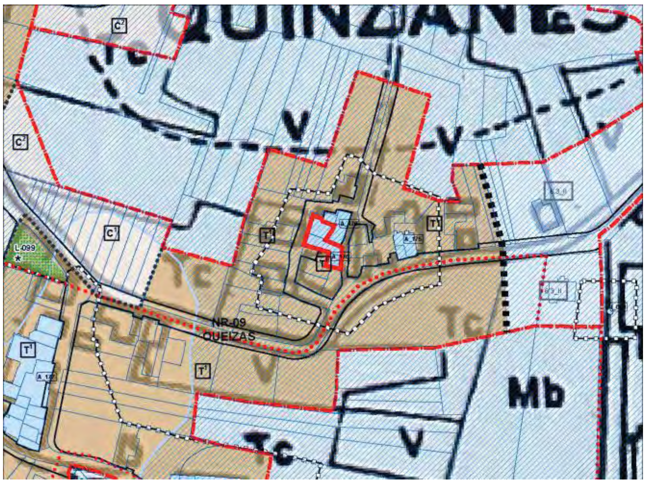

DENOMINACIÓN: **Vivenda tradicional**

PARROQUIA: **QUEIZÁS**

NÚCLEO: **A Aldea**

Localización: **A Aldea**

Coordenadas UTM: **628908-4642316**

Clave Plano: D-13

DESCRICIÓN:

Vivenda de planta poligonal moi alterada construída entre medianeiras con fronte a unha das rúas principais do núcleo que orixinalmente presentaba dúas alturas (B+I) e unha cuberta a dúas vertentes. Esta tipoloxía de casa responde a un patrón de casa tradicional levantada en cantaría granítica de boa calidade (opus quadratum) que orixinariamente optou por situar na súa fachada principal un escaso número de ocos (as xanelas contan con tornachuvias e trabatel) situados de forma simétrica. Entre todos eles destaca un fachal ou fachineiro vertical que ocupa o eixe da fachada xusto na base do andar residencial.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
MEDIO	MEDIO	ALTO	AMBIENTAL	POUCO ALTERADO	PRIVADA

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

NÚCLEO RURAL TRADICIONAL

OBSERVACIÓNS:

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

CARPINTERÍAS DE MADEIRA

ELEMENTOS PETREOS SENLLEIROS

MELLORAS NECESARIAS:

Soterramento do cableado aéreo e instalación dun alumeado público nobre acorde coa entidade do ben.

OBRAS PROHIBIDAS:

As que fixe o nivel de protección

OBRAS PERMITIDAS:

As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras

Máis todas as permitidas na normativa xeral correspondentes ao seu nivel de protección.

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ARQUITECTÓNICO	CIVIL	A_177

F_01

S

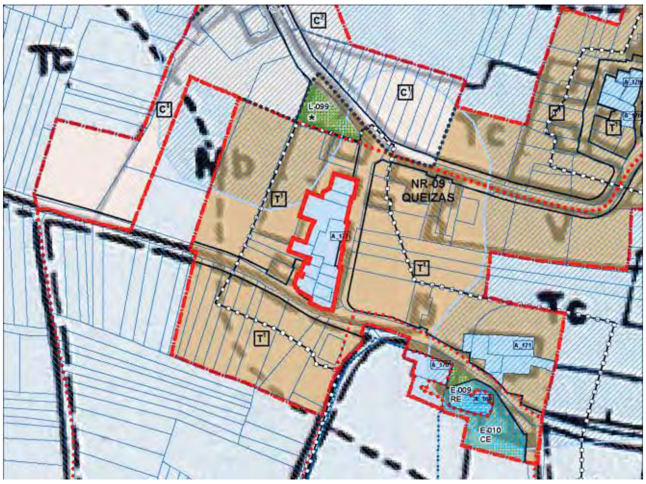

DENOMINACIÓN:	PARROQUIA:	NÚCLEO:
Conxunto tradicional	QUEIZÁS	Queizás

Localización:	Coordenadas UTM:	Clave Plano:
Queizás	628752-4642252	D-13

DESCRICIÓN:

Couzada que presenta unha notable calidade arquitectónica por canto integra un conxunto de edificacións tradicionais que, como conxunto, presenta unha serie de valores patrimoniais relevantes merecentes de conservación. Seriamente danado a causa do abandono, a maioría das edificacións presenta dúas alturas (B+I) e cuberta a dúas e catro augas; os seus muros aparecen conformados en cantaría de mediana calidade (opus vittatum).

O andar terreo, como é norma, foi ideado para acoller a adega así como as estancias para o resgardo de apeiros de labranza. O andar superior, ao que se accede a través dunha escaleira exterior que desemboca nunha solaina pétrea, ábrese ao exterior por medio de miradoiros ou balcóns voados ou enrasados.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
ALTO	ALTO	ALTO	AMBIENTAL	POUCO ALTERADO	PRIVADA

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

NÚCLEO RURAL TRADICIONAL

OBSERVACIÓNS:

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

CARPINTERÍAS DE MADEIRA
BALCÓNS E VARANDAS
PATIO
ESCALEIRAS

MELLORAS NECESARIAS:

Soterramento do cableado aéreo e instalación dun alumeado público nobre acorde coa entidade do ben.

OBRAS PROHIBIDAS:	OBRAS PERMITIDAS:
As que fixe o nivel de protección	As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras Máis todas as permitidas na normativa xeral correspondentes ao seu nivel de protección.

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ARQUITECTÓNICO	CIVIL	**A_178**

F_01

S

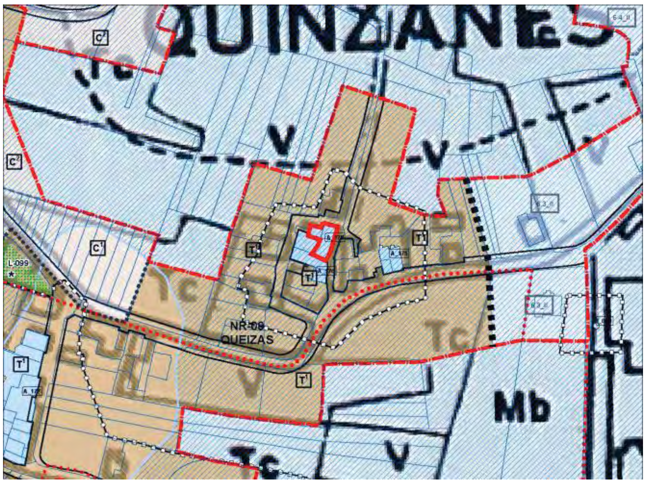

DENOMINACIÓN:	PARROQUIA:	NÚCLEO:
Conxunto tradicional	**QUEIZÁS**	**A Aldea**

Localización:	Coordenadas UTM:	Clave Plano:
A Aldea	**628913-4642333**	D-13

DESCRICIÓN:

Conxunto de vivendas tradicionais construídas entre medianeiras que presenta planta poligonal, dúas alturas (B+I) e cuberta a unha e dúas augas respectivamente. Erguida en tres momentos diferentes, tal e como evidencia a lectura dos seus paramentos, os seus muros foron levantados en opus vittatum, situando un escaso número de ocos (portas no piso terreo e fiestras no superior) de pequenas dimensións.
Destaca a inclusión dun fachineiro sobre o lintel dunha das portas de acceso e un conxunto de canzorros embutidos no muro que serviron de apoio a unha serie de pontóns que estruturaban un cuberto hoxe desaparecido.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
ALTO	ALTO	ALTO	AMBIENTAL	POUCO ALTERADO	PRIVADA

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

NÚCLEO RURAL TRADICIONAL

OBSERVACIÓNS:

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

ELEMENTOS PETREOS SENLLEIROS

CARPINTERÍAS DE MADEIRA

MELLORAS NECESARIAS:

Suprimiranse todos os elementos disconformes ou alleos ao ben protexido (engadidos, solucións tipolóxicas extranas, materiais desaxustados, cableado aéreo, alumeado público ...) co obxecto de recuperar as invariantes tradicionais e características do elemento catalogado.

OBRAS PROHIBIDAS:	OBRAS PERMITIDAS:
As que fixe o nivel de protección	As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras Máis todas as permitidas na normativa xeral correspondentes ao seu nivel de protección.

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ARQUITECTÓNICO	RELIXIOSO	**A_179**

F_01

S

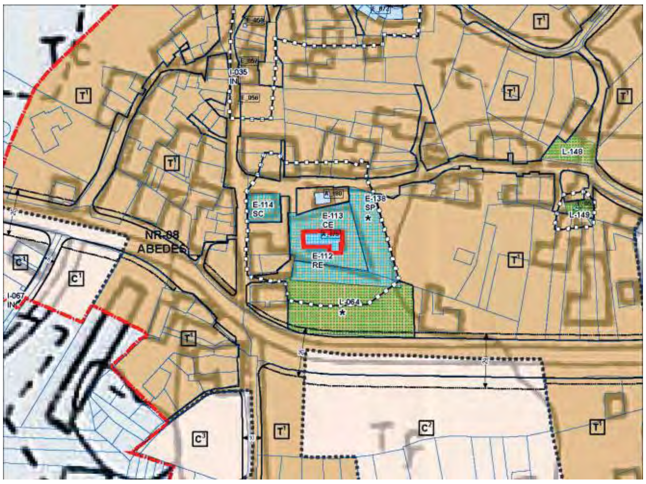

DENOMINACIÓN: **Igrexa parroquial de Sta María**

PARROQUIA: **ÁBEDES**

NÚCLEO: **Ábedes**

Localización: **Ábedes**

Coordenadas UTM: **631994-4644228**

Clave Plano: H-09

DESCRICIÓN:

Templo de probable orixe románica (así o evidencian algúns elementos arquitectónicos quizais reutilizados como a porta de acceso lateral S) reconstruído na Idade Moderna (ano 1807 segundo refire un epígrafe gravado nos seus muros) reutilizando unha parte dos materiais e estruturas do edificio orixinal. O altar maior, curiosamente de menor altura que a nave, presenta apegado un volume lateral destinado a sancristía. Os seus paramentos aparecen levantados en cantaría de boa calidade (opus quadratum).

A fachada principal asume unha composición neoclásica moi contida (evidente nas pilastras e arco de medio punto que enmarcan a porta principal) que, precedida en altura dun fornelo que acolle a imaxe da santa coa advocación do templo, remátase en altura por medio dunha espadana de dobre oco coroada por un frontón triangular que aparece flanqueado por pináculos piramidais e unha cruz latina sen figuración.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
ALTO	ALTO	ALTO	INTEGRAL	BO	PARROQUIAL

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN: NÚCLEO RURAL TRADICIONAL

OBSERVACIÓNS:

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

TODO O CONXUNTO

CARPINTERÍAS DE MADEIRA

MELLORAS NECESARIAS:

Suprimiranse todos os elementos disconformes ou alleos ao ben (cableado aéreo, solucións tipolóxicas extranas, materiais desaxustados, rótulos e/ou toldos inapropiados ...) co obxecto de recuperar as invariantes tradicionais e características do elemento catalogado.

OBRAS PROHIBIDAS:

Construción de novos nichos no adro

OBRAS PERMITIDAS:

As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras

Máis todas as permitidas na normativa xeral correspondentes ao seu nivel de protección.

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ARQUITECTÓNICO	RELIXIOSO	**A_180**

F_01

S

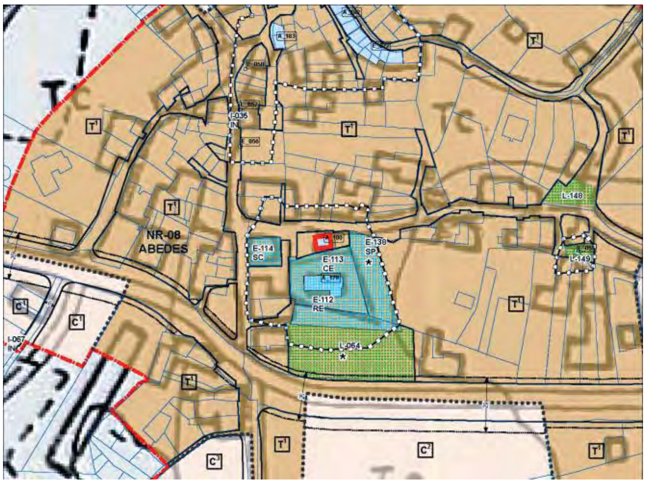

DENOMINACIÓN:	PARROQUIA:	NÚCLEO:
Capela de San Xosé	**ÁBEDES**	**Ábedes**

Localización:	Coordenadas UTM:	Clave Plano:
Ábedes	**631996-4644249**	H-09

DESCRICIÓN:

Capela barroca de pequenas dimensións que presenta unha forma canónica. Levantada en cantaría de boa calidade (opus quadratum) a súa fachada é, sen dúbida, o elemento máis salientable desde o punto de vista arquitectónico e artístico. A porta de acceso preséntase acobadada e enmarcada por pilastras embutidas no muro que sustentan un aleiro lixeiramente voado. Sobre el un grande óculo calado en forma de rosácea. Coroando o conxunto dispone un edículo que contén un fornelo que serve de acubillo á imaxe do patrón, que se flanquea cuns estilizados pináculos piramidais calados rematados en bola.
A capela sitúase ao N do templo parroquial, dentro dun espazo pechado por un muro elevado de boa factura.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
ALTO	MOI ALTO	ALTO	INTEGRAL	POUCO ALTERADO	PRIVADA

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

NÚCLEO RURAL TRADICIONAL

OBSERVACIÓNS:

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

TODO O CONXUNTO
CARPINTERÍAS DE MADEIRA

MELLORAS NECESARIAS:

Limpeza e acondicionamento do contorno da capela a fin de evitar o seu deterioro e favorecer o seu desfrute social. Soterramento do cableado aéreo e instalación dun alumeado público nobre acorde coa entidade do ben.

OBRAS PROHIBIDAS:	OBRAS PERMITIDAS:
As que fixe o nivel de protección	As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras Máis todas as permitidas na normativa xeral correspondentes ao seu nivel de protección.

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ARQUITECTÓNICO	MUÍÑOS	**A_181**

F_01

S

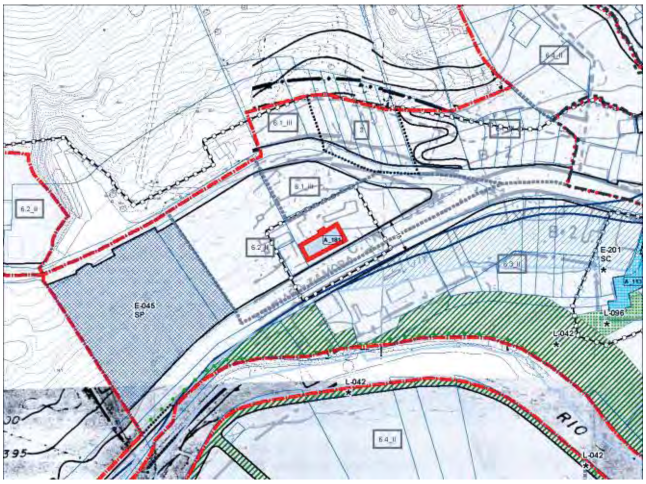

DENOMINACIÓN:	PARROQUIA:	NÚCLEO:
Muíño dos Bazales	**VERÍN**	**San Lázaro**

Localización:	Coordenadas UTM:	Clave Plano:
San Lázaro	**628912-4644455**	D-09

DESCRICIÓN:

Complexo residencial e produtivo de planta rectangular e cuberta a dúas augas que se conforma a través de tres (3) volumes arquitectónicos apegados seguindo un esquema lonxitudinal. As estancias "industriais" que acollen este conxunto -levantado en cantaría (opus quadratum)- de mediados do século pasado son un bloque central (o de menor altura) e outro localizado no sector NE, que foi construído con posterioridade e gana altura respecto daquel. É xustamente este volume o que loce na súa fachada principal unha serie de ocos con trabatel, un elemento singular que se repite en todos os ocos da planta terrea do inmoble.
No lado oposto (SW) sitúase a vivenda, que dispón no andar residencial un par de portasdaire balconadas que serven para ventilar as únicas estancias vivideiras do complexo.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
ALTO	ALTO	ALTO	AMBIENTAL	POUCO ALTERADO	PRIVADA

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

URBANO CONSOLIDADO

OBSERVACIÓNS:

O volume situado no NE, o de máis recente construción, conta na súa fachada con tres (3) argolas de fundición, evidencia do papel que tiveron os burros e cabalerías no transporte da fariña e o cereal.

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

CARPINTERÍAS DE MADEIRA
ARGOLAS DE FUNDICIÓN
ENREIXADOS

MELLORAS NECESARIAS:

Soterramento do cableado aéreo e instalación dun alumeado público nobre acorde coa entidade do ben.

OBRAS PROHIBIDAS:	OBRAS PERMITIDAS:
As que fixe o nivel de protección	As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras Máis todas as permitidas na normativa xeral correspondentes ao seu nivel de protección.

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ARQUITECTÓNICO	CIVIL	A_182

F_01

S

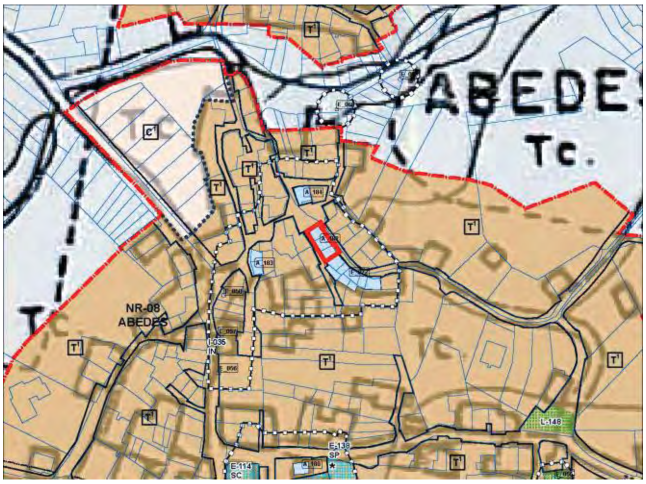

DENOMINACIÓN:	PARROQUIA:	NÚCLEO:
Conxunto tradicional	**ÁBEDES**	**Ábedes**

Localización:	Coordenadas UTM:	Clave Plano:
Ábedes	**632005-4644369**	H-09

DESCRICIÓN:

Conxunto de tres (3) vivendas tradicionais de dúas alturas (B+I) levantadas entre medianeiras que dan fronte a un dos principais rueiros da aldea. Levantadas en cantaría de mediana calidade (opus vittatum) que non permite abrir ocos de grande tamaño, a planta terrea destínase a adega e a almacenamento de apeiros e excedentes agrarios, mentres que o andar residencial resérvase para usos vivideiros. Precisamente o acceso exterior ao piso elevado dunha das vivendas (unhas escaleiras que rematan nunha solaina granítica) preséntase como un dos elementos arquitectónicos máis sobranceiros do complexo.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
ALTO	MEDIO	ALTO	AMBIENTAL	POUCO ALTERADO	PRIVADA

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

NÚCLEO RURAL TRADICIONAL

OBSERVACIÓNS:

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

CARPINTERÍAS DE MADEIRA

ESCALEIRAS

MELLORAS NECESARIAS:

Soterramento do cableado aéreo e instalación dun alumeado público nobre acorde coa entidade do ben.

OBRAS PROHIBIDAS:	OBRAS PERMITIDAS:
As que fixe o nivel de protección	As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras Máis todas as permitidas na normativa xeral correspondentes ao seu nivel de protección.

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ARQUITECTÓNICO	CIVIL	**A_183**

F_01 **S**

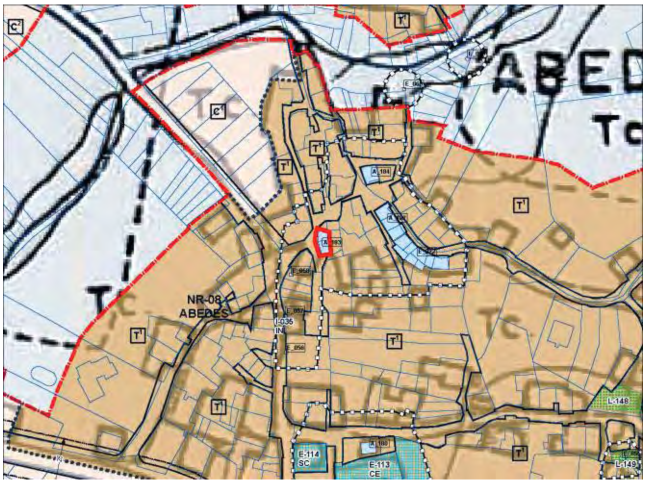

DENOMINACIÓN:	PARROQUIA:	NÚCLEO:
Casa tradicional	**ÁBEDES**	**Ábedes**

Localización:	Coordenadas UTM:	Clave Plano:
Ábedes	**631971-4644356**	H-09

DESCRICIÓN:

Vivenda de tipoloxía tradicional entre medianeiras que presenta planta poligonal, cuberta a tres augas e dúas alturas (B+I) con fronte á rúa principal da aldea. Construída utilizando madeira e pedra de mediana calidade (opus vittatum), a planta terrea destínase a adega e ao almacenamento de apeiros de labranza. O acceso á planta superior -dedicada a residencia- realízase a través dunha escaleira exterior de tiro duplo.
No lado oposto o elemento máis destacado é o feito de sobresair en planta todo o piso (incluíndo o balcón protexido por unha varanda de madeira e ferro conformado por unha plataforma do mesmo material), voando sobre a rúa 1 m. aproximadamente.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
ALTO	ALTO	ALTO	AMBIENTAL	BO	PRIVADA

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

NÚCLEO RURAL TRADICIONAL

OBSERVACIÓNS:

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

CARPINTERÍAS DE MADEIRA
BALCÓNS E VARANDAS
ENFOSCADOS PINTADOS

MELLORAS NECESARIAS:

Soterramento do cableado aéreo e instalación dun alumeado público nobre acorde coa entidade do ben.

OBRAS PROHIBIDAS:	OBRAS PERMITIDAS:
Supresión do enfoscado pintado	As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras Máis todas as permitidas na normativa xeral correspondentes ao seu nivel de protección.

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ARQUITECTÓNICO	CIVIL	**A_184**

F_01 **S**

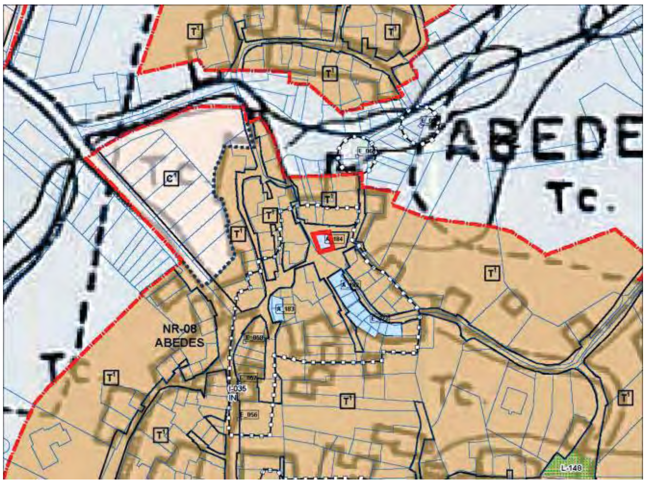

DENOMINACIÓN:	PARROQUIA:	NÚCLEO:
Casa tradicional	**ÁBEDES**	**Ábedes**

Localización:	Coordenadas UTM:	Clave Plano:
Ábedes	**631996-4644393**	H-09

DESCRICIÓN:

Vivenda de tipoloxía tradicional entre medianeiras que presenta planta poligonal, cuberta a dúas augas e dúas alturas (B+I) con fronte á rúa principal da aldea. Construída utilizando madeira e pedra de mediana calidade (opus vittatum), a planta terrea destínase a adega e ao almacenamento de apeiros de labranza, de aí que presente un único oco: a porta de ingreso. O acceso á planta superior -dedicada a residencia- realízase a través dunha escaleira exterior dun único tiro que desemboca nun balcón corrido protexido por unha varanda de madeira que voa sobre a rúa 1 m. aproximadamente.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
ALTO	ALTO	ALTO	AMBIENTAL	POUCO ALTERADO	PRIVADA

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

NÚCLEO RURAL TRADICIONAL

OBSERVACIÓNS:

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

BALCÓNS E VARANDAS
CARPINTERÍAS DE MADEIRA
ESCALEIRAS

MELLORAS NECESARIAS:

Soterramento do cableado aéreo e instalación dun alumeado público nobre acorde coa entidade do ben.

OBRAS PROHIBIDAS:	OBRAS PERMITIDAS:
As que fixe o nivel de protección	As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras Máis todas as permitidas na normativa xeral correspondentes ao seu nivel de protección.

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ARQUITECTÓNICO	CIVIL	A_185

F_01 **S**

DENOMINACIÓN: **Casa tradicional**

PARROQUIA: **VERÍN**

NÚCLEO: **Verín**

Localización: **Rúa da Alameda nº 3**

Coordenadas UTM: **629364-4644601**

Clave Plano: D-09

DESCRICIÓN:

Vivenda de planta poligonal construída entre medianeira con fronte balconado ao paseo fluvial da vila. Presenta dúas alturas (B+I) e unha cuberta a tres augas. Esta tipoloxía responde a un patrón de casa vilega tradicional, levantada en cantaría granítica de mediana calidade (opus vittatum) que opta por situar na súa fachada (W) un balcón corrido voado que ten como soporte unha soleira de madeira apoiada en canzorros de granito.

O piso terreo dedícase a adega, de aí que sitúe, ademais da porta de acceso á vivenda, un grande oco alintelado que permite descargas de certo porte.

Os paramentos sitúan unha serie de ocos (portas e portalóns no piso comercial e fiestras e portasdaire no residencial) dispostos de forma equidistante ao longo da súa fachada.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
MEDIO	MEDIO	MOI ALTO	AMBIENTAL	POUCO ALTERADO	PRIVADA

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

PEPRI CENTRO HISTÓRICO

OBSERVACIÓNS:

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

CARPINTERÍAS DE MADEIRA

MELLORAS NECESARIAS:

Recuperación da morfoloxía orxinal da fachada terrea que mira ao río. Soterramento do cableado aéreo e instalación dun alumeado público nobre acorde coa entidade do ben.

OBRAS PROHIBIDAS:

As que fixe o nivel de protección

OBRAS PERMITIDAS:

As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras

Máis todas as permitidas na normativa xeral correspondentes ao seu nivel de protección.

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ARQUITECTÓNICO	RELIXIOSO	**A_187**

F_01 **S**

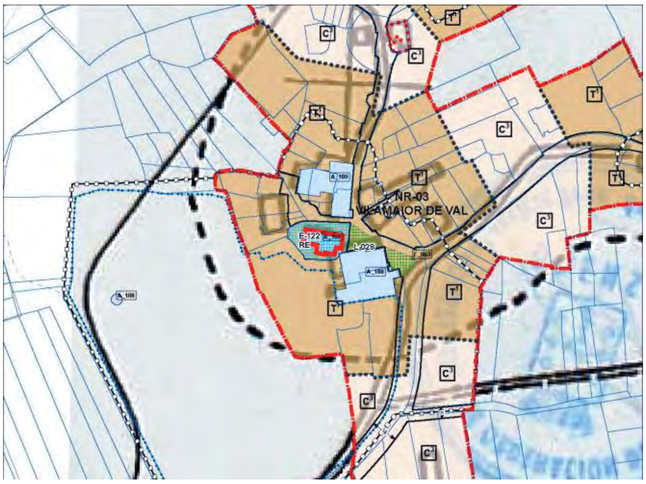

DENOMINACIÓN: **Igrexa parroquial de Santiago**

PARROQUIA: **VILAMAIOR DO VAL**

NÚCLEO: **A Igrexa**

Localización: **A Igrexa**

Coordenadas UTM: **631058-4648014**

Clave Plano: G-02

DESCRICIÓN:

Templo de posible orixe románica reconstruído na Idade Moderna reutilizando unha parte dos materiais e estruturas do edificio primitivo, como parece evidenciar a curiosa porta de acceso situada na súa fachada. O altar maior, situado á mesma altura que a nave, presenta apegado un volume lateral destinado a sancristía que fai medianeira cunha capela que tamén sobresae en planta. Os seus paramentos aparecen levantados en cantaría de boa calidade (opus quadratum).
A fachada principal asume unha composición neobarroca moi severa que só se fai evidente á altura da súa espadana de dobre oco, coroada por pináculos bulbosos que flanquean unha cruz latina sobre peana sen figuración.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
ALTO	ALTO	MOI ALTO	INTEGRAL	POUCO ALTERADO	PARROQUIAL

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:
NÚCLEO RURAL TRADICIONAL

OBSERVACIÓNS:
O adro parroquial aparece delimitado por un muro perimetral tamén de cantaría.

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER
TODO O CONXUNTO

MELLORAS NECESARIAS:
Suprimiranse todos os elementos disconformes ou alleos ao ben (cableado aéreo, solucións tipolóxicas extranas, materiais desaxustados, rótulos e/ou toldos inapropiados ...) co obxecto de recuperar as invariantes tradicionais e características do elemento catalogado.

OBRAS PROHIBIDAS:
Construción de novos nichos no adro

OBRAS PERMITIDAS:
As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras
Máis todas as permitidas na normativa xeral correspondentes ao seu nivel de protección.

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ARQUITECTÓNICO	CIVIL	**A_188**

F_01 **S**

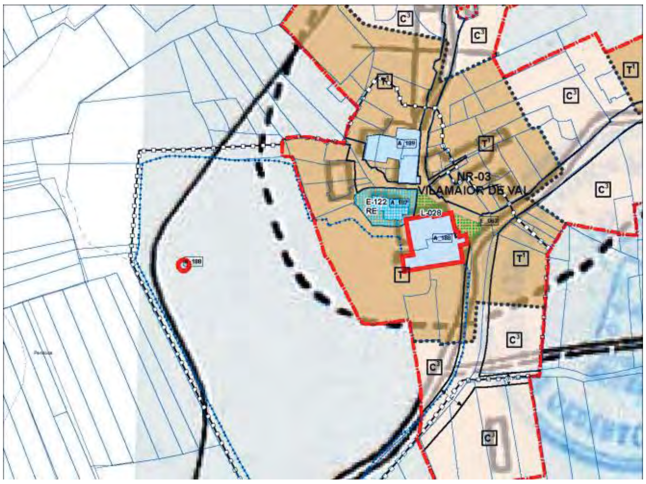

DENOMINACIÓN:	PARROQUIA:	NÚCLEO:
Casa Reitoral e pombal	**VILAMAIOR DO VAL**	**A Igrexa**

Localización:	Coordenadas UTM:	Clave Plano:
A Igrexa	**630948-4647983**	G-02

DESCRICIÓN:

Edificio exento situado á beira do templo parroquial que presenta dúas alturas (B+I) e unha cuberta a catro augas. De planta poligonal, aparece conformado por unha vivenda, un patio interior ao que se accede a través dun portalón monumental e unha serie de arquitecturas adxectivas (cortes para o gando e pombal).
Á vista dos seus paramentos o inmoble principal é froito de dous momentos diferentes: un primixenio (levantado en opus vittatum e visible no volume con orientación E-W que loce unha escaleira exterior) e outro posterior de cantaría (opus quadratum) que se levanta ao W do edificio orixinal. Este volume sitúa un balcón sobre canzorros na súa fachada W.
A 120 m ao W da casa levántase un pombal de planta circular levantado en cachotaría recebada e pintada en branco.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
ALTO	ALTO	MOI ALTO	ESTRUTURAL	MALO	PARROQUIAL

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

NÚCLEO RURAL TRADICIONAL

OBSERVACIÓNS:

A Finca Singular sobre a que se ergue o ben que é obxecto desta ficha -incluídos os seus muros de peche- gozará de idéntica protección que aquel.

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

BALCÓNS E VARANDAS
CARPINTERÍAS DE MADEIRA
DISTRIBUCIÓN DE OCOS E PORTALÓN MONUMENTAL
ESCALEIRAS
FINCA SINGULAR

MELLORAS NECESARIAS:

Suprimiranse todos os elementos disconformes ou alleos ao ben (cableado aéreo, solucións tipolóxicas extranas, materiais desaxustados, rótulos e/ou toldos inapropiados ...) co obxecto de recuperar as invariantes tradicionais e características do elemento catalogado.

OBRAS PROHIBIDAS:	OBRAS PERMITIDAS:
As que fixe o nivel de protección	As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras Máis todas as permitidas na normativa xeral correspondentes ao seu nivel de protección.

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ARQUITECTÓNICO	CIVIL	**A_189**

F_01

S

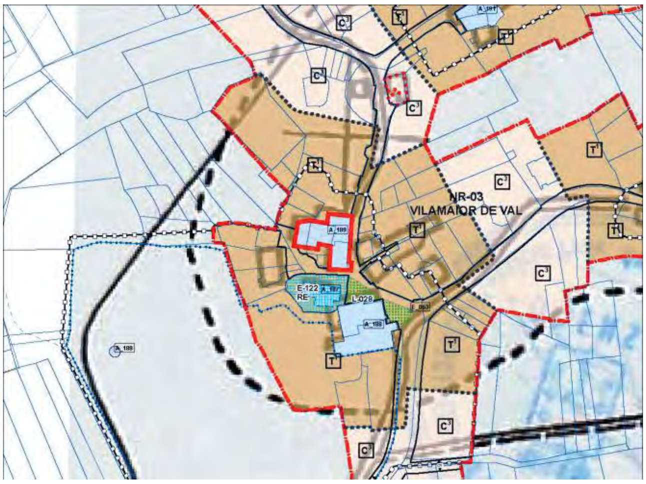

DENOMINACIÓN: **Casa da Inquisición**

PARROQUIA: **VILAMAIOR DO VAL**

NÚCLEO: **A Igrexa**

Localización: **A Igrexa**

Coordenadas UTM: **631062-4648046**

Clave Plano: G-02

DESCRICIÓN:

Vivenda de tipoloxía tradicional e desenvolvemento lonxitudinal entre medianeiras que presenta planta poligonal, cuberta a tres augas e dúas alturas (B+I) con fronte á rúa principal da aldea. Construída utilizando madeira e pedra de baixa (opus incertum) e alta calidade (opus quadratum), segundo o lenzo mural que se trate, a planta terrea destínase a adega e ao almacenamento de apeiros de labranza, de aí que presente un único oco: o portón de ingreso. O acceso á planta superior -dedicada a residencia- realízase a través dunha escaleira exterior dun único tiro que desemboca nun balcón corrido antano protexido por unha varanda de madeira.

No balcón da imaxe localízase un brasón embutido no muro.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
ALTO	ALTO	ALTO	ESTRUTURAL	MALO	PRIVADA

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN: NÚCLEO RURAL TRADICIONAL

OBSERVACIÓNS:

O Decreto 571/1963 protexe os escudos, emblemas, pedras heráldicas, rolos de xustiza, cruces de termo e pezas similares de interese histórico artístico; BOE núm. 77, do 30 de marzo. O escudo ou brasón que loce a fachada desta vivenda ten a consideración de Ben de Interese Cultural (BIC), o máximo grao de protección legal co que pode contar un ben cultural, por aplicación da disposición adicional segunda da Lei 16/1985, do 25 de xuño, do Patrimonio Histórico Español.

Un dos volumes deste conxunto histórico -antano dun único propietario- o situado ao N do templo parroquial, foi brutalmente intervido malia figurar no Catálogo do PXOM en vigor (elemento nº 26), o que provocou a súa deturpación tipolóxica e alleamento morfolóxico, o que supuxo unha grave perda para o patrimonio cultural do concello e da comarca.

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

BALCÓNS E VARANDAS

CARPINTERÍAS DE MADEIRA

MELLORAS NECESARIAS:

Soterramento do cableado aéreo e instalación dun alumeado público nobre acorde coa entidade do ben.

Substitución da cuberta de lousa por outra de tella curva do país, que é a tradicional da zona.

OBRAS PROHIBIDAS:

As que fixe o nivel de protección

OBRAS PERMITIDAS:

As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras

Máis todas as permitidas na normativa xeral correspondentes ao seu nivel de protección.

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ARQUITECTÓNICO	CIVIL	**A_190**

F_01 **S**

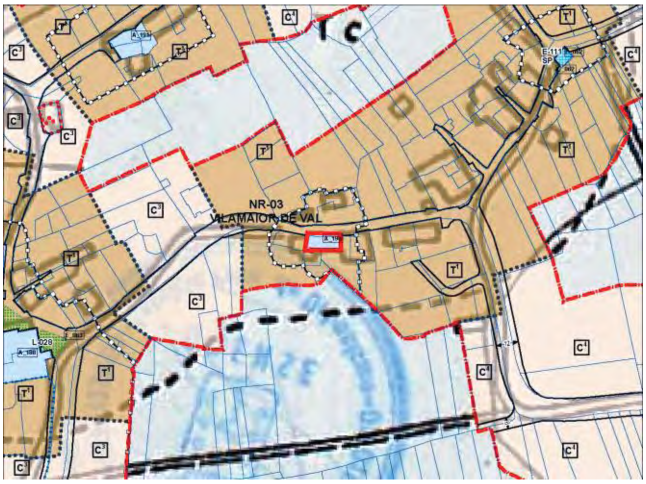

DENOMINACIÓN:	PARROQUIA:	NÚCLEO:
Casa tradicional	**VILAMAIOR DO VAL**	**A Cruz**

Localización:	Coordenadas UTM:	Clave Plano:
A Cruz	**631243-4648057**	G-02

DESCRICIÓN:

Vivenda de tipoloxía tradicional e desenvolvemento lonxitudinal entre medianeiras que presenta planta rectangular, cuberta a dúas augas e un par de alturas (B+I) con fronte á rúa principal da aldea. Foi construída utilizando madeira e pedra de baixa calidade (opus incertum), visible en todos os seus paramentos agás nos ocos e eixes estruturais, onde se bota man de pezas mellor dimensionadas.

Como é norma, a planta terrea destínase a adega e ao almacenamento de apeiros de labranza, de aí que careza de xanelas, mais non de portón de ingreso. O acceso á planta superior -dedicada a residencia- realízase a través dunha escaleira interior dun único tiro.

O elemento máis sobranceiro da casa é o amplo balcón corrido protexido por unha varanda de madeira que loce a súa fachada.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
ALTO	MEDIO	ALTO	AMBIENTAL	POUCO ALTERADO	PRIVADA

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

NÚCLEO RURAL TRADICIONAL

OBSERVACIÓNS:

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

BALCÓNS E VARANDAS

CARPINTERÍAS DE MADEIRA

MELLORAS NECESARIAS:

Soterramento do cableado aéreo e instalación dun alumeado público nobre acorde coa entidade do ben.

OBRAS PROHIBIDAS:	OBRAS PERMITIDAS:
As que fixe o nivel de protección	As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras Máis todas as permitidas na normativa xeral correspondentes ao seu nivel de protección.

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ARQUITECTÓNICO	CIVIL	**A_191**

F_01

S

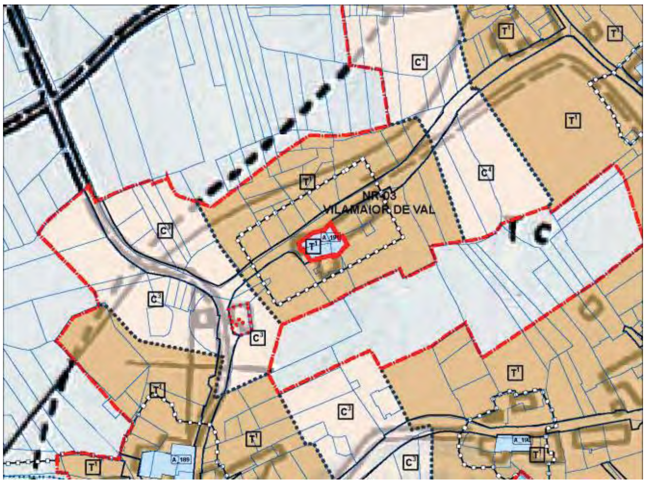

DENOMINACIÓN:	PARROQUIA:	NÚCLEO:
Casa tradicional	**VILAMAIOR DO VAL**	**A Soutilla**

Localización:	Coordenadas UTM:	Clave Plano:
A Soutilla	**631141-4648164**	G-01

DESCRICIÓN:

Vivenda de tipoloxía tradicional con patio interior que presenta planta poligonal, cuberta a dúas augas e dúas alturas (B+I) con fronte a unha rúa excéntrica da aldea. Construída utilizando madeira e pedra de baixa calidade (opus incertum, coa excepción do contorno dos ocos e eixes estruturais), a planta terrea destínase a adega e ao almacenamento de apeiros de labranza, de aí que presente un único oco: o portón de ingreso. O acceso á planta superior -dedicada a residencia- realízase a través dunha modesta escaleira exterior dun único tiro que desemboca nunha solaina cuberta construída en madeira e protexida por unha varanda do mesmo material que voa sobre o rueiro 1 m. aproximadamente.
Á beira da fachada principal sitúase un portalón monumental (construído en opus vittatum) que dá acceso a un patio interior.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
ALTO	ALTO	ALTO	AMBIENTAL	MALO	PRIVADA

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

NÚCLEO RURAL COMÚN

OBSERVACIÓNS:

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

BALCÓNS E VARANDAS
ESCALEIRAS
CARPINTERÍAS DE MADEIRA
DISTRIBUCIÓN DE OCOS E PORTALÓN MONUMENTAL

MELLORAS NECESARIAS:

Soterramento do cableado aéreo e instalación dun alumeado público nobre acorde coa entidade do ben.

OBRAS PROHIBIDAS:	OBRAS PERMITIDAS:
As que fixe o nivel de protección	As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras Máis todas as permitidas na normativa xeral correspondentes ao seu nivel de protección.

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ARQUITECTÓNICO	CIVIL	**A_192**

F_01 **S**

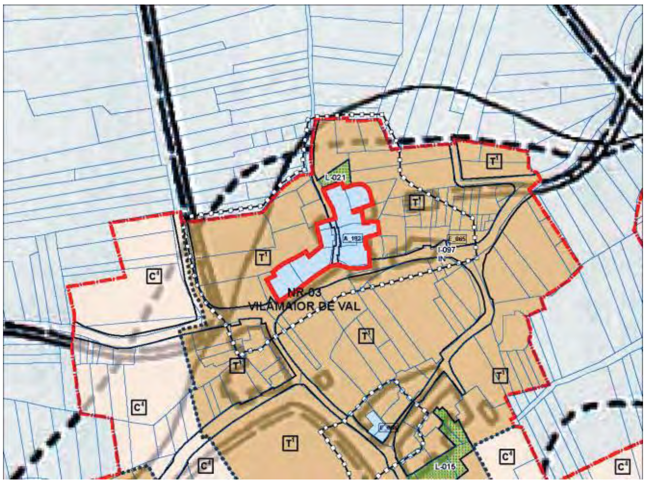

DENOMINACIÓN: **Conxunto tradicional**

PARROQUIA: **VILAMAIOR DO VAL**

NÚCLEO: **O Regueiro**

Localización: **O Regueiro**

Coordenadas UTM: **631296-4648348**

Clave Plano: G-01

DESCRICIÓN:

Conxunto de vivendas tradicionais que conforma un tramo rural de alta calidade arquitectónica. As vivendas que o conforman presentan dúas alturas (B+I) e aparecen levantadas entre medianeiras, dando fronte ao principal rueiro da aldea. Levantadas en cantaría de mediana calidade (opus vittatum) que non permite abrir ocos de grande tamaño, a planta terrea destínase a adega e a almacenamento de apeiros e excedentes agrarios, mentres que o andar residencial resérvase para usos vivideiros. O acceso ao piso elevado lévase a cabo por medio de escaleiras exteriores ás que se accede directamente desde o rueiro, agás nalgún caso concreto que conta con patio interior pechado, caso da situada no primeiro plano da fotografía.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
ALTO	ALTO	ALTO	AMBIENTAL	POUCO ALTERADO	MIXTA

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN: NÚCLEO RURAL TRADICIONAL

OBSERVACIÓNS:

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

BALCÓNS E VARANDAS
CARPINTERÍAS DE MADEIRA
DISTRIBUCIÓN DE OCOS E PORTALÓN MONUMENTAL

MELLORAS NECESARIAS:

Soterramento do cableado aéreo e instalación dun alumeado público nobre acorde coa entidade do ben.

OBRAS PROHIBIDAS:

As que fixe o nivel de protección

OBRAS PERMITIDAS:

As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras
Máis todas as permitidas na normativa xeral correspondentes ao seu nivel de protección.

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ARQUITECTÓNICO	CIVIL	**A_193**

F_01

S

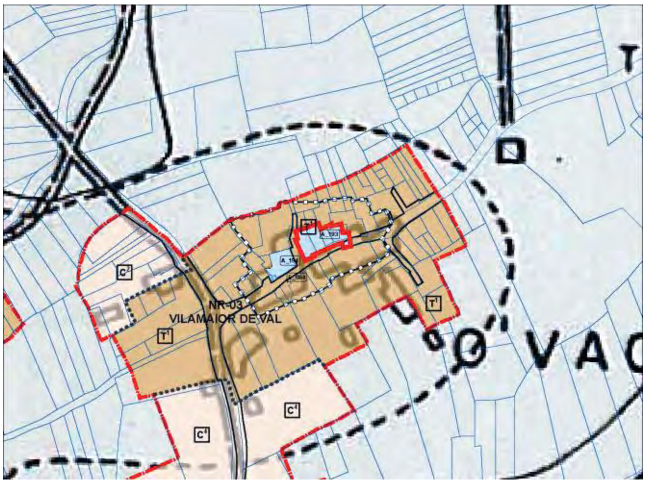

DENOMINACIÓN:	PARROQUIA:	NÚCLEO:
Conxunto tradicional e paso alparrado	**VILAMAIOR DO VAL**	**O Vao**

Localización:	Coordenadas UTM:	Clave Plano:
O Vao	**631581-4648381**	H-01

DESCRICIÓN:

Conxunto de vivendas tradicionais levantadas entre medianeiras que presentan planta poligonal, cuberta a dúas augas e dúas alturas (B+I) con fronte á principal rúa da aldea. Construídas en cantaría de baixa calidade (opus incertum) a planta terrea destínase a adega ou espazo no que resgardar o gando e os apeiros de labranza. O acceso á planta superior, dedicada a residencia, realízase a través de escaleiras interiores dun único tiro con acceso ás estancias vivideiras, que dan paso a un balcón de madeira voado. Precisamente o elemento máis destacado das vivendas é este balcón corrido (protexido por unha varanda de madeira) que se fixa ás fachadas principais e que se apoian en piares graníticos e muros portantes transversais aos lenzos murarios.

Dúas das edificacións, situadas a ambos lados do rueiro, aparecen unidas mediante un orixinal corredor elevado ou alparrado -frecuente en terras ourensás- ao que se accede directamente desde a rúa.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
ALTO	MOI ALTO	MOI ALTO	AMBIENTAL	POUCO ALTERADO	PRIVADA

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

NÚCLEO RURAL TRADICIONAL

OBSERVACIÓNS:

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

BALCÓNS E VARANDAS

CARPINTERÍAS DE MADEIRA

MELLORAS NECESARIAS:

Soterramento do cableado aéreo e instalación dun alumeado público nobre acorde coa entidade do ben.

OBRAS PROHIBIDAS:	OBRAS PERMITIDAS:
As que fixe o nivel de protección	As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras Máis todas as permitidas na normativa xeral correspondentes ao seu nivel de protección.

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ARQUITECTÓNICO	CIVIL	**A_194**

F_01

S

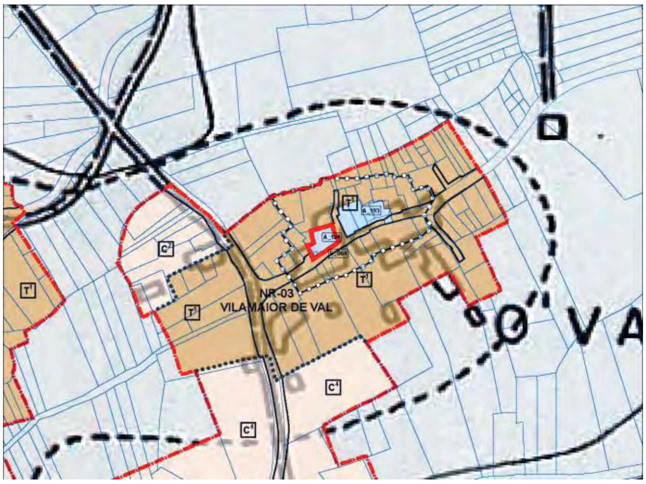

DENOMINACIÓN: **Casa Grande**

PARROQUIA: **VILAMAIOR DO VAL**

NÚCLEO: **O Vao**

Localización: **O Vao**

Coordenadas UTM: **631560-4648367**

Clave Plano: H-01

DESCRICIÓN:

Vivenda de tipoloxía tradicional e desenvolvemento lonxitudinal entre medianeiras que presenta planta poligonal, cuberta a tres augas e un par de alturas (B+I) con fronte á rúa principal da aldea. Foi construída utilizando pedra de baixa calidade (opus incertum), visible en todos os seus paramentos agás nos ocos e eixes estruturais, onde se bota man de pezas mellor dimensionadas.

Como é norma, a planta terrea destínase a adega e ao almacenamento de apeiros de labranza, de aí que careza de xanelas e bufardas, mais non de portón de ingreso (este sitúa mochetas sustentando un lintel de madeira). O acceso á planta superior -dedicada a residencia- realízase a través dunha escaleira exterior dun único tiro.

O elemento máis sobranceiro da casa é o amplo balcón corrido protexido por unha varanda de madeira que loce a súa fachada principal.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
ALTO	ALTO	ALTO	ESTRUTURAL	POUCO ALTERADO	PRIVADA

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

NÚCLEO RURAL TRADICIONAL

OBSERVACIÓNS:

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

BALCÓNS E VARANDAS
CARPINTERÍAS DE MADEIRA
ESCALEIRAS

MELLORAS NECESARIAS:

Soterramento do cableado aéreo e instalación dun alumeado público nobre acorde coa entidade do ben.

OBRAS PROHIBIDAS:

As que fixe o nivel de protección

OBRAS PERMITIDAS:

As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras

Máis todas as permitidas na normativa xeral correspondentes ao seu nivel de protección.

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ARQUITECTÓNICO	RELIXIOSO	**A_195**

F_01

S

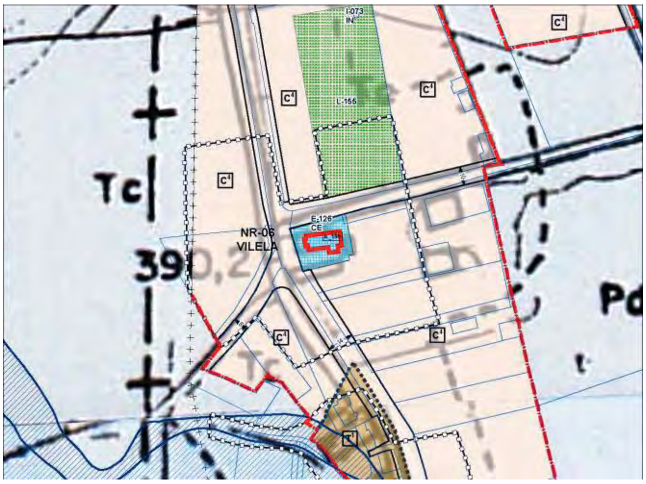

DENOMINACIÓN:	PARROQUIA:	NÚCLEO:
Igrexa de Vilela	**TINTORES**	**Vilela**

Localización:	Coordenadas UTM:	Clave Plano:
Vilela	**629079-4646617**	D-05

DESCRICIÓN:

Templo de posible orixe románica reconstruído na Idade Moderna reutilizando unha parte dos materiais e estruturas do edificio primitivo, como parece evidenciar a porta lateral S cuberta por un arco de medio punto. O altar maior, situado á mesma altura que a nave, presenta apegado un volume lateral destinado a sancristía que sobresae en planta. Os seus paramentos aparecen levantados en cantaría de boa calidade (opus quadratum), coa salvedade dalgún fragmento do frontis realizado en cemento visto, que acentuou a súa forma triangular por medio dunha intervención recente moi pouco afortunada.
A fachada principal asume unha composición neobarroca moi severa que só se fai evidente á altura da súa espadana de dobre oco, coroada por un fornelo baleiro e flanqueado por pináculos piramidais que flanquean unha cruz latina sobre peana sen figuración.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
ALTO	ALTO	ALTO	INTEGRAL	POUCO ALTERADO	PARROQUIAL

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

NÚCLEO RURAL TRADICIONAL

OBSERVACIÓNS:

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

TODO O CONXUNTO

CARPINTERÍAS DE MADEIRA

MELLORAS NECESARIAS:

Adecuación do muro de peche do adro e supresión dos os elementos disconformes ou alleos ao ben (cableado aéreo, solucións tipolóxicas extranas, materiais desaxustados, rótulos e/ou toldos inapropiados ...) co obxecto de recuperar as invariantes tradicionais e características do elemento catalogado.

OBRAS PROHIBIDAS:	OBRAS PERMITIDAS:
As que fixe o nivel de protección	As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras Máis todas as permitidas na normativa xeral correspondentes ao seu nivel de protección.

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL
DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ARQUITECTÓNICO	CIVIL	**A_196**

F_01 **S**

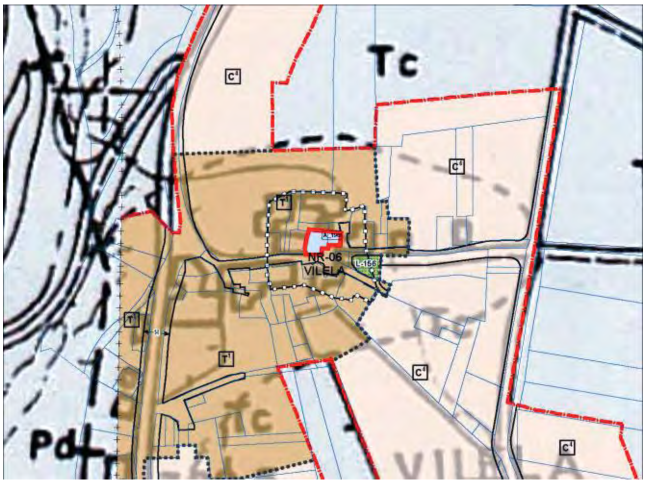

DENOMINACIÓN: **Casa tradicional**

PARROQUIA: **TINTORES**

NÚCLEO: **San Miguel**

Localización: **San Miguel**

Coordenadas UTM: **629122-4646914**

Clave Plano: D-04

DESCRICIÓN:

Vivenda tradicional entre medianeiras que presenta planta poligonal, cuberta a dúas augas e dúas alturas (B+I) con fronte á principal rúa do núcleo. Construída con cantaría de mediana calidade (opus vittatum) a planta terrea destínase a adega ou espazo no que resgardar o gando e os apeiros de labranza. O acceso á planta superior, dedicada a residencia, realízase a través dunha escaleira interior.

O elemento máis destacado da vivenda é fermoso balcón voado (protexido por unha varanda de forxa e conformado por unha plataforma pétrea sustentada por canzorros) que paradoxalmente loce a fachada posterior (N) e non a principal (S). Á beira da portadaire que dá acceso a este espazo saínte sitúase unha orixinal peana semiesférica -integramente labrada en granito- que probablemente serviu de soporte a algunha imaxe.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
MEDIO	ALTO	ALTO	ESTRUTURAL	POUCO ALTERADO	PRIVADA

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

NÚCLEO RURAL TRADICIONAL

OBSERVACIÓNS:

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

BALCÓNS E VARANDAS

CARPINTERÍAS DE MADEIRA

ENFOSCADOS PINTADOS

MELLORAS NECESARIAS:

Soterramento do cableado aéreo e instalación dun alumeado público nobre acorde coa entidade do ben.

OBRAS PROHIBIDAS:

Supresión do enfoscado pintado

OBRAS PERMITIDAS:

As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras

Máis todas as permitidas na normativa xeral correspondentes ao seu nivel de protección.

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ARQUITECTÓNICO	CIVIL	**A_197**

F_01 **S**

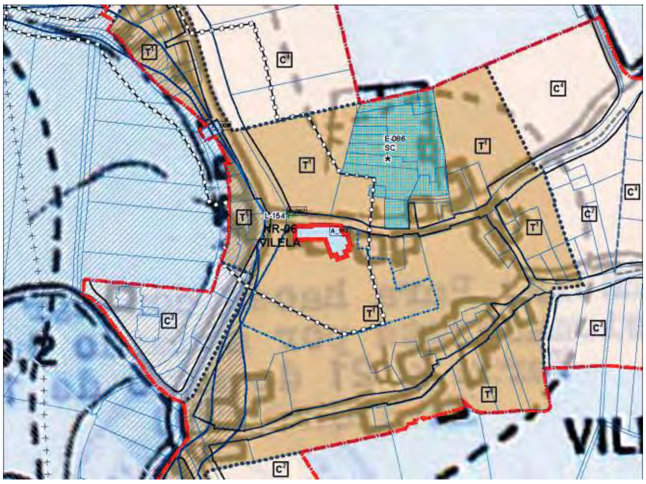

DENOMINACIÓN:	PARROQUIA:	NÚCLEO:
Capela e casa da Sra Julia	**TINTORES**	**Vilela**

Localización:	Coordenadas UTM:	Clave Plano:
Vilela	**629191-4646403**	D-05

DESCRICIÓN:

Capela de planta rectangular levantada ao NW do núcleo tradicional de Vilela. Dunha única nave e gorecida por unha cuberta a dúas vertentes (hoxe desmontada), os seus muros levántanse en cantaría de boa calidade (opus quadratum). Na fachada principal dispone a súa única porta de acceso gorecida por un femoso arco de medio punto.
A fachada rematouse en altura por medio dunha espadana hoxe desaparecida. Destaca o par de canzorros embutidos no seu frontis, pezas que serviron de cuberta a un cabido, isto é, o espazo a modo de nártex que se abre diante da porta principal.
Apegado ao seu muro E, isto é, ao altar maior, érguese a Casa da Sra. Julia, unha vivenda de planta poligonal e dúas alturas (B+I) protexida por unha cuberta a catro augas que é contemporánea á capela, ao punto de aparecer levantada co mesmo aparello (opus quadratum).

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
ALTO	ALTO	ALTO	ESTRUTURAL	POUCO ALTERADO	PRIVADA

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

NÚCLEO RURAL TRADICIONAL

OBSERVACIÓNS:

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

FINCA SINGULAR

TODO O CONXUNTO

CARPINTERÍAS DE MADEIRA

MELLORAS NECESARIAS:

Suprimiranse todos os elementos disconformes ou alleos ao ben (cableado aéreo, solucións tipolóxicas extranas, materiais desaxustados, rótulos e/ou toldos inapropiados ...) co obxecto de recuperar as invariantes tradicionais e características do elemento catalogado.

OBRAS PROHIBIDAS:	OBRAS PERMITIDAS:
As que fixe o nivel de protección	As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras Máis todas as permitidas na normativa xeral correspondentes ao seu nivel de protección.

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ARQUITECTÓNICO	RELIXIOSO	**A_198**

F_01

S

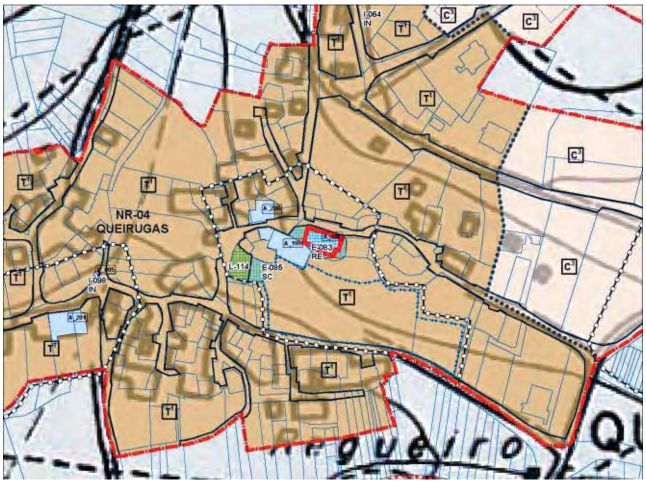

DENOMINACIÓN:	PARROQUIA:	NÚCLEO:
Igrexa parroquial de San Bartolomeu	**QUEIRUGÁS**	**Queirugás**

Localización:	Coordenadas UTM:	Clave Plano:
Queirugás	**633015-4646942**	J-04

DESCRICIÓN:

Templo parroquial de planta rectangular e altar máis elevado que a nave que foi levantado en cantaría de moi boa calidade (opus quadratum). O altar maior presenta apegado polo S un volume lateral destinado a sancristía que sobresae en planta. Os seus paramentos aparecen levantados en cantaría de boa calidade (opus quadratum).
A fachada principal asume unha composición neobarroca de estilo canónico que se fai evidente nas pilastras laterais, no enmarque dos ocos, así como á altura da súa espadana de dobre oco, coroada por un fornelo (que contén no seu interior un pequeno sino) e pináculos piramidais que flanquean unha cruz de ferro e unha veleta sobre peana.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
MOI ALTO	MOI ALTO	MOI ALTO	INTEGRAL	BO	PARROQUIAL

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

NÚCLEO RURAL TRADICIONAL

OBSERVACIÓNS:

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

TODO O CONXUNTO

CARPINTERÍAS DE MADEIRA

MELLORAS NECESARIAS:

Suprimiranse todos os elementos disconformes ou alleos ao ben (cableado aéreo, solucións tipolóxicas extranas, materiais desaxustados, rótulos e/ou toldos inapropiados ...) co obxecto de recuperar as invariantes tradicionais e características do elemento catalogado.

OBRAS PROHIBIDAS:	OBRAS PERMITIDAS:
Construción de novos nichos no adro	As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras Máis todas as permitidas na normativa xeral correspondentes ao seu nivel de protección.

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ARQUITECTÓNICO	CIVIL	**A_199**

F_01

S

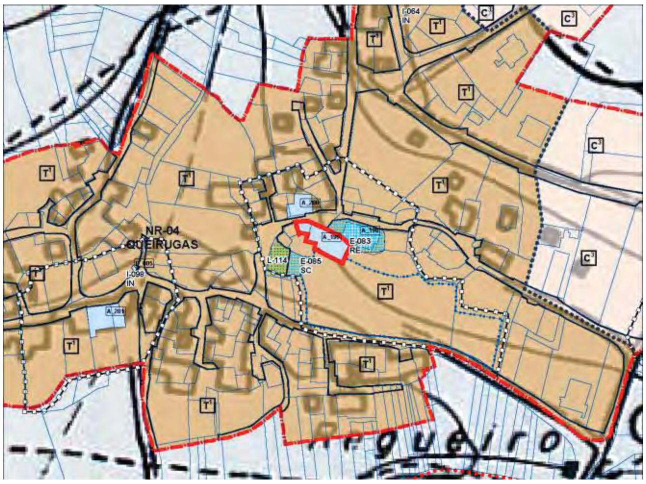

DENOMINACIÓN:	PARROQUIA:	NÚCLEO:
Casa Reitoral de Queirugás	**QUEIRUGÁS**	**Queirugás**

Localización:	Coordenadas UTM:	Clave Plano:
Queirugás	**632994-4646938**	J-04

DESCRICIÓN:

Edificio situado a carón do templo parroquial. De planta poligonal e dúas alturas (B+I), presenta uns muros de paramento moi irregular (opus incertum). A vivenda, que se atopa nun avanzado estado de deterioro que impide levar a cabo unha descrición e valoración exhaustiva, destaca pola disposición de pequenos ocos ou xanelos no andar elevado, en orixe un sobrado con toda seguridade.

Facendo medianeira con el érguese unha construción que dá acceso a un patio interior a través dun portón cuberto cun lintel de madeira. No piso elevado desa construción ábrese unha única fiestra que, ao igual que os eixes estruturais da casa, aparece conformada en cantaría.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
ALTO	ALTO	ALTO	AMBIENTAL	MOI MALO	PARROQUIAL

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

NÚCLEO RURAL TRADICIONAL

OBSERVACIÓNS:

A Finca Singular sobre a que se ergue o ben que é obxecto desta ficha -incluídos os seus muros de peche- gozará de idéntica protección que aquel.

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

CARPINTERÍAS DE MADEIRA

FINCA SINGULAR

MELLORAS NECESARIAS:

Suprimiranse todos os elementos disconformes ou alleos ao ben (cableado aéreo, solucións tipolóxicas extranas, materiais desaxustados, rótulos e/ou toldos inapropiados ...) co obxecto de recuperar as invariantes tradicionais e características do elemento catalogado.

OBRAS PROHIBIDAS:	OBRAS PERMITIDAS:
As que fixe o nivel de protección	As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras Máis todas as permitidas na normativa xeral correspondentes ao seu nivel de protección.

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ARQUITECTÓNICO	CIVIL	**A_200**

F_01

S

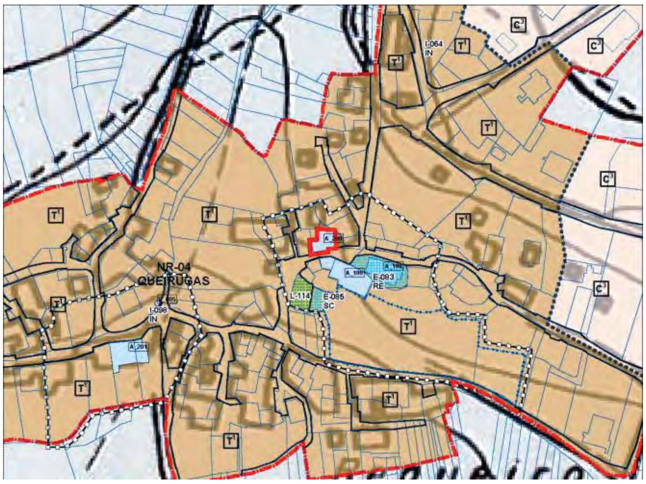

DENOMINACIÓN:	PARROQUIA:	NÚCLEO:
Casa tradicional	**QUEIRUGÁS**	**Queirugás**

Localización:	Coordenadas UTM:	Clave Plano:
Queirugás	**632983-4646957**	J-04

DESCRICIÓN:

Vivenda de tipoloxía tradicional e desenvolvemento lonxitudinal entre medianeiras que presenta planta poligonal, cuberta a dúas augas e un par de alturas (B+I) con fronte á rúa principal da aldea. Foi construída utilizando pedra de baixa calidade (opus incertum), visible en todos os seus paramentos agás nos ocos e eixes estruturais, onde se bota man de pezas mellor dimensionadas.
Como é norma, a planta terrea destínase a adega e ao almacenamento de apeiros de labranza, de aí que careza de xanelas e bufardas, mais non de portón de ingreso (situado no alzado penal E). O acceso á planta superior -dedicada a residencia- realízase a través dunha escaleira interior dun único tiro.
O elemento máis sobranceiro da casa é o amplo balcón corrido e voado protexido por unha varanda de madeira que loce a súa fachada principal.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
ALTO	ALTO	ALTO	AMBIENTAL	POUCO ALTERADO	PRIVADA

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

NÚCLEO RURAL TRADICIONAL

OBSERVACIÓNS:

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

BALCÓNS E VARANDAS

CARPINTERÍAS DE MADEIRA

MELLORAS NECESARIAS:

Soterramento do cableado aéreo e instalación dun alumeado público nobre acorde coa entidade do ben.

OBRAS PROHIBIDAS:	OBRAS PERMITIDAS:
As que fixe o nivel de protección	As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras Máis todas as permitidas na normativa xeral correspondentes ao seu nivel de protección.

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ARQUITECTÓNICO	CIVIL	**A_201**

F_01

S

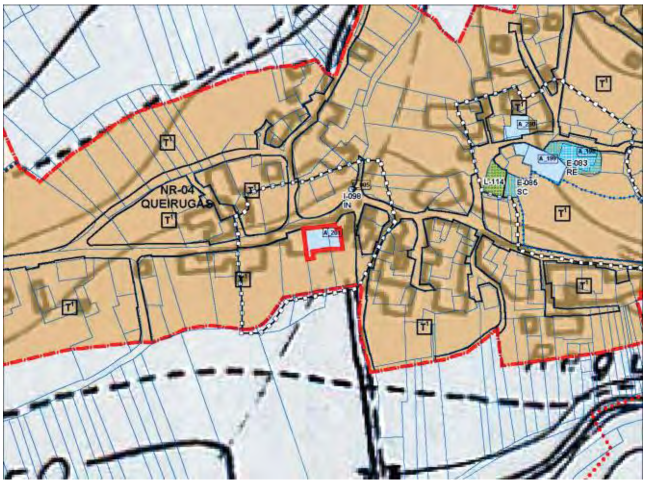

DENOMINACIÓN:	PARROQUIA:	NÚCLEO:
Casa do Bispo	**QUEIRUGÁS**	**Queirugás**

Localización:	Coordenadas UTM:	Clave Plano:
Queirugás	**632880-4646899**	I-04

DESCRICIÓN:

Vivenda de grandes dimensións e moi boa factura que presenta dúas alturas (B+I) e aparece levantada entre medianeiras, dando fronte ao principal rueiro da aldea. Construída en cantaría de boa calidade (opus quadratum) que permite abrir ocos de grande tamaño, a planta terrea destínase a adega e a almacenamento de apeiros e excedentes agrarios, mentres que o andar residencial resérvase para usos vivideiros. O acceso ao piso elevado lévase a cabo por medio dunha escaleira interior situada no patio interior e accesible a través dun portalón que se abre ao rueiro.

Seriamente deteriorada a causa dun incendio que acabou coa súa cuberta, no seu frontis sitúa un grande escudo timbrado de notable factura cortado e semipartido.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
ALTO	MOI ALTO	MOI ALTO	ESTRUTURAL	MALO	PRIVADA

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

NÚCLEO RURAL TRADICIONAL

OBSERVACIÓNS:

O Decreto 571/1963 protexe os escudos, emblemas, pedras heráldicas, rolos de xustiza, cruces de termo e pezas similares de interese histórico artístico; BOE núm. 77, do 30 de marzo. O escudo ou brasón que loce a fachada desta vivenda ten a consideración de Ben de Interese Cultural (BIC), o máximo grao de protección legal co que pode contar un ben cultural, por aplicación da disposición adicional segunda da Lei 16/1985, do 25 de xuño, do Patrimonio Histórico Español.

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

DISTRIBUCIÓN DE OCOS E PORTALÓN MONUMENTAL

ESCUDOS

ENFOSCADOS PINTADOS

MELLORAS NECESARIAS:

Suprimiranse todos os elementos disconformes ou alleos ao ben protexido (postes de cableado, solucións tipolóxicas extranas, materiais desaxustados, rótulos e/ou toldos inapropiados ...) co obxecto de recuperar as invariantes tradicionais e características do elemento catalogado.

OBRAS PROHIBIDAS:	OBRAS PERMITIDAS:
Supresión do enfoscado pintado	As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras Máis todas as permitidas na normativa xeral correspondentes ao seu nivel de protección.

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ARQUITECTÓNICO	CEMITERIOS	**A_202**

F_01

S

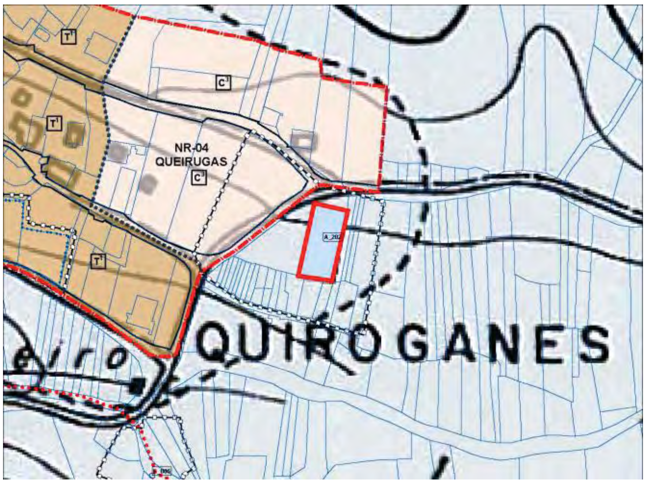

DENOMINACIÓN: **Camposanto parroquial**

PARROQUIA: **QUEIRUGÁS**

NÚCLEO: **Queirugás**

Localización: **Queirugás**

Coordenadas UTM: **633226-4646894**

Clave Plano: J-04

DESCRICIÓN:

Camposanto parroquial construído no ano 1918 que destaca pola inclusión dunha serie de elementos de valor arquitectónico e cultural relevantes. É o caso da súa portada monumental, proxectada en estilo neobarroco, coroada por unha cruz latina sobre peana sen figuración que aparece flanqueada por pináculos piramidais rematados en bola. A ambos lados da porta principal desenvólvense muros de peche de cantaría de boa factura.
No seu interior érguense unha serie de panteóns e lápidas en terra labrados en pedra que constitúen uns exemplos de arquitectura funeraria dignos de protección e conservación.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
ALTO	ALTO	ALTO	AMBIENTAL	BO	PARROQUIAL

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:
NUCLEO RURAL (NNSS 1986)

OBSERVACIÓNS:

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER
ELEMENTOS PETREOS SENLLEIROS
ENFOSCADOS PINTADOS

MELLORAS NECESARIAS:
Soterramento do cableado aéreo e instalación dun alumeado público nobre acorde coa entidade do ben.

OBRAS PROHIBIDAS:
As que fixe o nivel de protección

OBRAS PERMITIDAS:
As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras
Máis todas as permitidas na normativa xeral correspondentes ao seu nivel de protección.

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ARQUITECTÓNICO	CIVIL	**A_203**

F_01 **S**

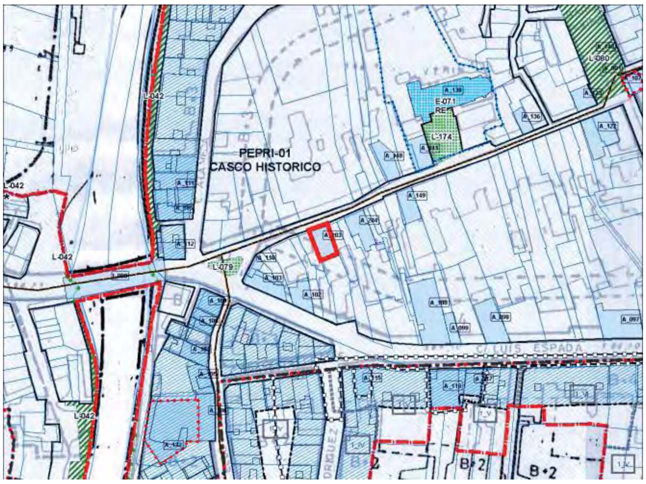

DENOMINACIÓN:	PARROQUIA:	NÚCLEO:
Casa brasonada	**VERÍN**	**Verín**

Localización:	Coordenadas UTM:	Clave Plano:
Rúa Maior nº 47	**629443-4644586**	D-09

DESCRICIÓN:

Vivenda de planta rectangular que, levantada entre medianeiras, ten fronte a unha das principais rúas da vila. Construída na Idade Moderna, presenta dúas alturas (B+I) e unha cuberta a dúas augas. Esta tipoloxía de casa responde ao patrón de casa vilega nobre, levantada en cantaría granítica de boa calidade (opus quadratum) mais, exceptuando a cornixa moldurada, cun tratamento ornamental contido.
A súa fachada abre unha serie de ocos ritmicamente dispostos: portas (dúas delas baixo arcos de medio punto) e balcóns voados protexidos con varandas que, xunto ao brasón, asumen o protagonismo do andar residencial.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
MOI ALTO	MOI ALTO	MOI ALTO	ESTRUTURAL	POUCO ALTERADO	PRIVADA

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

PEPRI CENTRO HISTÓRICO

OBSERVACIÓNS:

O Decreto 571/1963 protexe os escudos, emblemas, pedras heráldicas, rolos de xustiza, cruces de termo e pezas similares de interese histórico artístico; BOE núm. 77, do 30 de marzo. O escudo ou brasón que loce a fachada desta vivenda ten a consideración de Ben de Interese Cultural (BIC), o máximo grao de protección legal co que pode contar un ben cultural, por aplicación da disposición adicional segunda da Lei 16/1985, do 25 de xuño, do Patrimonio Histórico Español.

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

ESCUDOS
CARPINTERÍAS DE MADEIRA
BALCÓNS E VARANDAS
ENFOSCADOS PINTADOS

MELLORAS NECESARIAS:

Rehabilitación integral do edificio, realizando con urxencia os traballos necesarios para evitar o seu deterioro progresivo.

OBRAS PROHIBIDAS:	OBRAS PERMITIDAS:
As que fixe o nivel de protección	As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras Máis todas as permitidas na normativa xeral correspondentes ao seu nivel de protección.

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ARQUITECTÓNICO	CIVIL	**A_204**

F_01

S

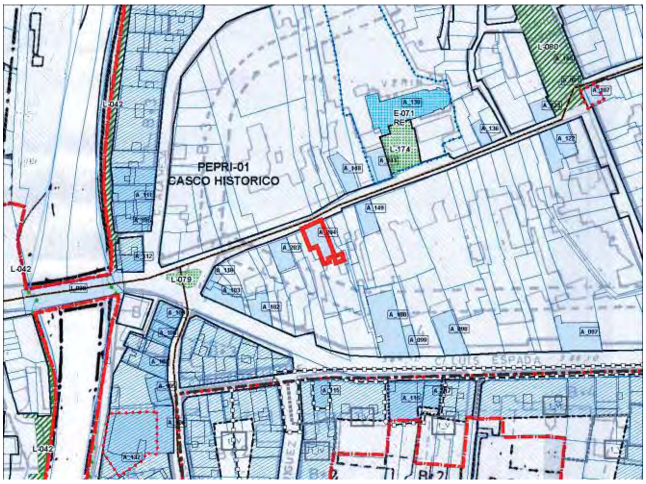

DENOMINACIÓN: **Casa vilega**

PARROQUIA: **VERÍN**

NÚCLEO: **Verín**

Localización: **Rúa Maior nº 41**

Coordenadas UTM: **629462-4644594**

Clave Plano: E-09

DESCRICIÓN:

Vivenda de planta rectangular que, levantada entre medianeiras, ten fronte a unha das principais rúas da vila. Construída no século XIX, presenta dúas alturas (B+I) e unha cuberta a dúas augas. Esta tipoloxía de casa responde ao patrón de casa vilega burguesa, levantada en cantaría granítica de boa calidade (opus quadratum) mais cun tratamento ornamental medido, se exceptuamos o tratamento dos miradoiros laterais.

A súa fachada abre unha serie de ocos ritmicamente dispostos: portas e portasdaire (as do piso comercial en forma de escaparate). Destaca o balcón individual central flanqueado por vistosos miradoiros de madeira que asumen o protagonismo do andar residencial.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
ALTO	ALTO	MOI ALTO	ESTRUTURAL	BO	PRIVADA

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN: PEPRI CENTRO HISTÓRICO

OBSERVACIÓNS:

Ao parecer esta vivenda conta no seu patio posterior cunha capela ou oratorio privado que gozará da mesma protección que o volume residencial.

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

TIPOLOXÍA DO MIRADOIRO

CARPINTERÍAS DE MADEIRA

BALCÓNS E VARANDAS

MELLORAS NECESARIAS:

Deberá instalarse un rótulo publicitario compatible cos valores arquitectónicos que son obxecto de protección.

OBRAS PROHIBIDAS:	OBRAS PERMITIDAS:
Instalación de rótulo incompatible	As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras Máis todas as permitidas na normativa xeral correspondentes ao seu nivel de protección.

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ARQUITECTÓNICO	CIVIL	**A_205**

F_01 **S**

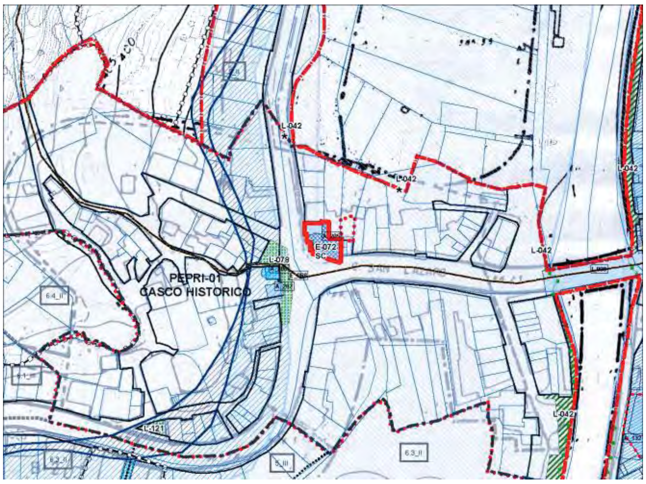

DENOMINACIÓN:	PARROQUIA:	NÚCLEO:
Casa do Escudo	**VERÍN**	**San Lázaro**

Localización:	Coordenadas UTM:	Clave Plano:
San Lázaro s/n	**629187-4644582**	D-09

DESCRICIÓN:

Tamén coñecida como Casa do Asistente, por ter vivido nela o asistente do conde de Monterrei, foi construída no ano 1737.
De planta poligonal e dúas alturas (B+I), presenta cuberta a catro augas. Os seus paramentos foron labrados en cantaría de boa calidade (opus quadratum) abrindo ocos en forma de portas no andar inferior (a principal baixo un arco carpanel) e de portasdaire balconadas no piso superior.
No andar residencial destaca unha peana granítica (situada nun ángulo da edificación), o chafrán do lado oposto e, sobre todo, o espectacular escudo nobiliario que identificaba a linaxe do seu propietario.
No seu interior posúe dúas amplas salas de exposicións, un punto de información turística e un albergue para os peregrinos do Camiño de Santiago.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
MOI ALTO	MOI ALTO	MOI ALTO	ESTRUTURAL	BO	MUNICIPAL

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

PEPRI CENTRO HISTÓRICO

OBSERVACIÓNS:

Despois da súa rehabilitación en 1999, funciona como albergue de peregrinos, oficina de turismo e sala de exposicións.
Carece de acceso para minusválidos ás sas de exposicións.
Sería interesante continuar o acondicionamento das áreas próximas para rebaixar o peso do tránsito rodado que o atravesa, e que lle resta valor ambiental cara a incrementar o valor ao conxunto do equipamento, máis o do espazo libre.
O Decreto 571/1963 protexe os escudos, emblemas, pedras heráldicas, rolos de xustiza, cruces de termo e pezas similares de interese histórico artístico; BOE núm. 77, do 30 de marzo. O escudo ou brasón que loce a fachada desta vivenda ten a consideración de Ben de Interese Cultural (BIC), o máximo grao de protección legal co que pode contar un ben cultural, por aplicación da disposición adicional segunda da Lei 16/1985, do 25 de xuño, do Patrimonio Histórico Español.

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

ESCUDOS

MELLORAS NECESARIAS:

OBRAS PROHIBIDAS:	OBRAS PERMITIDAS:
As que fixe o nivel de protección	As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras Máis todas as permitidas na normativa xeral correspondentes ao seu nivel de protección.

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ARQUITECTÓNICO	RELIXIOSO	**A_206**

F_01

S

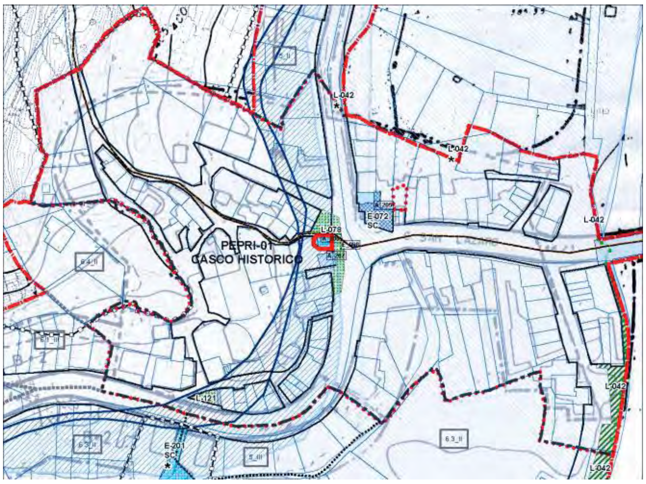

DENOMINACIÓN: **Capela de San Lázaro**

PARROQUIA: **VERÍN**

NÚCLEO: **San Lázaro**

Localización: **San Lázaro nº 30**

Coordenadas UTM: **629159-4644565**

Clave Plano: D-09

DESCRICIÓN:

Pequena capela de planta rectangular levantada no centro do núcleo de San Lázaro. Dunha única nave e gorecida por unha cuberta a dúas vertentes, os seus muros son de cantaría concertada (opus vittatum). Na fachada principal dispone a súa única porta de acceso gorecida por un arco de descarga con tímpano de madeira e tipoloxía de medio punto. O arco descansa sobre impostas que preceden en altura a pilastras molduradas.
A fachada coróase en altura por medio dunha espadana dun único oco rematada nunha cruz de ferro de Santiago, e nos ángulos por medio de canzorros en forma de rolo con zócolo no rodapé.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
MOI ALTO	ALTO	MOI ALTO	INTEGRAL	BO	PARROQUIAL

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN: PEPRI CENTRO HISTÓRICO

OBSERVACIÓNS:

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

CARPINTERÍAS DE MADEIRA

MELLORAS NECESARIAS:

OBRAS PROHIBIDAS:

As que fixe o nivel de protección

OBRAS PERMITIDAS:

As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras

Máis todas as permitidas na normativa xeral correspondentes ao seu nivel de protección.

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL
DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ARQUITECTÓNICO	CIVIL	**A_207**

F_01

S

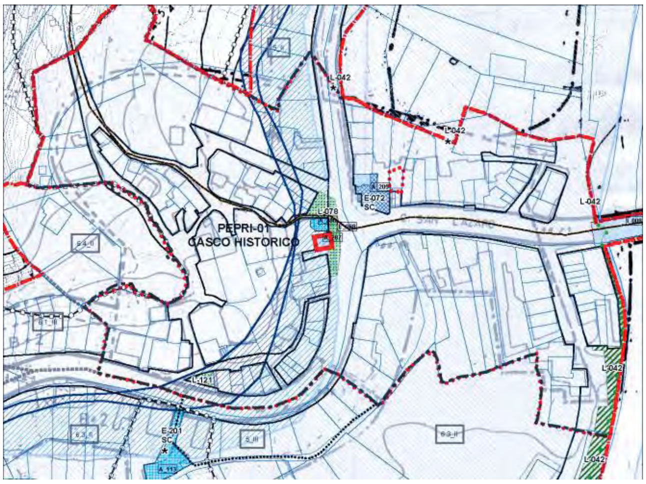

DENOMINACIÓN: **Casa balconada**

PARROQUIA: **VERÍN**

NÚCLEO: **San Lázaro**

Localización: **San Lázaro nº 32**

Coordenadas UTM: **629162-4644556**

Clave Plano: D-09

DESCRICIÓN:

Vivenda de planta rectangular que, levantada entre medianeiras, ten fronte ao Camiño Real. Construída na Idade Moderna, presenta tres alturas (B+II) e unha cuberta a tres augas. Esta tipoloxía de casa responde ao patrón de casa vilega burguesa, levantada en cantaría granítica mais cos paramento enfoscados e pintados dunha rechamante cor verde, complementada con detalles en branco.
A súa fachada abre unha serie de ocos ritmicamente dispostos: portas e portasdaire (no piso comercial sitúase unha xanela). Destaca o balcón corrido voado labrado en madeira que asumen o protagonismo do andar residencial e o soportal de columnas graníticas que o sostén. Conclúe a lectura vertical do inmoble un volume recuado lateralmente a modo de faiado. Destaca o beirado voado sobre a rúa estruturado con pontóns de madeira.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
ALTO	ALTO	MOI ALTO	ESTRUTURAL	BO	PRIVADA

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN: PEPRI CENTRO HISTÓRICO

OBSERVACIÓNS:

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

CARPINTERÍAS DE MADEIRA
TIPOLOXÍA DO CORREDOR
TIPOLOXÍA DO SOPORTAL

MELLORAS NECESARIAS:

OBRAS PROHIBIDAS:

Alteración dos elementos protexidos

OBRAS PERMITIDAS:

As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras
Máis todas as permitidas na normativa xeral correspondentes ao seu nivel de protección.

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
BIC	MONUMENTO	ETNOGRÁFICO	CRUCEIROS	**E_001**

F_01

S

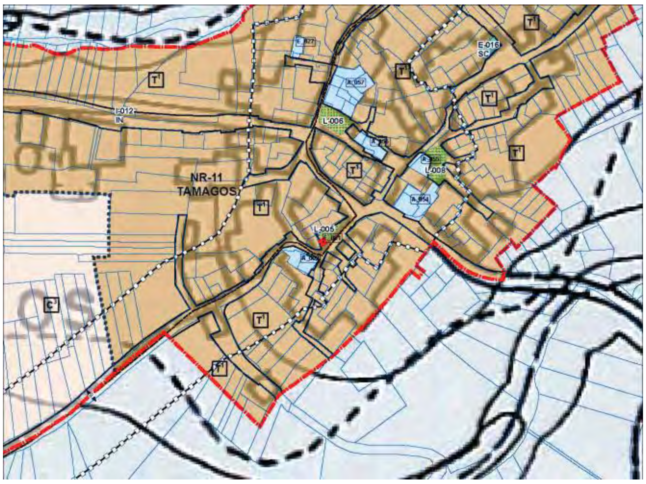

DENOMINACIÓN:	PARROQUIA:	NÚCLEO:
Cruceiro de Tamagos	**TAMAGOS**	**Tamagos**

Localización:	Coordenadas UTM:	Clave Plano:
Tamagos	**630562-4639627**	F-19

DESCRICIÓN:

Cruceiro figurado que se eleva sobre unha plataforma de tres (3) gradas, unha delas practicamente oculta. Sobre elas disponse unha peana engalanada cunha moldura de talón ou cimeira reversa fixada a media altura. Nela chántase un fuste de sección cadrada no seu arrinque que se transforma nunha sección circular acanalada de estilo clásico conforme gana en altura.

Na súa cimeira unha esfera granítica -sustentada nun apoio limitado- fai as veces de capitel, emulando a significación do orbe. Sobre el unha figura do crucificado cun pano de pureza anodado á esquerda esculpido de xeito moi rudimentario e ordinario: estética do bonequismo, sometimento ao espazo límite, tratamento dondo das formas, aplastamento da imaxe, visión bidimensional e frontalista da figura....

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
MOI ALTO	ALTO	MOI ALTO	INTEGRAL	POUCO ALTERADO	MUNICIPAL

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

NÚCLEO RURAL TRADICIONAL

OBSERVACIÓNS:

Este elemento ten a consideración de Ben de Interese Cultural (BIC) en aplicación da Disposición Adicional Segunda da Lei 16/1985 do Patrimonio Histórico Español.

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

TODO O CONXUNTO

MELLORAS NECESARIAS:

Limpeza do cruceiro con métodos non abrasivos: cepillos de cerdas naturais, auga sen disolventes, etc...
Rehabilitación integral das vivendas do contorno respectando a tipoloxía e os materiais orixinais: pedra do país, carpintería de madeira, tella curva, etc…

OBRAS PROHIBIDAS:	OBRAS PERMITIDAS:
Alteración dos elementos protexidos	Restauración ou reparación dos elementos deteriorados

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ETNOGRÁFICO	FONTES	**E_005**

F_01

S

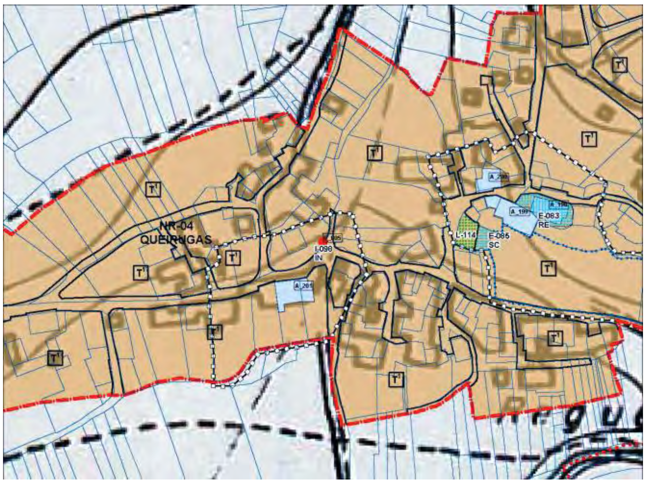

DENOMINACIÓN: **Fonte da aldea**

PARROQUIA: **QUEIRUGÁS**

NÚCLEO: **Queirugás**

Localización: **Queirugás**

Coordenadas UTM: **632895-4646924**

Clave Plano: I-04

DESCRICIÓN:

Fonte tradicional situada na entrada de Queirugás e que se sitúa ao nivel do chan e a carón das primeiras casas da aldea. A fonte consta dun cubo rectangular construído en cantaría de granito de boa calidade (perpiaño), aberto na súa cara frontal. Á súa beira érguese un bebedoiro rectangular pousado sobre o chan.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
MEDIO	MEDIO	ALTO	AMBIENTAL	BO	MUNICIPAL

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN: NÚCLEO RURAL TRADICIONAL

OBSERVACIÓNS:

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

TODO O CONXUNTO

MELLORAS NECESARIAS:

OBRAS PROHIBIDAS: As que fixe o nivel de protección

OBRAS PERMITIDAS: As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
BIC	MONUMENTO	ETNOGRÁFICO	CRUCEIROS	E_007

F_01

S

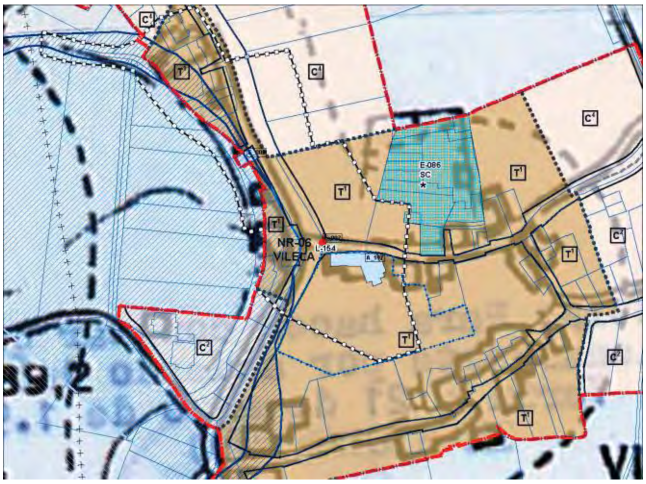

DENOMINACIÓN: **Cruceiro de Vilela**

PARROQUIA: **VILAMAIOR DO VAL**

NÚCLEO: **Vilela**

Localización: **Vilela**

Coordenadas UTM: **629168-4646414**

Clave Plano: D-05

DESCRICIÓN:

Cruceiro figurado que se eleva sobre unha plataforma de dúas (2) gradas. Sobre elas disponse unha peana lisa de arestas parcialmente achafranadas na que se grava o epígrafe AÑO DE 1885. Nela chántase un fuste de sección cadrada no seu arrinque que se transforma nunha sección circular de estilo clásico conforme gana en altura.
Na súa cimeira un capitel granítico decorado con motivos xeométricos e fitomórficos. Sobre el a figura do crucificado cun pano de pureza anodado á dereita esculpido de xeito clásico e canónico: estética do bonequismo, sometimento ao espazo límite, tratamento dondo das formas, aplastamento da imaxe, visión bidimensional e frontalista da figura....
No envés a figura da Virxe sobre unha peana.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
MOI ALTO	MOI ALTO	ALTO	INTEGRAL	BO	MUNICIPAL

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN: NÚCLEO RURAL TRADICIONAL

OBSERVACIÓNS:

Este elemento ten a consideración de Ben de Interese Cultural (BIC) en aplicación da Disposición Adicional Segunda da Lei 16/1985 do Patrimonio Histórico Español.

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

TODO O CONXUNTO

MELLORAS NECESARIAS:

Soterramento do cableado aéreo e instalación dun alumeado público nobre acorde coa entidade do ben.

OBRAS PROHIBIDAS:

As que fixe o nivel de protección

OBRAS PERMITIDAS:

As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ETNOGRÁFICO	MUÍÑOS	E_008

F_01

S

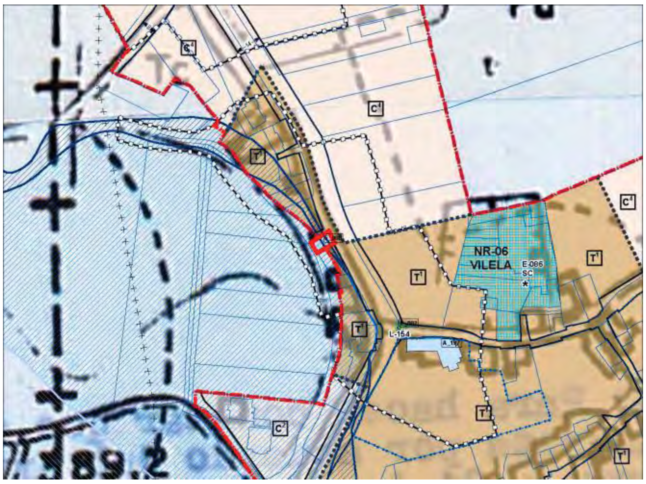

DENOMINACIÓN:	PARROQUIA:	NÚCLEO:
Muíño de Miñambres	**VILAMAIOR DO VAL**	**Vilela**

Localización:	Coordenadas UTM:	Clave Plano:
Vilela	**629128-4646459**	D-05

DESCRICIÓN:

Muíño de rego ou canle de notables dimensións que se sitúa nas proximidades do Río Támega, xusto dentro do núcleo de Vilela. Este exemplar, de dúas moas, presenta regular estado de conservación e está pendente ser restaurado e acondicionado integramente como espazo educativo e de lecer, é propiedade dun grupo de veciños do mesmo lugar.

Os muíños son unha sabia combinación de arquitectura e tecnoloxía, unha edificación simple que acolle un complexo dispositivo mecánico accionado pola forza da auga. Está composto pola presa, que ten por obxecto captar a auga do río; a gavada ou lovada, que conduce a auga da presa cara o muíño salvando o desnivel do terreo; a canle, que conduce a auga cara o rodicio, unha roda hidráulica con paletas curvas e eixe vertical que move a moa; e a edificación do muíño propiamente dita, un sinxelo edificio de planta rectangular e uns 8 m/2 de superficie, cuberto por un tellado a dúas augas constituído por paredes de cantaría irregular nos que unicamente se practican dous vanos, o que permite o acceso e o que está destinado a introducir luz natural no interior do muíño. A meirande parte dos muíños da comarca de Monterrei pertencen á modalidade de canle, característico por ter que administrar un pequeno caudal de auga que, procedente da gavada, condúcese rapidamente cara o rodicio a través da canle para bater contra o primeiro de maneira tanxencial.

Na parte inferior da canle áchase unha peza especial de madeira ou granito, segundo o caso, onde se practica un burato que se abre e obtura dende o interior (o billote ou bofetón) que fará sair á auga coa forza necesaria para mover o rodicio coa forza desexada.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
ALTO	ALTO	MOI ALTO	ESTRUTURAL	POUCO ALTERADO	PRIVADA

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

NÚCLEO RURAL TRADICIONAL

OBSERVACIÓNS:

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

TODO O CONXUNTO

MELLORAS NECESARIAS:

Soterramento do cableado aéreo e instalación dun alumeado público nobre acorde coa entidade do ben.

OBRAS PROHIBIDAS:	OBRAS PERMITIDAS:
As que fixe o nivel de protección	As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ETNOGRÁFICO	FONTES	E_010

F_01

S

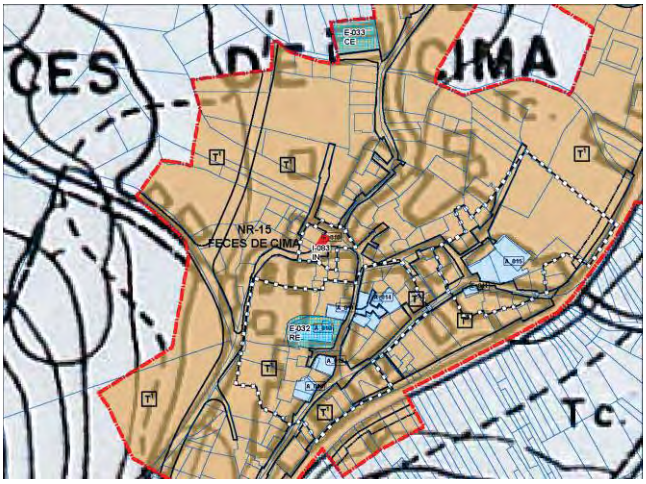

DENOMINACIÓN:	PARROQUIA:	NÚCLEO:
Fonte tradicional	**FECES DE CIMA**	**Feces de Cima**

Localización:	Coordenadas UTM:	Clave Plano:
Feces de Cima	**634433-4635057**	L-28

DESCRICIÓN:

Fonte tradicional situada no centro da aldea de Feces de Cima. A fonte consta dun cubo rectangular construído en cantaría de granito de boa calidade (perpiaño), aberto en dúas das súas caras e protexida por unha cuberta plana sustentada por un par de piares de arestas achafranadas.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
MEDIO	ALTO	ALTO	AMBIENTAL	BO	MUNICIPAL

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

NÚCLEO RURAL TRADICIONAL

OBSERVACIÓNS:

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

TODO O CONXUNTO

MELLORAS NECESARIAS:

OBRAS PROHIBIDAS:	OBRAS PERMITIDAS:
As que fixe o nivel de protección	As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ETNOGRÁFICO	FORNOS	**E_011**

F_01

S

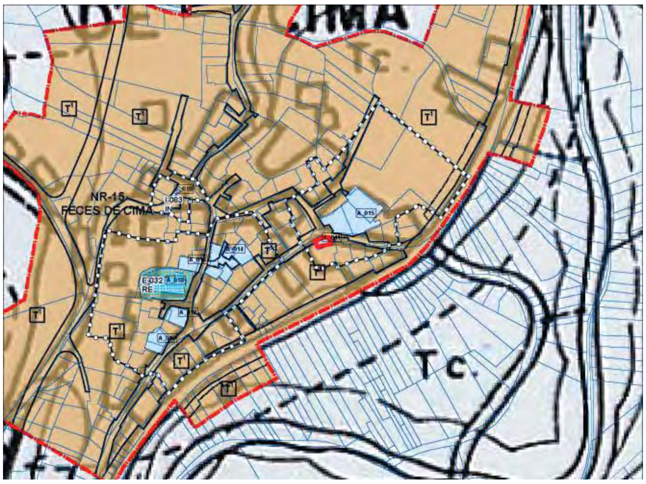

DENOMINACIÓN: **Forno de concello**

PARROQUIA: **FECES DE CIMA**

NÚCLEO: **Feces de Cima**

Localización: **Feces de Cima**

Coordenadas UTM: **634512-4635031**

Clave Plano: L-28

DESCRICIÓN:

Forno comunal construído entre medianeiras que merece ser restaurado axeitadamente (os seus muros exteriores foron rebocados) e que ocupa un espazo central na aldea de Feces de Cima. De planta poligonal, piso terreo e cuberta a unha auga, o forno conserva os elementos propios do forno tradicional. Este constitúeo unha pequena construción circular que ten forma de bóveda no seu interior, e serve para cocer pan, empanadas, bolos preñados, etc...
De propiedade comunitaria, esta modalidade de forno é o propio das sociedades de escasos recursos. Trátase dunha construción independente feita e conservada polos veciños que era utilizado seguindo o sistema de rolda. Os seus muros foron levantados, orixinariamente, en cachotaría de granito, o que deu lugar á apertura de dous vans: a porta de acceso e un pequeno xanelo lateral.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
ALTO	MEDIO	ALTO	AMBIENTAL	POUCO ALTERADO	COMUNAL

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

NÚCLEO RURAL TRADICIONAL

OBSERVACIÓNS:

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

TODO O CONXUNTO

MELLORAS NECESARIAS:

Adecuación do paramento exterior do forno, a fin de facelo compatible coa tipoloxía orixinal e, en xeral, recuperación dos elementos definitorios tradicionais.
Soterramento do cableado aéreo e instalación dun alumeado público nobre acorde coa entidade do ben.

OBRAS PROHIBIDAS:	OBRAS PERMITIDAS:
As que fixe o nivel de protección	As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ETNOGRÁFICO	POMBAIS	E_013

F_01

S

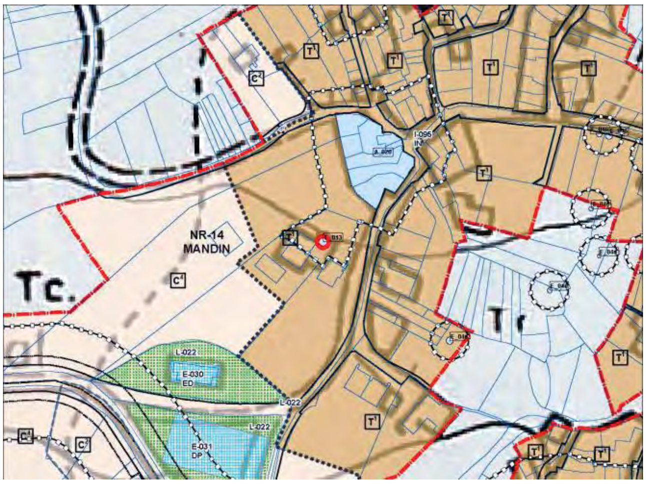

DENOMINACIÓN:	PARROQUIA:	NÚCLEO:
Pombal tradicional	MANDÍN	Mandín

Localización:	Coordenadas UTM:	Clave Plano:
Mandín	631350-4634475	G-29

DESCRICIÓN:

Pombal de planta circular que se atopa en regular estado de conservación situado nas proximidades da Casa dos Mineiros (A_020 no noso Catálogo). O pombal é unha peza arquitectónica habitualmente presente en pazos, mosteiros, reitorais e casas grandes rurais, como é o caso. A súa presenza nas eiras das familias máis facendosas era un relevante signo de prestixio social, máis que unha importante fonte de ingresos.

Sitúanse en lugares elevados, lonxe de árbores que poidan ofrecer pousadoiro á rapina, orientados cara o mediodía e abrigados dos ventos dominantes.

Os seus elementos construtivos constitúenos muros perimetrais de cachotaría de granito maiormente (as máis das veces recebado e encalado), aínda que non faltan os traballados con fermosas pezas de cantaría. A cuberta é cónica na maioría das ocasións (neste caso a dúas augas), asentada sobre unha armazón de madeira que cubre o interior da construción, ao que só se accede por medio dunha porta de pequenas dimensións. Neste caso o edificio divídese en dúas alturas -algo infrecuente- ás que se accede a través de dúas portas situadas no seu eixe, pero a diferente altura, fixando unha escalinata de acceso exterior labrada en granito.

Pola súa parte, as pombas entran por un reducido número de buratos de paso situados sobre o asoleirado, un beiril que facilita o pousado das aves. No interior, estas durmen e crían nos nichos de pedra compartimentados ao longo de toda a parede interna. En ocasións, sempre dentro da construción, os pombais conteñen unha mesa de pedra no centro onde os coidadores alimentan ás aves en tempo de inverno.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
MOI ALTO	MOI ALTO	ALTO	INTEGRAL	POUCO ALTERADO	PRIVADA

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

NÚCLEO RURAL TRADICIONAL

OBSERVACIÓNS:

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

TODO O CONXUNTO

MELLORAS NECESARIAS:

Soterramento do cableado aéreo e instalación dun alumeado público nobre acorde coa entidade do ben.

OBRAS PROHIBIDAS:	OBRAS PERMITIDAS:
Supresión do enfoscado pintado	As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
BIC	MONUMENTO	ETNOGRÁFICO	PETOS DE ÁNIMAS	**E_014**

F_01

S

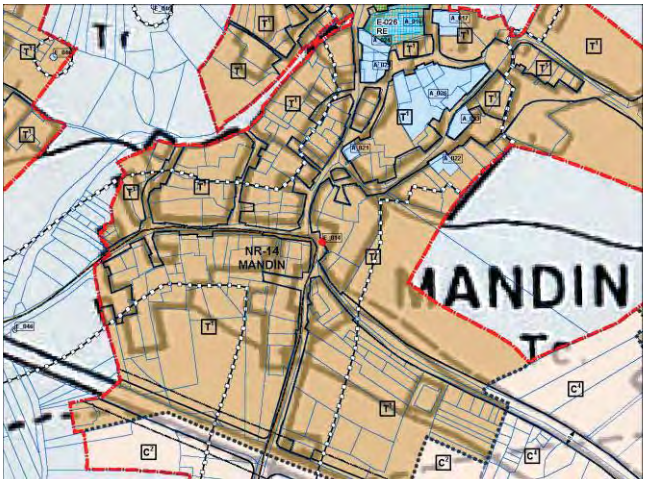

DENOMINACIÓN:	PARROQUIA:	NÚCLEO:
Peto de Ánimas	**MANDÍN**	**Mandín**

Localización:	Coordenadas UTM:	Clave Plano:
Mandín	**631560-4634324**	H-29

DESCRICIÓN:

Peto de ánimas construído na Idade Moderna que se sitúa nun lugar de encrucillada na entrada da aldea de Mandín. No eixe do frontis e no centro da peza sitúase un fornelo rectangular que acolle no seu interior un retablo granítico no que se representa en altorrelevo a imaxe da Virxe entre lapas. Sobre o fornelo unha cornixa con beiril voado que serve de apoio a un hastial de forma piramidal no que se grava un trîscele sinistroso. Coroa o conxunto unha cruz sen figuración.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
MOI ALTO	MOI ALTO	MOI ALTO	INTEGRAL	BO	MUNICIPAL

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

NÚCLEO RURAL TRADICIONAL

OBSERVACIÓNS:

Este elemento ten a consideración de Ben de Interese Cultural (BIC) en aplicación da Disposición Adicional Segunda da Lei 16/1985 do Patrimonio Histórico Español.

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

TODO O CONXUNTO

MELLORAS NECESARIAS:

Soterramento do cableado aéreo e instalación dun alumeado público nobre acorde coa entidade do ben.

OBRAS PROHIBIDAS:	OBRAS PERMITIDAS:
As que fixe o nivel de protección	As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ETNOGRÁFICO	FONTES	**E_015**

F_01 **S**

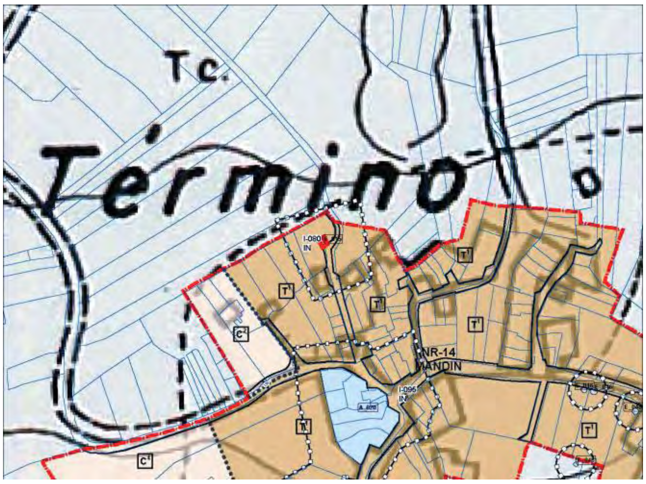

DENOMINACIÓN: **Fonte da Portela**

PARROQUIA: **MANDÍN**

NÚCLEO: **Mandín**

Localización: **Mandín**

Coordenadas UTM: **631358-4634610**

Clave Plano: G-29

DESCRICIÓN:

Fonte tradicional situada nas aforas da aldea e que consta dun cubo rectangular situado a ras do chan construído en cantaría de granito de boa calidade (perpiaño); na súa cara frontal ábrese un oco que aparece cuberto por unha laxe que sobresae en planta a modo de beiril protector voado.
O seu oco foi cuberto recentemente cunha portiña de aluminio lacado.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
ALTO	MEDIO	ALTO	AMBIENTAL	BO	MUNICIPAL

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

RÚSTICO (DISPOSICIÓN TRANSITORIA 1º LSG)

OBSERVACIÓNS:

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

TODO O CONXUNTO

MELLORAS NECESARIAS:

OBRAS PROHIBIDAS:	OBRAS PERMITIDAS:
As que fixe o nivel de protección	As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ETNOGRÁFICO	FONTES	**E_017**

F_01

S

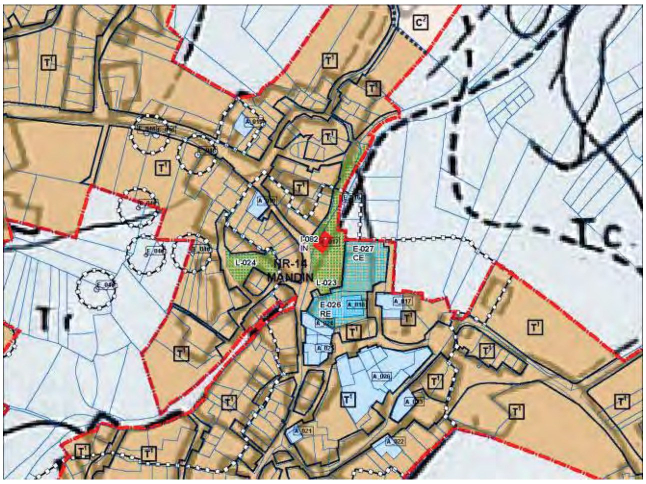

DENOMINACIÓN: **Fonte-lavadoiro do Campo de Pilatos**

PARROQUIA: **MANDÍN**

NÚCLEO: **Mandín**

Localización: **Mandín**

Coordenadas UTM: **631589-4634473**

Clave Plano: H-29

DESCRICIÓN:

Fonte-lavadoiro tradicionais labradas integramente en cantaría e situadas no centro da aldea. A fonte consta de dúas pezas rectangulares paralelas en forma de pía situadas a distinta altura; á superior accédese a través de tres chanzos situados ao longo de todo o perímetro da fonte, agás na súa cara frontal. Coroa o conxunto un pináculo troncopiramidal rematado en bola no que se sitúan dous bicos.

Ao pé da fonte dispone un lavadoiro de planta cadrada de 2x2 m. aproximadamente e 0,5 m. de altura que sitúa pedras inclinadas ao longo de todo o seu perímetro.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
MEDIO	MEDIO	ALTO	AMBIENTAL	BO	MUNICIPAL

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN: NÚCLEO RURAL TRADICIONAL

OBSERVACIÓNS:

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

TODO O CONXUNTO

MELLORAS NECESARIAS:

Soterramento do cableado aéreo e instalación dun alumeado público nobre acorde coa entidade do ben.

OBRAS PROHIBIDAS:

As que fixe o nivel de protección

OBRAS PERMITIDAS:

As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ETNOGRÁFICO	MUÍÑOS	**E_018**

F_01

S

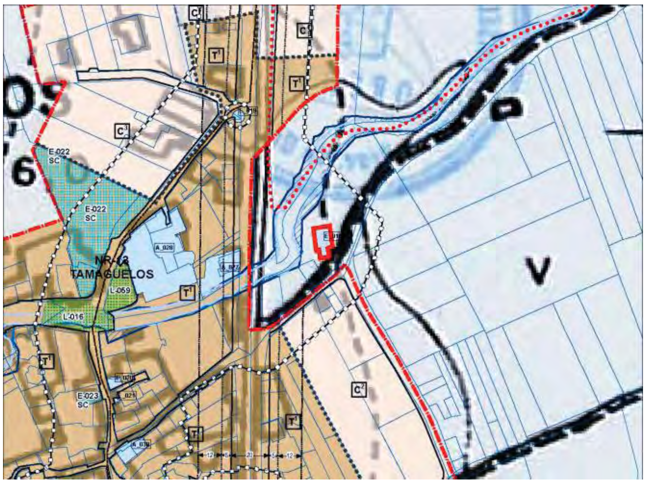

DENOMINACIÓN:	PARROQUIA:	NÚCLEO:
Muíño de Aceite do Sr. Pedro	**TAMAGUELOS**	**Tamaguelos**

Localización:	Coordenadas UTM:	Clave Plano:
Tamaguelos	**629587-4636942**	E-24

DESCRICIÓN:

"O muíño do Sr. Pedro en Tamaguelos ten un eixe ou veo co rodicio na parte inferior e un piñón de madeira na superior, que move a catarina, roda dentada de madeira, que ten como eixe a "árbore" do muíño de aceite.
Os muíños de aceite que aínda se empregan teñen como finalidade moer as olivas sen esmagar o óso. Inventáronse no período grego, como os muíños de fariña. Consistían nunha pedra inferior cóncava e outra superior. A inferior era redonda, grosa, disposta horizontalmente, cunha depresión para reter as olivas, a volanteira, barcal, pé ou "plato". No centro ten unha pequena elevación onde se asenta a "árbore" ou eixo vertical, que xira nel por medio dun espigo de ferro, entrando pola parte superior nun burato ou couzoeira feito nunha trabe. A roda superior, ou "mola olearia", grosa e cilíndrica, púñase en posición vertical,
suxeitada polo punto medio permitindo o xiro mediante o "vareiro", un brazo fixo que atravesa o eixo central, en cuxo extremo aplícase unha forza para poñelo en movemento, dando comezo á muiñada artesanal, pedra contra pedra, triturando pel, polpa e oso. Dependendo do tamaño do muíño, empuxaban uns homes metendo peito ou xunguíase unha besta, para facelo rodar sobre o "plato", depresión da parte inferior. Estes aparellos
coñécense como "muíños de sangue". Algúns muíños teñen unha "tremoia ou moxega" semellante á dos muíños de pan. Dispón na parte inferior dun sistema de retención para reter as olivas e que ían caendo pouco a pouco."

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
MOI ALTO	MOI ALTO	MOI ALTO	INTEGRAL	BO	PRIVADA

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

NUCLEO RURAL (NNSS 1986)

OBSERVACIÓNS:

Bibliografía:
- Cid Babarro, A: A oliveira e os muíños de aceite. Revista Raigame nº 31. Ourense. 2009

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

TODO O CONXUNTO

MELLORAS NECESARIAS:

Soterramento do cableado aéreo e instalación dun alumeado público nobre acorde coa entidade do ben.

OBRAS PROHIBIDAS:	OBRAS PERMITIDAS:
As que fixe o nivel de protección	As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
BIC	MONUMENTO	ETNOGRÁFICO	CRUCEIROS	**E_019**

F_01

S

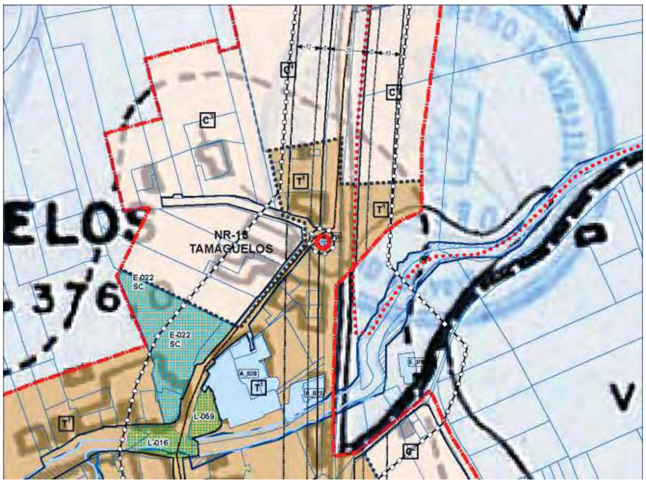

DENOMINACIÓN: **Cruceiro tradicional**

PARROQUIA: **TAMAGUELOS**

NÚCLEO: **Tamaguelos**

Localización: **Tamaguelos**

Coordenadas UTM: **629542-4637008**

Clave Plano: E-24

DESCRICIÓN:

Cruceiro figurado que se eleva sobre unha plataforma hoxe totalmente oculta que é necesario redescubrir. Sobre ela chántase un fuste de sección circular de estilo clasicista. Na súa cimeira un capitel granítico de forma troncopiramidal invertida decorado cos motivos da paixón de Cristo labrados en altorrelevo. Sobre el a figura do crucificado cun pano de pureza anodado á esquerda. No envés a imaxe de Virxe das Dores co seu fillo en brazos.

Ambas imaxes aparecen esculpidas de xeito clásico e canónico: estética do bonequismo, sometimento ao espazo límite, tratamento dondo das formas, aplastamento da imaxe, visión bidimensional e frontalista da figura....

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
ALTO	ALTO	ALTO	INTEGRAL	BO	MUNICIPAL

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN: NÚCLEO RURAL TRADICIONAL

OBSERVACIÓNS:

Este elemento ten a consideración de Ben de Interese Cultural (BIC) en aplicación da Disposición Adicional Segunda da Lei 16/1985 do Patrimonio Histórico Español.

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

TODO O CONXUNTO

MELLORAS NECESARIAS:

Soterramento do cableado aéreo e instalación dun alumeado público nobre acorde coa entidade do ben.
Traslado dos postes de cableado situados ao seu carón.

OBRAS PROHIBIDAS:

As que fixe o nivel de protección

OBRAS PERMITIDAS:

As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ETNOGRÁFICO	FORNOS	E_020

F_01

S

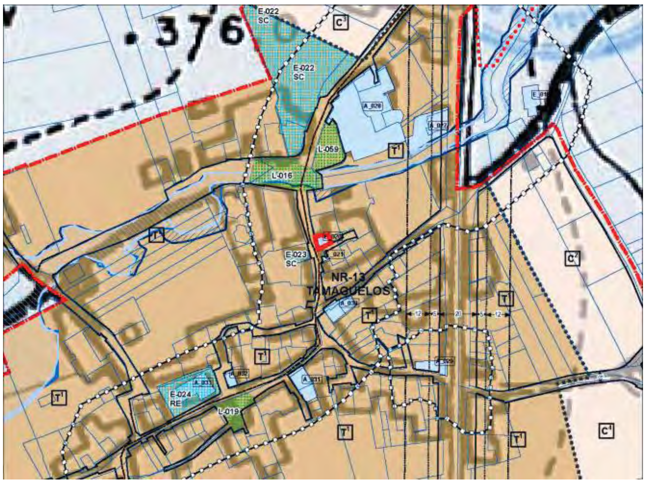

DENOMINACIÓN: **Forno de concello**

PARROQUIA: **TAMAGUELOS**

NÚCLEO: **Tamaguelos**

Localización: **Tamaguelos**

Coordenadas UTM: **629476-4636867**

Clave Plano: E-24

DESCRICIÓN:

Forno comunal construído entre medianeiras que merece ser restaurado axeitadamente (os seus muros exteriores foron rebocados) e que ocupa un espazo central na aldea de Tamaguelos. De planta rectangular, piso terreo e cuberta a unha auga, o forno conserva os elementos propios do forno tradicional. Este constitúeo unha pequena construción circular que ten forma de bóveda no seu interior, e serve para cocer pan, empanadas, bolos preñados, etc...
De propiedade comunitaria, esta modalidade de forno é o propio das sociedades de escasos recursos. Trátase dunha construción independente feita e conservada polos veciños que era utilizado seguindo o sistema de rolda. Os seus muros foron levantados, orixinariamente, en cachotaría de granito, o que deu lugar á apertura de dous vans: a porta de acceso e un pequeno xanelo lateral.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
ALTO	ALTO	ALTO	AMBIENTAL	POUCO ALTERADO	COMUNAL

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

NÚCLEO RURAL TRADICIONAL

OBSERVACIÓNS:

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

TODO O CONXUNTO

MELLORAS NECESARIAS:

Adecuación do paramento exterior do forno, a fin de facelo compatible coa tipoloxía orixinal e, en xeral, recuperación dos elementos definitorios tradicionais.
Soterramento do cableado aéreo e instalación dun alumeado público nobre acorde coa entidade do ben.

OBRAS PROHIBIDAS:

As que fixe o nivel de protección

OBRAS PERMITIDAS:

As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ETNOGRÁFICO	POZOS	E_021

F_01

S

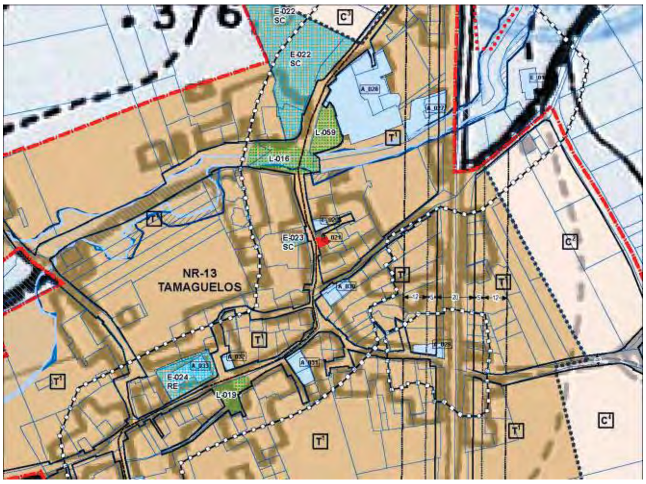

DENOMINACIÓN:	PARROQUIA:	NÚCLEO:
Pozo de concello	**TAMAGUELOS**	**Tamaguelos**

Localización:	Coordenadas UTM:	Clave Plano:
Tamaguelos	**629477-4636858**	E-24

DESCRICIÓN:

Pozo de concello localizado no centro da aldea de Tamaguelos á beira do casarío. O pozo, ao que se accede a través dunha pequena escalinata de dobre chanzo, emerxe a través dun paralelepípedo vertical de 1,5 m. de altura constituído por pezas de cantaría perfectamente labradas e escuadradas. Este volume presenta un van rectangular lateral (pechado cunha portiña metálica) que permite introducir o caldeiro co que se leva a cabo a extracción do líquido.
Ignoramos a fondura e sección do elemento.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
ALTO	ALTO	ALTO	AMBIENTAL	POUCO ALTERADO	COMUNAL

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

NÚCLEO RURAL TRADICIONAL

OBSERVACIÓNS:

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

TODO O CONXUNTO

MELLORAS NECESARIAS:

OBRAS PROHIBIDAS:	OBRAS PERMITIDAS:
As que fixe o nivel de protección	As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ETNOGRÁFICO	FONTES	E_022

F_01

S

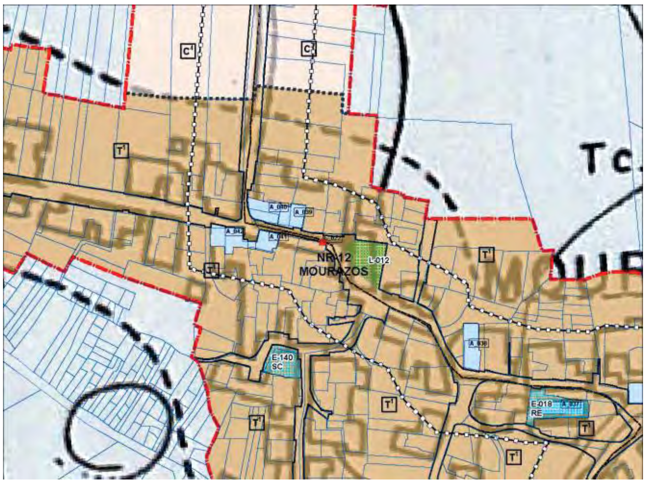

DENOMINACIÓN: **Fonte tradicional**

PARROQUIA: **MOURAZOS**

NÚCLEO: **Mourazos**

Localización: **Mourazos**

Coordenadas UTM: **630136-4638206**

Clave Plano: E-21

DESCRICIÓN:

Fonte tradicional situada no centro da aldea e que consta dun cubo rectangular de 1 m. de altura situado a ras do chan e construído en cantaría de granito de boa calidade (opus quadratum); na súa cara frontal ábrese un oco que aparece cuberto por tres pezas de cantaría; a que fai as veces de beiril, preséntase moldurada.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
ALTO	ALTO	ALTO	AMBIENTAL	POUCO ALTERADO	MUNICIPAL

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

NÚCLEO RURAL TRADICIONAL

OBSERVACIÓNS:

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

TODO O CONXUNTO

MELLORAS NECESARIAS:

Soterramento do cableado aéreo e instalación dun alumeado público nobre acorde coa entidade do ben.

OBRAS PROHIBIDAS:

As que fixe o nivel de protección

OBRAS PERMITIDAS:

As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ETNOGRÁFICO	LAGARES	**E_025**

F_01

S

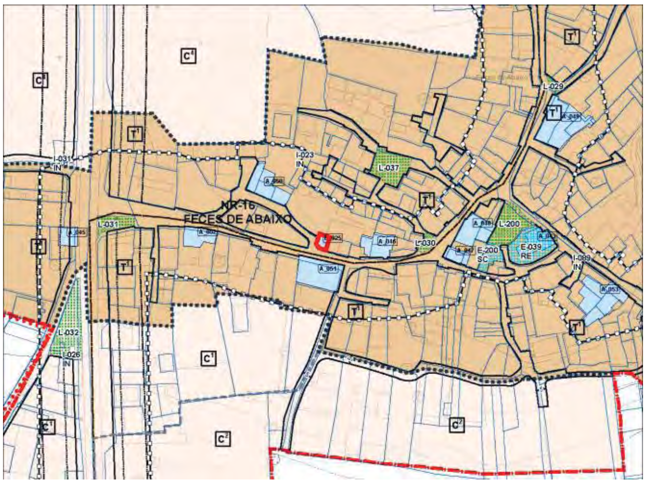

DENOMINACIÓN:	PARROQUIA:	NÚCLEO:
Lagar tradicional	**FECES DE BAIXO**	**Feces de Abaixo**

Localización:	Coordenadas UTM:	Clave Plano:
Feces de Abaixo	**631255-4630560**	G-37

DESCRICIÓN:

Lagar tradicional que se levanta entre medianeiras no núcleo de Feces de Abaixo. O lagar, localizado dentro dunha construción adxectiva coa cuberta moi deteriorada asociado a unha adega, consta dunha trabe ou viga (hoxe desaparecida) apoiada nun dos muros do edificio a través da rabeira. O outro extremo -a cabezalla- insírese nun fuso de rosca vertical -o penso ou moa- que á sua vez se apoia nunha base granítica de sección cilíndrica. O pilón ou vaso no que se prensa a uva, duns 2 x 2 m, é de planta cadrada e apóiase sobre un zócolo, levantando do chan un total de 1,5 m. O líquido estrugado neste recipiente decanta no pilo, de menores dimensións que o pilón (1,5 x 0,5 m x 0,5 de h).

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
ALTO	MEDIO	ALTO	AMBIENTAL	MALO	PRIVADA

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

NÚCLEO RURAL TRADICIONAL

OBSERVACIÓNS:

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

TODO O CONXUNTO

MELLORAS NECESARIAS:

Restauración do contedor que acolle o lagar de forma respectuosa cos materiais e tipoloxía orixinal.
Soterramento do cableado aéreo e instalación dun alumeado público nobre acorde coa entidade do ben.

OBRAS PROHIBIDAS:	OBRAS PERMITIDAS:
As que fixe o nivel de protección	As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ETNOGRÁFICO	FONTES	**E_026**

F_01 **S**

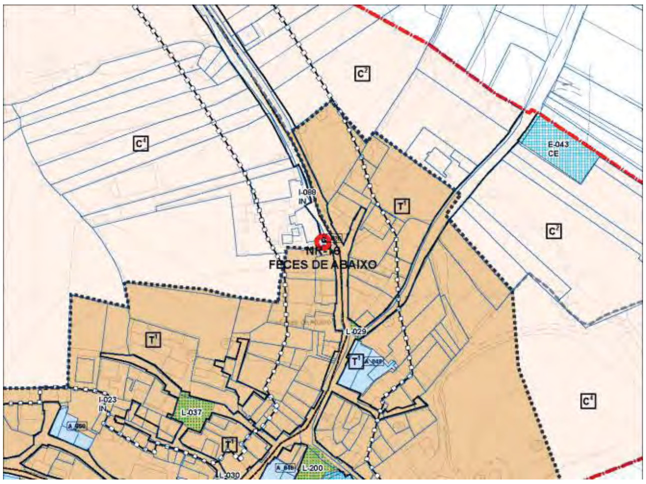

DENOMINACIÓN: **Fonte tradicional**

PARROQUIA: **FECES DE BAIXO**

NÚCLEO: **Feces de Abaixo**

Localización: **Feces de Abaixo**

Coordenadas UTM: **631360-4630689**

Clave Plano: G-36

DESCRICIÓN:

Fonte tradicional situada á beira dun muro de contención de cantaría irregular (opus vittatum) localizada ao pé do rueiro e por baixo da cota do terreo, de aí que sitúe unha pequena escalinata para acceder a ela. A fonte aparece labrada en granito de boa calidade (opus quadratum) e consta dun cubo rectangular de máis de 1 m. de altura -aberto na súa fronte- cuberto por un arco de medio punto que conforma unha pequena bóveda.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
ALTO	ALTO	ALTO	INTEGRAL	BO	MUNICIPAL

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

NÚCLEO RURAL TRADICIONAL

OBSERVACIÓNS:

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

TODO O CONXUNTO

MELLORAS NECESARIAS:

Soterramento do cableado aéreo e instalación dun alumeado público nobre acorde coa entidade do ben.

OBRAS PROHIBIDAS:

As que fixe o nivel de protección

OBRAS PERMITIDAS:

As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ETNOGRÁFICO	LAGARES	E_027

F_01

S

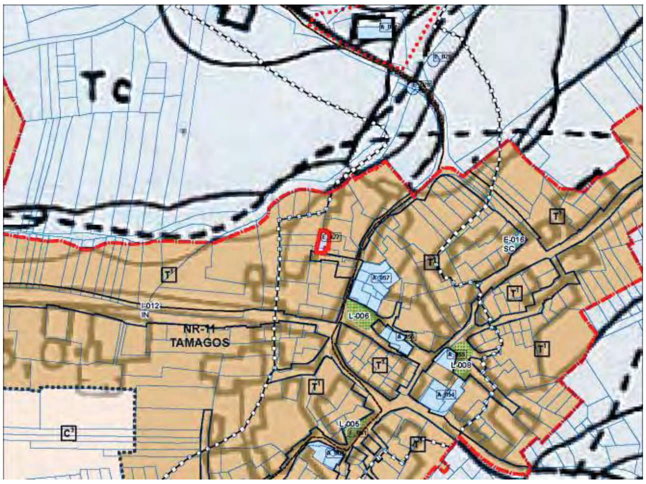

DENOMINACIÓN:	PARROQUIA:	NÚCLEO:
Lagar tradicional	**TAMAGOS**	**Tamagos**

Localización:	Coordenadas UTM:	Clave Plano:
Tamagos	**630547-4639731**	F-18

DESCRICIÓN:

Lagar tradicional que se levanta entre medianeiras no núcleo de Tamagos. O lagar, localizado dentro dunha construción adxectiva coa cuberta moi deteriorada asociado a unha adega, consta dunha trabe ou viga (hoxe desaparecida) apoiada nun dos muros do edificio a través da rabeira. O outro extremo -a cabezalla- insírese nun fuso de rosca vertical -o penso ou moa- que á sua vez se apoia nunha base granítica de sección cilíndrica. O pilón ou vaso no que se prensa a uva, duns 2 x 2 m, é de planta cadrada e apóiase sobre un zócolo, levantando do chan un total de 1,5 m. O líquido estrugado neste recipiente decanta no pilo, de menores dimensións que o pilón (1,5 x 0,5 m x 0,5 de h).

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
ALTO	ALTO	ALTO	AMBIENTAL	MALO	PRIVADA

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

NÚCLEO RURAL TRADICIONAL

OBSERVACIÓNS:

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

TODO O CONXUNTO

MELLORAS NECESARIAS:

Restauración do contedor que acolle o lagar de forma respectuosa cos materiais e tipoloxía orixinal.
Soterramento do cableado aéreo e instalación dun alumeado público nobre acorde coa entidade do ben.

OBRAS PROHIBIDAS:	OBRAS PERMITIDAS:
As que fixe o nivel de protección	As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ETNOGRÁFICO	FONTES	**E_029**

F_01

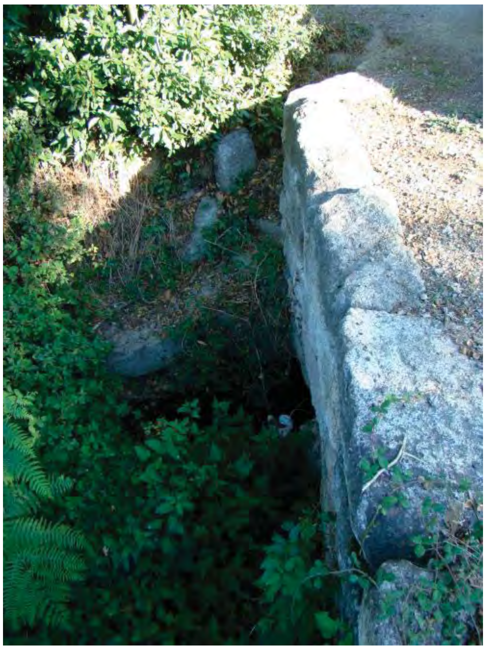

S

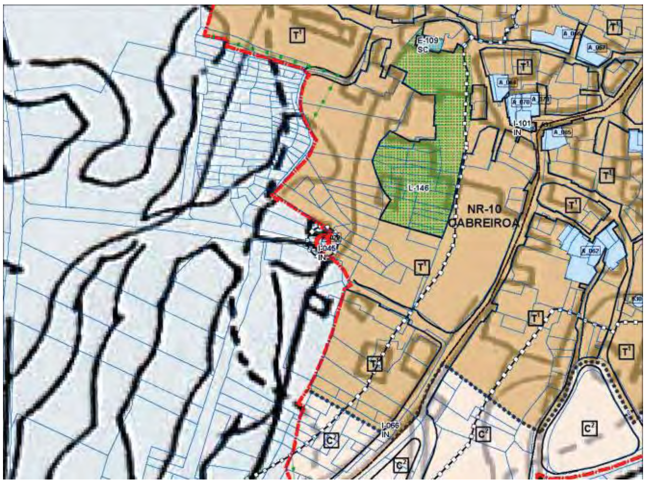

DENOMINACIÓN: **Fonte tradicional**

PARROQUIA: **CABREIROÁ**

NÚCLEO: **Cabreiroá**

Localización: **Cabreiroá**

Coordenadas UTM: **630388-4641801**

Clave Plano: F-14

DESCRICIÓN:

Fonte tradicional encastrada nun muro de contención do camiño e por baixo da cota do terreo. Localízase nas aforas da aldea e consta dun cubo rectangular de 1 m. de altura situado a ras do chan e construído en cantaría de granito de boa calidade (opus quadratum); na súa cara frontal ábrese un oco que aparece cuberto por unha serie de pezas de cantaría.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
ALTO	MEDIO	ALTO	AMBIENTAL	POUCO ALTERADO	MUNICIPAL

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

NUCLEO RURAL (NNSS 1986)

OBSERVACIÓNS:

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

TODO O CONXUNTO

MELLORAS NECESARIAS:

OBRAS PROHIBIDAS:	OBRAS PERMITIDAS:
As que fixe o nivel de protección	As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ETNOGRÁFICO	FONTES	**E_030**

F_01 **S**

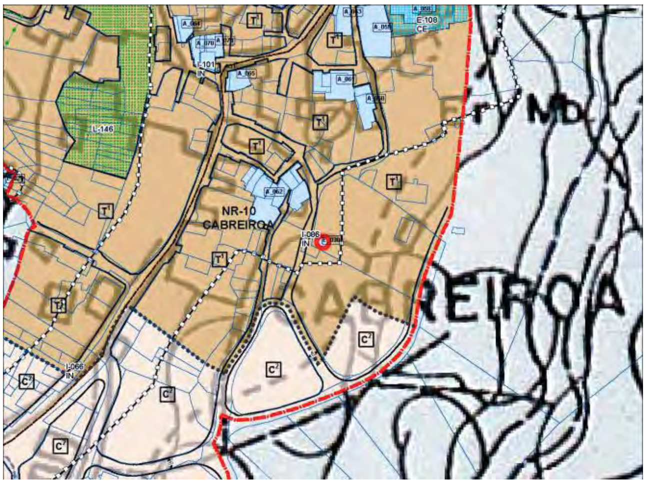

DENOMINACIÓN:	PARROQUIA:	NÚCLEO:
Fonte Grande	**CABREIROÁ**	**Cabreiroá**

Localización:	Coordenadas UTM:	Clave Plano:
Cabreiroá	**630556-4641768**	F-14

DESCRICIÓN:

Fonte tradicional encastrada nun muro de contención do camiño e por baixo da cota do terreo. Localízase nas aforas da aldea de Cabreiroá e consta dun cubo cónico de 1 m. de altura aprox. situado a ras do chan e construído en cantaría de granito de boa calidade (opus quadratum); na súa cara frontal ábrese un oco irregular que permite acceder ao líquido.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
ALTO	MEDIO	ALTO	AMBIENTAL	POUCO ALTERADO	MUNICIPAL

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

RÚSTICO (DISPOSICIÓN TRANSITORIA 1º LSG)

OBSERVACIÓNS:

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

TODO O CONXUNTO

MELLORAS NECESARIAS:

OBRAS PROHIBIDAS:	OBRAS PERMITIDAS:
As que fixe o nivel de protección	As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL
DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
BIC	MONUMENTO	ETNOGRÁFICO	CRUCEIROS	E_031

F_01 **S**

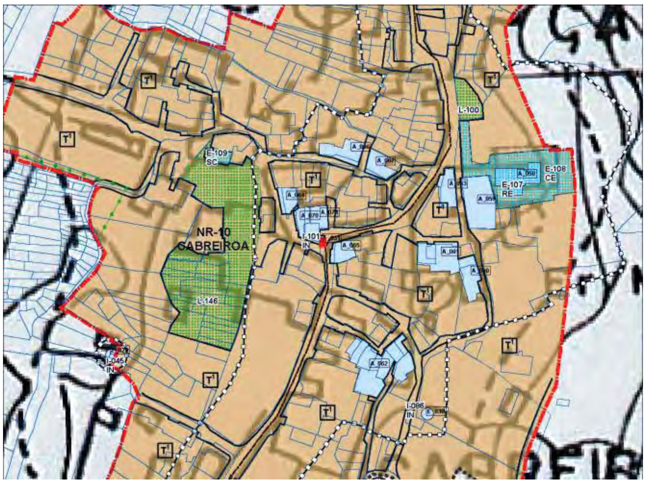

DENOMINACIÓN:	PARROQUIA:	NÚCLEO:
Cruceiro, bebedoiro e pozo	**CABREIROÁ**	**Cabreiroá**

Localización:	Coordenadas UTM:	Clave Plano:
Cabreiroá	**630500-4641860**	F-14

DESCRICIÓN:

Orixinal cruceiro sen figuración que non se eleva sobre unha plataforma, senón directamente sobre unha peana que forma parte dun conxunto etnográfico conformado por unha pía e un pozo de planta cadrada.
O fuste vén dado por unha columna de sección circular que presenta na súa cimeira un capitel granítico de estilo clásico (en realidade unha versión do dórico) coroado por un cimacio.
A cruz que remata a lectura vertical do conxunto presenta sección cuadrangular, mais opta por situar no seu eixe as arestas dos paus (tanto do vertical como do horizontal) na vez da cara plana de cada un dos prismas, como é habitual. Os tres (3) remates visibles decóranse con botóns circulares.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
ALTO	ALTO	ALTO	INTEGRAL	BO	MUNICIPAL

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

NÚCLEO RURAL TRADICIONAL

OBSERVACIÓNS:

Este elemento ten a consideración de Ben de Interese Cultural (BIC) en aplicación da Disposición Adicional Segunda da Lei 16/1985 do Patrimonio Histórico Español.

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

TODO O CONXUNTO

MELLORAS NECESARIAS:

Soterramento do cableado aéreo e instalación dun alumeado público nobre acorde coa entidade do ben.

OBRAS PROHIBIDAS:	OBRAS PERMITIDAS:
As que fixe o nivel de protección	As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
BIC	MONUMENTO	ETNOGRÁFICO	CRUCEIROS	E_033

F_01

S

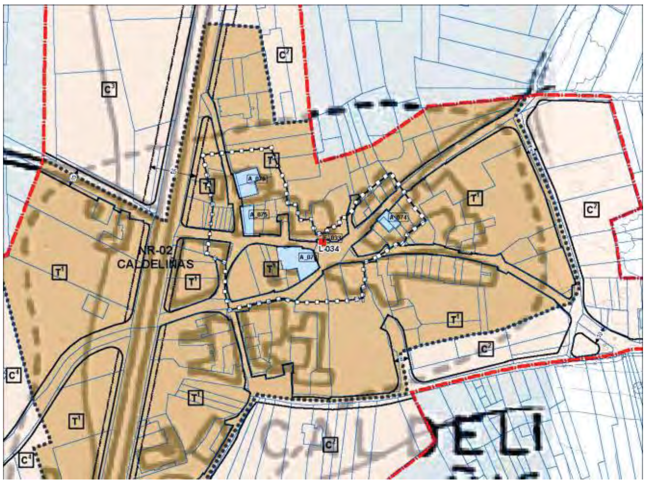

DENOMINACIÓN:
Cruceiro de Caldeliñas

PARROQUIA:
VILAMAIOR DO VAL

NÚCLEO:
Caldeliñas

Localización:
Caldeliñas

Coordenadas UTM:
630568-4647376

Clave Plano:
F-03

DESCRICIÓN:

Cruceiro sen figuración que se eleva sobre unha dobre plataforma cuadrangular rematada por unha peana de planta cadrada. O fuste que se chanta sobre ela vén dado por unha columna de sección circular que presenta na súa cimeira un capitel granítico de estilo clásico (en realidade unha interpretación libre do dórico) coroado por un ábaco.
A cruz grega que remata a lectura vertical do conxunto presenta sección rectangular e arestas achafranadas.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
MOI ALTO	ALTO	ALTO	INTEGRAL	POUCO ALTERADO	MUNICIPAL

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:
NÚCLEO RURAL TRADICIONAL

OBSERVACIÓNS:
Este elemento ten a consideración de Ben de Interese Cultural (BIC) en aplicación da Disposición Adicional Segunda da Lei 16/1985 do Patrimonio Histórico Español.

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER
TODO O CONXUNTO

MELLORAS NECESARIAS:
Soterramento do cableado aéreo e instalación dun alumeado público nobre acorde coa entidade do ben.
Limpeza do cruceiro con métodos non abrasivos: cepillos de cerdas naturais, auga sen disolventes, etc…

OBRAS PROHIBIDAS:
As que fixe o nivel de protección

OBRAS PERMITIDAS:
As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ETNOGRÁFICO	FORNOS	**E_034**

F_01 **S**

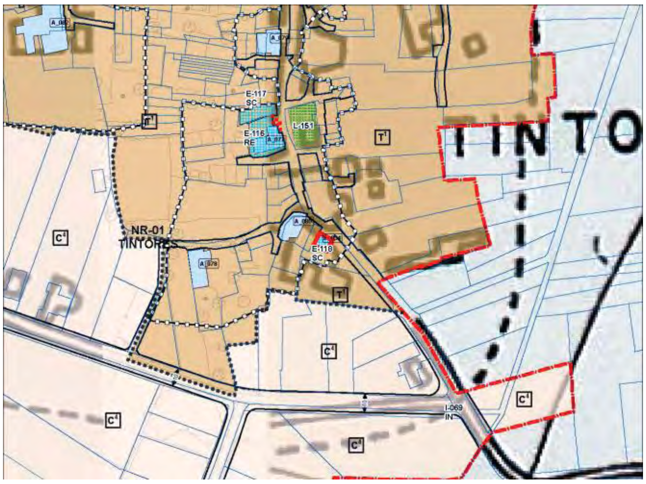

DENOMINACIÓN: **Forno de concello**

PARROQUIA: **TINTORES**

NÚCLEO: **Tintores**

Localización: **Tintores**

Coordenadas UTM: **629691-4647603**

Clave Plano: E-03

DESCRICIÓN:

Forno comunal construído entre medianeiras que ocupa un espazo central na aldea de Tintores. De planta rectangular, piso terreo e cuberta a unha auga, o forno conserva os elementos propios do forno tradicional. Este constitúeo unha pequena construción circular que ten forma de bóveda no seu interior, e serve para cocer pan, empanadas, bolos preñados, etc...

De propiedade comunitaria, esta modalidade de forno é o propio das sociedades de escasos recursos. Trátase dunha construción independente feita e conservada polos veciños que era utilizado seguindo o sistema de rolda. Os seus muros foron levantados, orixinariamente, en cachotaría de granito, o que deu lugar á apertura de dous vans: a porta de acceso e un pequeno xanelo lateral.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
ALTO	ALTO	ALTO	ESTRUTURAL	POUCO ALTERADO	COMUNAL

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

NÚCLEO RURAL TRADICIONAL

OBSERVACIÓNS:

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

TODO O CONXUNTO

MELLORAS NECESARIAS:

OBRAS PROHIBIDAS:	OBRAS PERMITIDAS:
As que fixe o nivel de protección	As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ETNOGRÁFICO	CHAPITEIS	E_036

F_01

S

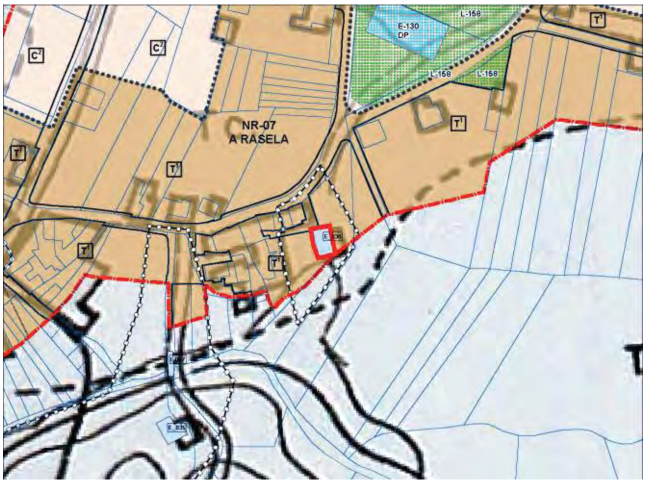

DENOMINACIÓN: **Chapitel tradicional**

PARROQUIA: **RASELA, A**

NÚCLEO: **A Rasela**

Localización: **A Rasela**

Coordenadas UTM: **630761-4645424**

Clave Plano: F-07

DESCRICIÓN:

Construción adxectiva de planta rectangular levantada en cantaría irregular (opus vittatum) que presenta planta terrea e cuberta a catro augas. Nesta tipoloxía edificatoria situada nas proximidades da vivenda, gárdanse os apeiros de labranza e almacénanse unha parte dos excedentes agrarios. O exemplo que é obxecto desta ficha destaca pola erección dun fermoso soportal na fachada W sustentado por catro piares graníticos (algúns deles moi alterados, mesmo lamentablemente chapeados con pequenas pezas de granito alleas á tipoloxía orixinal) que presentan unha carpintaría (trabes, pontóns e ripas) de moi boa factura.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
ALTO	MOI ALTO	ALTO	AMBIENTAL	BO	PRIVADA

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

NÚCLEO RURAL TRADICIONAL

OBSERVACIÓNS:

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

TODO O CONXUNTO

CARPINTERÍAS DE MADEIRA

MELLORAS NECESARIAS:

Soterramento do cableado aéreo e instalación dun alumeado público nobre acorde coa entidade do ben.

OBRAS PROHIBIDAS:

As que fixe o nivel de protección

OBRAS PERMITIDAS:

As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ETNOGRÁFICO	FONTES	**E_038**

F_01

S

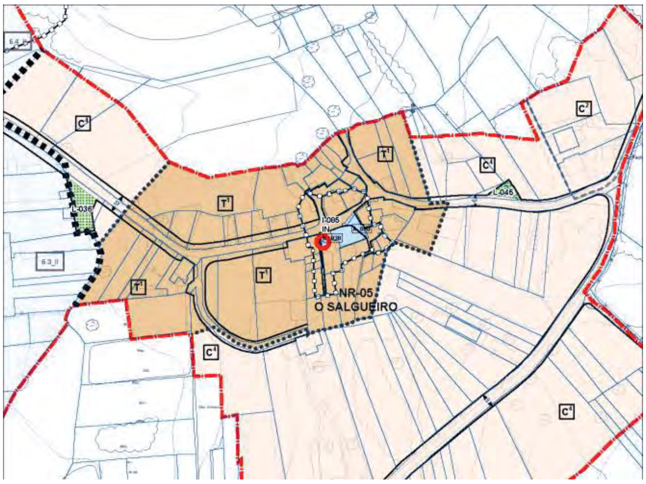

DENOMINACIÓN: **Fonte tradicional**

PARROQUIA: **VILAMAIOR DO VAL**

NÚCLEO: **O Salgueiro**

Localización: **O Salgueiro**

Coordenadas UTM: **630558-4646498**

Clave Plano: F-05

DESCRICIÓN:

Fonte tradicional situada no centro da aldea e que consta dun cubo de planta rectangular de 1 m. de altura aprox. situado a ras do chan e embutido no muro que delimita o rueiro. Construído en cantaría de granito de mediana calidade (opus vittatum), na súa cara frontal ábrese un oco que aparece cuberto por unha serie de pezas de cantaría de grande tamaño dispostas de forma oblicua.

O oco de acceso péchase por medio dunha porta metálica.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
ALTO	MEDIO	ALTO	AMBIENTAL	BO	MUNICIPAL

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

NÚCLEO RURAL TRADICIONAL

OBSERVACIÓNS:

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

TODO O CONXUNTO

MELLORAS NECESARIAS:

OBRAS PROHIBIDAS:

As que fixe o nivel de protección

OBRAS PERMITIDAS:

As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ETNOGRÁFICO	CASETA DAS VIÑAS	**E_040**

F_01

S

DENOMINACIÓN: **Caseta das Viñas**

PARROQUIA: **VERÍN**

NÚCLEO: **Verín**

Localización: **Transversal Avda de Castela; Cont. Rúa Rosalía de Castro**

Coordenadas UTM: **630763-4645033**

Clave Plano: F-08

DESCRICIÓN:

Caseta arruinada de planta rectangular, dúas alturas (B+I) e cuberta a catro augas que foi levantada para facilitar a vixiancia visual das grandes plantacións de viña da comarca.
Levantadas en cantaría de boa calidade (opus quadratum) mercede ao estatus dos seus promotores e propietarios, esta orixinal tipoloxía de construción adxectiva destina o seu piso terreo a adega e resgardo de apeiros de uso vitivinícola, de aí o escaso número de ocos que presenta.
O andar elevado, ao que se accede a través dunha escaleira exterior de dobre tiro protexida por unha varanda de fundición, aparece perforado por tres fiestras e unha porta de acceso nos seus catro puntos cardinais, ao obxecto de favorecer a vixiancia visual da plantación. Na fachada que mellor perspectiva ofrece da finca ábrese un balcón voado ou solaina que reforza a perspectiva visual dominante.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
ALTO	ALTO	ALTO	ESTRUTURAL	POUCO ALTERADO	PRIVADA

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN: URBANO CONSOLIDADO

OBSERVACIÓNS:

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

TODO O CONXUNTO

CARPINTERÍAS DE MADEIRA

MELLORAS NECESARIAS:

Soterramento do cableado aéreo e instalación dun alumeado público nobre acorde coa entidade do ben.
Supresión / adecuación do muro de bloques de cemento prefabricado que se ergueu a carón da caseta.

OBRAS PROHIBIDAS: As que fixe o nivel de protección

OBRAS PERMITIDAS: As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
BIC	MONUMENTO	ETNOGRÁFICO	CRUCEIROS	**E_041**

F_01

S

DENOMINACIÓN: **Cruceiro de Abaixo**

PARROQUIA: **PAZOS**

NÚCLEO: **Pazos**

Localización: **Pazos**

Coordenadas UTM: **628255-4644248**

Clave Plano: C-09

DESCRICIÓN:

Restos dun cruceiro destruído por un accidente de tráfico do que unicamente son visibles a súa peana de planta cadrada e o arrinque do fuste de sección circular que nel se chanta. Para "compensar" a perda do cruceiro orixinal -o único que é obxecto de protección por parte desta ficha- levantouse ao seu carón un exemplar de nova factura.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
MOI ALTO	ALTO	ALTO	INTEGRAL	MOI MALO	MUNICIPAL

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

URBANO CONSOLIDADO

OBSERVACIÓNS:

Este elemento ten a consideración de Ben de Interese Cultural (BIC) en aplicación da Disposición Adicional Segunda da Lei 16/1985 do Patrimonio Histórico Español.

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

TODO O CONXUNTO

MELLORAS NECESARIAS:

Soterramento do cableado aéreo e instalación dun alumeado público nobre acorde coa entidade do ben.
Limpeza do cruceiro histórico con métodos non abrasivos: cepillos de cerdas naturais, auga sen disolventes, etc…

OBRAS PROHIBIDAS:

As que fixe o nivel de protección

OBRAS PERMITIDAS:

As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
BIC	MONUMENTO	ETNOGRÁFICO	CRUCEIROS	**E_042**

F_01

S

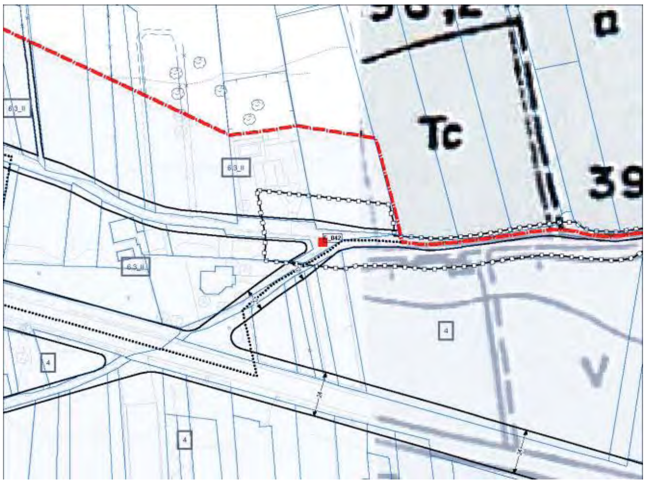

DENOMINACIÓN:	PARROQUIA:	NÚCLEO:
Cruceiro de Arriba e muro tradicional	**PAZOS**	**Pazos**

Localización:	Coordenadas UTM:	Clave Plano:
Pazos	**627647-4644681**	B-08

DESCRICIÓN:

Cruceiro sen figuración que se eleva sobre unha triple plataforma cuadrangular rematada por unha peana de planta cadrada epigrafiada. O fuste que se chanta sobre ela vén dado por unha columna de sección circular que presenta na súa cimeira un capitel granítico de estilo clásico (en realidade unha interpretación libre do dórico) coroado por un ábaco.
A cruz latina que remata a lectura vertical do conxunto presenta sección rectangular e brazos terminais redondeados.
A protección desta ficha abrangue tamén o muro que pecha o lado S do camiño que leva ao cruceiro desde o núcleo de Pazos por ser unha referencia ambiental no contorno, caracterizando de forma valiosa o camiño que o bordea e o contorno do cruceiro.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
MOI ALTO	MOI ALTO	ALTO	INTEGRAL	POUCO ALTERADO	MUNICIPAL

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

URBANO CONSOLIDADO

OBSERVACIÓNS:

Este elemento ten a consideración de Ben de Interese Cultural (BIC) en aplicación da Disposición Adicional Segunda da Lei 16/1985 do Patrimonio Histórico Español.
Nas parcelas que non poidan ter outro acceso rodado permitirase crear accesos nos muros tradicionais existentes.

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

TODO O CONXUNTO

MELLORAS NECESARIAS:

Soterramento do cableado aéreo e instalación dun alumeado público nobre acorde coa entidade do ben.
Limpeza do cruceiro con métodos non abrasivos: cepillos de cerdas naturais, auga sen disolventes, etc…

OBRAS PROHIBIDAS:	OBRAS PERMITIDAS:
As que fixe o nivel de protección	As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ETNOGRÁFICO	CASETA DAS VIÑAS	**E_044**

F_01

S

DENOMINACIÓN: **Caseta das Viñas**

PARROQUIA: **VERÍN**

NÚCLEO: **Verín**

Localización: **Transversal Avda de Castela**

Coordenadas UTM: **630724-4645033**

Clave Plano: F-08

DESCRICIÓN:

Caseta arruinada de planta rectangular, dúas alturas (B+I) e cuberta desaparecida a catro augas que foi levantada para facilitar a vixiancia visual das grandes plantacións de viña da comarca. Levantadas en cantaría de boa calidade (opus quadratum) mercede ao estatus dos seus promotores e propietarios, esta orixinal tipoloxía de construción adxectiva destina o seu piso terreo a adega e resgardo de apeiros de uso vitivinícola, de aí o escaso número de ocos que presenta.

O andar elevado, ao que se accede a través dunha escaleira interior de dobre tiro protexida por unha varanda de madeira, aparece perforado por tres fiestras e unha porta de acceso nos seus catro puntos cardinais, ao obxecto de favorecer a vixiancia visual da plantación. Na fachada que mellor perspectiva ofrece da finca ábrese un balcón voado ou solaina que reforza a perspectiva visual dominante.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
ALTO	ALTO		ESTRUTURAL	MALO	PRIVADA

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN: URBANO CONSOLIDADO

OBSERVACIÓNS:

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

TODO O CONXUNTO

MELLORAS NECESARIAS:

OBRAS PROHIBIDAS:	OBRAS PERMITIDAS:
As que fixe o nivel de protección	As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ETNOGRÁFICO	POZOS	**E_046**

F_01

S

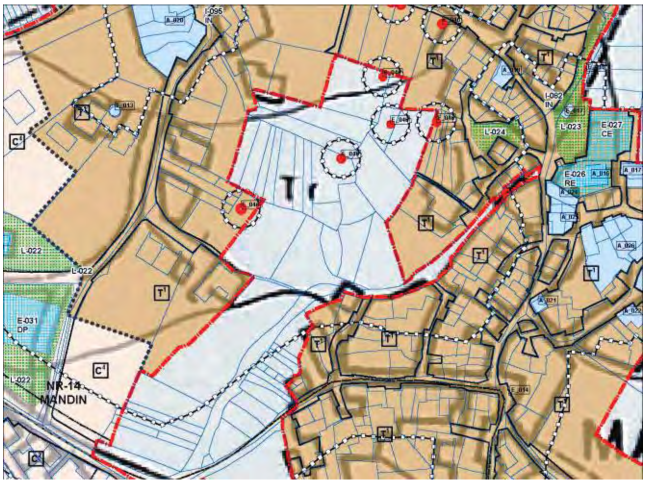

DENOMINACIÓN:	PARROQUIA:	NÚCLEO:
Pozos (8) artesáns	**MANDÍN**	**Mandín**

Localización:	Coordenadas UTM:	Clave Plano:
Mandín	**631396-4634278**	G-29

DESCRICIÓN:

Conxunto de oito (8) pozos artesáns escavados na terra que aparecen conformados por un oco cilíndrico de cachotaría (opus incertum) de entre 3 e 4 m de fondura.
Os pozos, de 1,3 m. de diámetro aproximadamente, foron utilizados para a extracción de auga coa que regar os campos do contorno nos que se plantaba millo, patacas e centeo. Esta tipoloxía de pozos estaba pensado para aproveitar as abondosas augas subterráneas do val. Antigamente a auga extraíase a pulso utilizando unha roldana pero coa aparición das bombas a motor (ao pé dalgúns dos pozos construíuse un novo pozo e mesmo un pequeno galpón para resgardalas) estas foron substituíndo progresivamente á tracción humana.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
ALTO	ALTO	ALTO	AMBIENTAL	POUCO ALTERADO	PRIVADA

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

NUCLEO RURAL (NNSS 1986)

OBSERVACIÓNS:

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

TODO O CONXUNTO

MELLORAS NECESARIAS:

OBRAS PROHIBIDAS:	OBRAS PERMITIDAS:
As que fixe o nivel de protección	As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ETNOGRÁFICO	POZOS	**E_049**

F_01

S

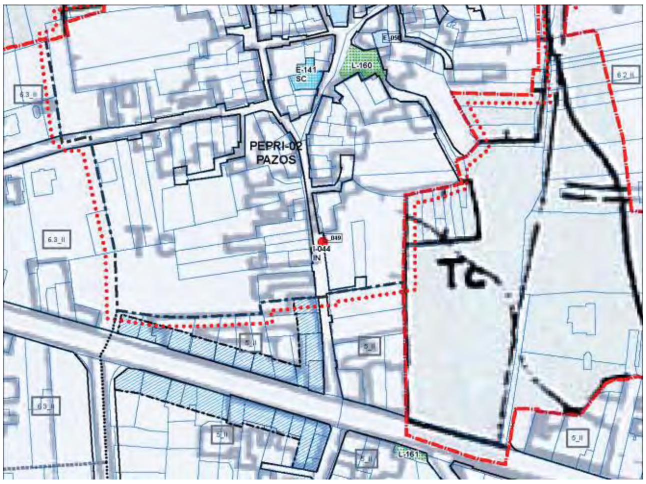

DENOMINACIÓN: **Pozo de Pazos**

PARROQUIA: **PAZOS**

NÚCLEO: **Pazos**

Localización: **Pazos**

Coordenadas UTM: **628348-4644490**

Clave Plano: C-09

DESCRICIÓN:

Pozo artesán situado no centro da aldea e escavado na terra que aparece conformado por un oco cilíndrico de cantaría (opus quadratum) de entre 3 e 4 m de fondura que sobresae do chan 0,5 m aprox.
O pozo, de 1,3 m. de diámetro aproximadamente, foi construído para a extracción de auga para uso doméstico. Esta tipoloxía de pozos estaba pensado para aproveitar as abondosas augas subterráneas do val. A auga extráese a pulso utilizando unha roldana que se apoia nunha estrutura metálica.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
ALTO	ALTO	ALTO	AMBIENTAL	BO	MUNICIPAL

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

PEPRI PAZOS

OBSERVACIÓNS:

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

TODO O CONXUNTO

MELLORAS NECESARIAS:

OBRAS PROHIBIDAS:

As que fixe o nivel de protección

OBRAS PERMITIDAS:

As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ETNOGRÁFICO	FORNOS	**E_050**

F_01

S

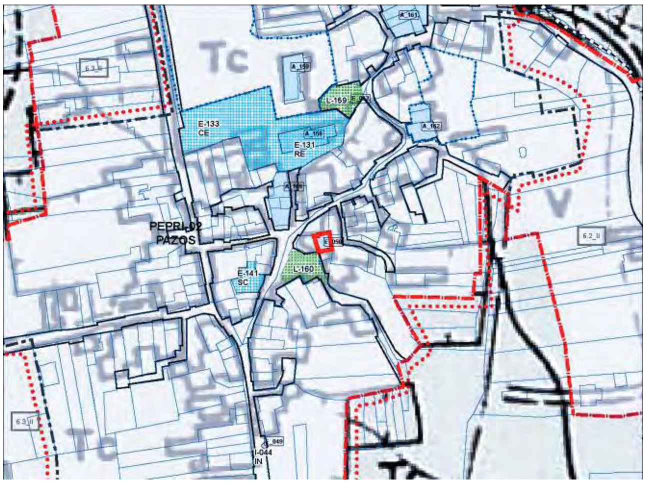

DENOMINACIÓN: **Forno de concello**

PARROQUIA: **PAZOS**

NÚCLEO: **Pazos**

Localización: **Pazos**

Coordenadas UTM: **628380-4644596**

Clave Plano: C-09

DESCRICIÓN:

Forno comunal construído entre medianeiras que merece ser restaurado e que ocupa un espazo central na aldea de Pazos. De planta rectangular, piso terreo e cuberta a dúas augas, o forno conserva os elementos propios do forno tradicional. Este constitúeo unha pequena construción circular que ten forma de bóveda no seu interior, e serve para cocer pan, empanadas, bolos preñados, etc...

De propiedade comunitaria, esta modalidade de forno é o propio das sociedades de escasos recursos. Trátase dunha construción independente feita e conservada polos veciños que era utilizado seguindo o sistema de rolda. Os seus muros foron levantados, orixinariamente, en cachotaría de granito, o que deu lugar á apertura de dous vans: a porta de acceso e un pequeno xanelo lateral.

O interior dos fornos comunais tradicionais posúen plataformas horizontais ao longo das paredes, coñecidas como tendais, onde se lle dá forma á masa. Seguidamente sitúase o forno propiamente dito, tamén chamado vaso do forno, que ocupa o largo da construción.

A estrutura constitúese por medio dunha cámara de planta circular, a capela -asentada sobre o lar- base de pedra construída de lousas ben traballadas, con teito abovedado onde se acende o lume e se fai a cocedura do pan unha vez realizado o enfornado. O forno ten un oco de acceso -a boca- que en moitos casos leva na parte superior unha peza saínte de pedra coñecida co nome de chapilé, que ten por obxecto impedir o ascenso das faíscas.

O lar prolóngase cara adiante formando unha plataforma a xeito de mesa, a lareira, dotada dun burato polo que se fai caer a cinza nun depósito inferior denominado fornalleira ou borralleira.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
ALTO	ALTO	ALTO	ESTRUTURAL	POUCO ALTERADO	PRIVADA

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN: PEPRI PAZOS

OBSERVACIÓNS:

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

TODO O CONXUNTO

CARPINTERÍAS DE MADEIRA

MELLORAS NECESARIAS:

OBRAS PROHIBIDAS: As que fixe o nivel de protección

OBRAS PERMITIDAS: As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
BIC	MONUMENTO	ETNOGRÁFICO	PETOS DE ÁNIMAS	**E_051**

F_01

S

DENOMINACIÓN: **Peto de Ánimas de Pazos**

PARROQUIA: **PAZOS**

NÚCLEO: **Pazos**

Localización: **Pazos**

Coordenadas UTM: **628248-4644844**

Clave Plano: C-08

DESCRICIÓN:

Peto de ánimas tradicional embutido nun muro de peche que se dispón a media altura. Consta dun fornelo que sitúa como base unha peana en forma de altar que sobresae lixeiramente en planta.
Esta peza relixiosa (que xa perdeu o altar ou icona que outrora acolleu) cúbrese cun bloque granítico no que se labra un arco de medio punto que esculpe en altorrelevo -de forma moi tosca- unha cruz latina flanqueada por pináculos piramidais rematados en bola. O conxunto protéxese cun tornachuvias granítico.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
MOI ALTO	ALTO	ALTO	INTEGRAL	POUCO ALTERADO	MUNICIPAL

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

PEPRI PAZOS

OBSERVACIÓNS:

Este elemento ten a consideración de Ben de Interese Cultural (BIC) en aplicación da Disposición Adicional Segunda da Lei 16/1985 do Patrimonio Histórico Español.

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

TODO O CONXUNTO

MELLORAS NECESARIAS:

Soterramento do cableado aéreo e instalación dun alumeado público nobre acorde coa entidade do ben.
Limpeza do peto con métodos non abrasivos: cepillos de cerdas naturais, auga sen disolventes, etc…

OBRAS PROHIBIDAS:

As que fixe o nivel de protección

OBRAS PERMITIDAS:

As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
BIC	MONUMENTO	ETNOGRÁFICO	CRUCEIROS	**E_052**

F_01

S

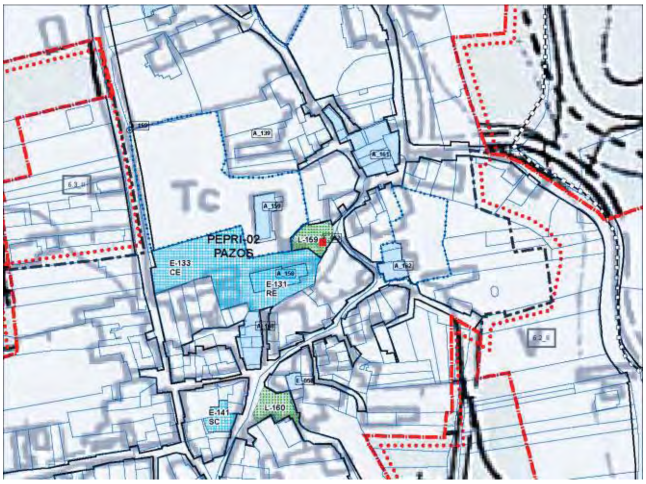

DENOMINACIÓN: **Cruceiro de Pazos**

PARROQUIA: **PAZOS**

NÚCLEO: **Pazos**

Localización: **Pazos**

Coordenadas UTM: **628394-4644672**

Clave Plano: C-08

DESCRICIÓN:

Cruceiro sen figuración que se eleva sobre unha plataforma de tres (3) gradas, unha delas practicamente oculta. Sobre elas dispone unha peana de arestas parcialmente achafranadas. Nela chántase un fuste de sección circular integramente acanalado interrompido por unha moldura horizontal en forma bocel ou toro situada a media altura.
Na súa cimeira un capitel de orde xónica bastante deteriorado. Sobre el unha cruz latina de nova factura instalada nos últimos anos que carece de calquera tipo de valor histórico ou artístico.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
MOI ALTO	MOI ALTO	ALTO	INTEGRAL	POUCO ALTERADO	MUNICIPAL

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

PEPRI PAZOS

OBSERVACIÓNS:

Este elemento ten a consideración de Ben de Interese Cultural (BIC) en aplicación da Disposición Adicional Segunda da Lei 16/1985 do Patrimonio Histórico Español.

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

TODO O CONXUNTO

MELLORAS NECESARIAS:

Adecuación dos acabados vistos da arquitectura substantiva e adxectiva situada no contorno do ben.
Soterramento do cableado aéreo e instalación dun alumeado público nobre acorde coa entidade do ben.

OBRAS PROHIBIDAS:

As que fixe o nivel de protección

OBRAS PERMITIDAS:

As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ETNOGRÁFICO	FORNOS	**E_053**

F_01

S

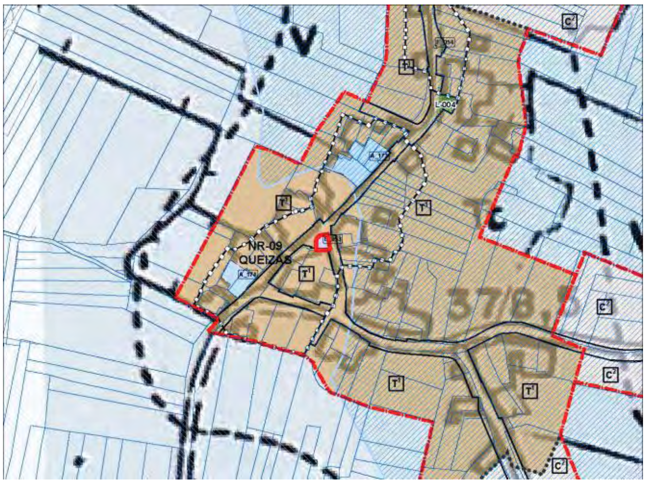

DENOMINACIÓN: **Forno de concello**

PARROQUIA: **QUEIZÁS**

NÚCLEO: **A Aldea**

Localización: **A Aldea**

Coordenadas UTM: **628615-4642513**

Clave Plano: C-13

DESCRICIÓN:

Forno comunal construído entre medianeiras que merece ser restaurado e que ocupa un espazo central no núcleo de A Aldea. De planta poligonal, piso terreo e cuberta a dúas augas, o forno conserva todos os elementos propios do forno tradicional. Este constitúeo unha pequena construción circular que ten forma de bóveda no seu interior, e serve para cocer pan, empanadas, bolos preñados, etc...

De propiedade comunitaria, esta modalidade de forno é o propio das sociedades de escasos recursos. Trátase dunha construción independente feita e conservada polos veciños que era utilizada seguindo un sistema de rolda. Os seus muros foron levantados, orixinariamente, en cachotaría de granito, o que deu lugar á apertura de dous vans: a porta de acceso e un pequeno xanelo lateral.

O interior dos fornos comunais tradicionais posúen plataformas horizontais ao longo das paredes, coñecidas como tendais, onde se lle dá forma á masa. Seguidamente sitúase o forno propiamente dito, tamén chamado vaso do forno, que ocupa o largo da construción.

A estrutura constitúese por medio dunha cámara de planta circular, a capela -asentada sobre o lar- base de pedra construída de lousas ben traballadas, con teito abovedado onde se acende o lume e se fai a cocedura do pan unha vez realizado o enfornado. O forno ten un oco de acceso -a boca- que en moitos casos leva na parte superior unha peza saínte de pedra coñecida co nome de chapilé, que ten por obxecto impedir o ascenso das faíscas.

O lar prolóngase cara adiante formando unha plataforma a xeito de mesa, a lareira, dotada dun burato polo que se fai caer a cinza nun depósito inferior denominado fornalleira ou borralleira.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
ALTO	ALTO	ALTO	ESTRUTURAL	MALO	PRIVADA

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN: NÚCLEO RURAL TRADICIONAL

OBSERVACIÓNS:

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

TODO O CONXUNTO

MELLORAS NECESARIAS:

Soterramento do cableado aéreo e instalación dun alumeado público nobre acorde coa entidade do ben.

OBRAS PROHIBIDAS:

As que fixe o nivel de protección

OBRAS PERMITIDAS:

As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
BIC	MONUMENTO	ETNOGRÁFICO	CRUCEIROS	**E_054**

F_01

S

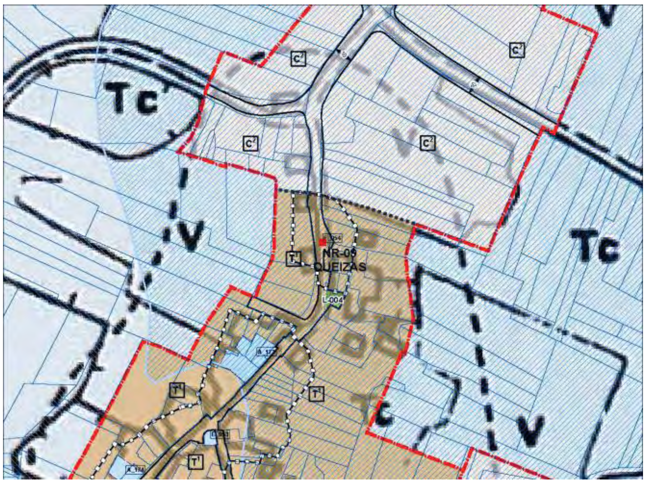

DENOMINACIÓN: **Cruceiro tradicional**

PARROQUIA: **QUEIZÁS**

NÚCLEO: **A Aldea**

Localización: **A Aldea**

Coordenadas UTM: **628674-4642617**

Clave Plano: C-13

DESCRICIÓN:

Cruceiro sen figuración que se eleva sobre unha dobre plataforma cuadrangular (a plataforma inferior permanece oculta case totalmente, de aí que non poidamos descartar que exista algún chanzo máis) rematada por unha peana de planta cadrada. O fuste que se chanta sobre ela vén dado por unha columna de sección circular que presenta na súa cimeira un capitel granítico de estilo clásico (en realidade unha interpretación libre do dórico) coroado por un ábaco.
A cruz latina que remata a lectura vertical do conxunto tamén presenta sección circular e brazos terminais florenzados.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
MOI ALTO	ALTO	ALTO	INTEGRAL	POUCO ALTERADO	MUNICIPAL

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

NÚCLEO RURAL TRADICIONAL

OBSERVACIÓNS:

Este elemento ten a consideración de Ben de Interese Cultural (BIC) en aplicación da Disposición Adicional Segunda da Lei 16/1985 do Patrimonio Histórico Español.

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

TODO O CONXUNTO

MELLORAS NECESARIAS:

Soterramento do cableado aéreo e instalación dun alumeado público nobre acorde coa entidade do ben.
Limpeza do cruceiro con métodos non abrasivos: cepillos de cerdas naturais, auga sen disolventes, etc…

OBRAS PROHIBIDAS:

As que fixe o nivel de protección

OBRAS PERMITIDAS:

As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
BIC	MONUMENTO	ETNOGRÁFICO	CRUCEIROS	**E_055**

F_01

S

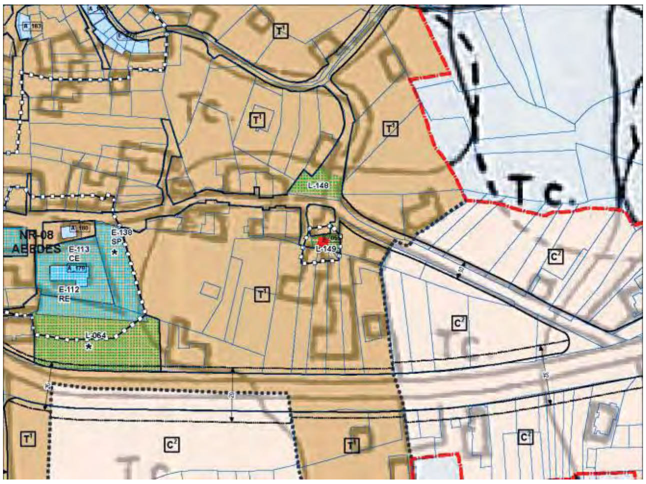

DENOMINACIÓN:	PARROQUIA:	NÚCLEO:
Cruceiro tradicional	**ÁBEDES**	**Ábedes**

Localización:	Coordenadas UTM:	Clave Plano:
Ábedes	**632130-4644244**	H-09

DESCRICIÓN:

Cruceiro sen figuración que se eleva sobre unha triple plataforma cuadrangular rematada por unha peana de planta cadrada. O fuste que se chanta sobre ela vén dado por unha columna de sección circular que presenta na súa cimeira un baquetón e un colariño que serven de soporte a un capitel xónico coroado por un ábaco.
A cruz latina que remata a lectura vertical da peza presenta sección cadrada.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
ALTO	ALTO	ALTO	INTEGRAL	POUCO ALTERADO	MUNICIPAL

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

NÚCLEO RURAL TRADICIONAL

OBSERVACIÓNS:

Este elemento ten a consideración de Ben de Interese Cultural (BIC) en aplicación da Disposición Adicional Segunda da Lei 16/1985 do Patrimonio Histórico Español.

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

TODO O CONXUNTO

MELLORAS NECESARIAS:

Soterramento do cableado aéreo e instalación dun alumeado público nobre acorde coa entidade do ben.
Limpeza do cruceiro con métodos non abrasivos: cepillos de cerdas naturais, auga sen disolventes, etc…

OBRAS PROHIBIDAS:	OBRAS PERMITIDAS:
As que fixe o nivel de protección	As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ETNOGRÁFICO	POZOS	**E_056**

F_01

S

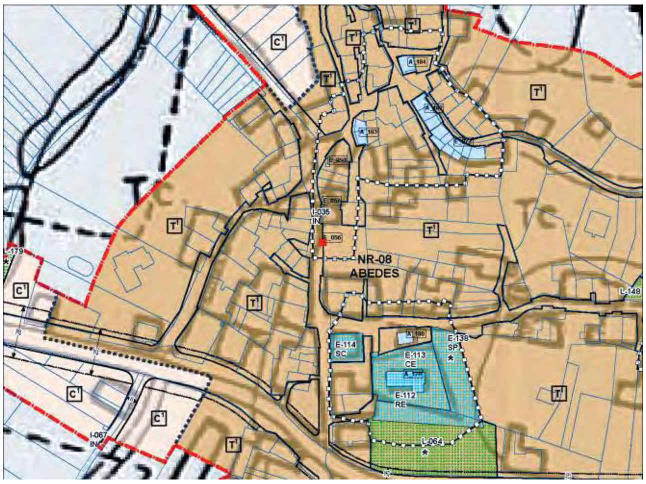

DENOMINACIÓN: **Pozo tradicional**

PARROQUIA: **ÁBEDES**

NÚCLEO: **Ábedes**

Localización: **Ábedes**

Coordenadas UTM: **631951-4644300**

Clave Plano: H-09

DESCRICIÓN:

Fonte tradicional situada no centro da aldea e que consta dun cubo de planta rectangular de 2 m. de altura aprox. situado a media altura e embutido no muro que delimita o rueiro. Construído en cantaría de granito de boa calidade (opus quadratum); na súa cara frontal ábrese un oco rectangular de forma horizontal que aparece cuberto por unha serie de pezas de cantaría de grande tamaño dispostas de forma alintelada.
O oco de acceso péchase por medio dunha porta metálica.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
MEDIO	MEDIO	ALTO	AMBIENTAL	BO	MUNICIPAL

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN: NÚCLEO RURAL TRADICIONAL

OBSERVACIÓNS:

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

TODO O CONXUNTO

MELLORAS NECESARIAS:

OBRAS PROHIBIDAS:	OBRAS PERMITIDAS:
As que fixe o nivel de protección	As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ETNOGRÁFICO	POZOS	E_057

F_01

S

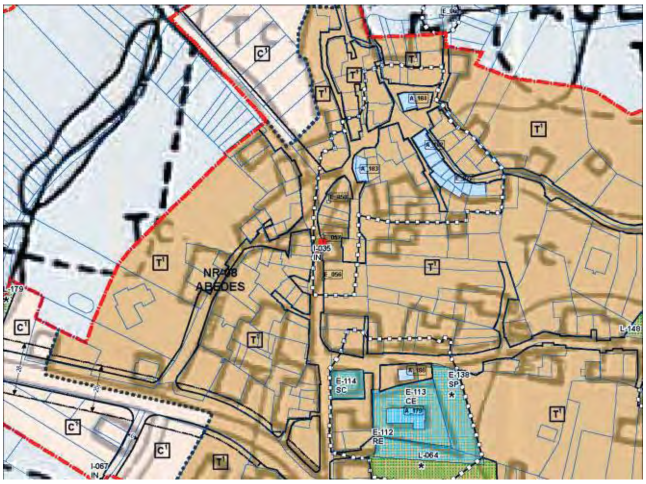

DENOMINACIÓN:	PARROQUIA:	NÚCLEO:
Pozo tradicional	**ÁBEDES**	**Ábedes**

Localización:	Coordenadas UTM:	Clave Plano:
Ábedes	**631951-4644319**	H-09

DESCRICIÓN:

Fonte tradicional situada no centro da aldea e que consta dun cubo de planta cuadrangular de 1,5 m. de altura aprox. situado a ras do chan e embutido no muro que delimita o rueiro. Construído en cantaría de granito de mediana calidade (opus vittatum); na súa cara frontal ábrese un oco que aparece cuberto por unha serie de pezas de cantaría de grande tamaño dispostas de forma oblicua.

O oco de acceso péchase por medio dunha porta metálica.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
ALTO	ALTO	ALTO	AMBIENTAL	POUCO ALTERADO	MUNICIPAL

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

NÚCLEO RURAL TRADICIONAL

OBSERVACIÓNS:

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

TODO O CONXUNTO

MELLORAS NECESARIAS:

Soterramento do cableado aéreo e instalación dun alumeado público e dunhas baixantes nobres, acordes coa entidade do ben.

OBRAS PROHIBIDAS:	OBRAS PERMITIDAS:
As que fixe o nivel de protección	As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
BIC	MONUMENTO	ETNOGRÁFICO	CRUCEIROS	E_058

F_01

S

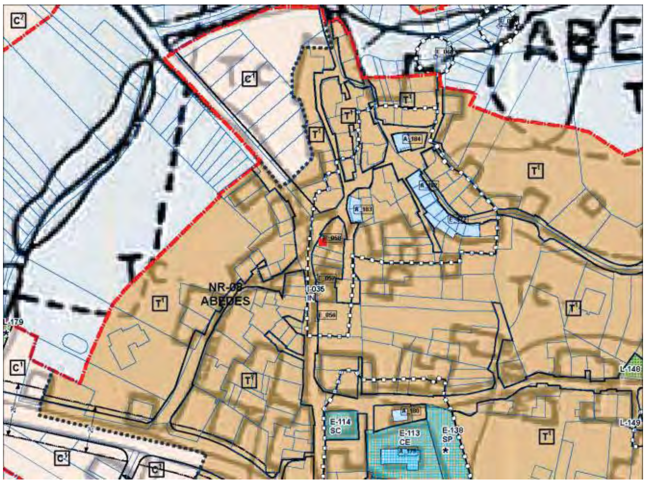

DENOMINACIÓN: **Peana dun cruceiro**

PARROQUIA: **ÁBEDES**

NÚCLEO: **Ábedes**

Localización: **Ábedes**

Coordenadas UTM: **631954-4644341**

Clave Plano: H-09

DESCRICIÓN:

Peana dun vello cruceiro pousada nunha parcela privada situada no centro do núcleo de Ábedes. Conserva o arrinque do fuste, así como parte dos altorrelevos e baixorrelevos que decoran cada unha das caras do prisma.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
ALTO	ALTO	ALTO	INTEGRAL	MOI MALO	MUNICIPAL

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

NÚCLEO RURAL TRADICIONAL

OBSERVACIÓNS:

Este elemento ten a consideración de Ben de Interese Cultural (BIC) en aplicación da Disposición Adicional Segunda da Lei 16/1985 do Patrimonio Histórico Español.

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

TODO O CONXUNTO

MELLORAS NECESARIAS:

Traslado a unha localización segura que mellore as súas condicións de exhibición.

OBRAS PROHIBIDAS:

As que fixe o nivel de protección

OBRAS PERMITIDAS:

As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ETNOGRÁFICO	FORNOS	**E_062**

F_01

S

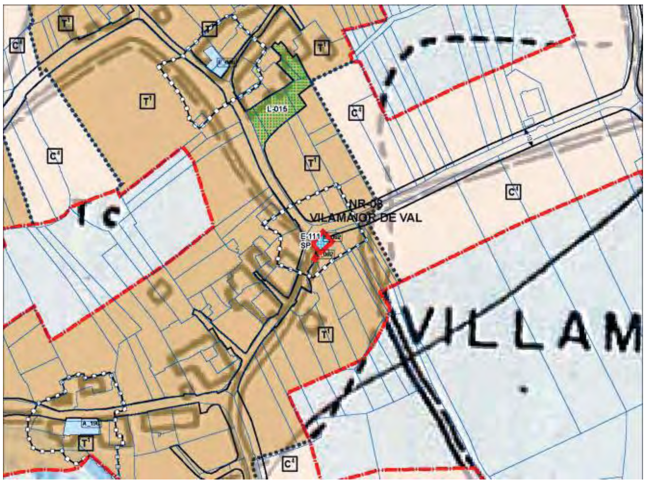

DENOMINACIÓN:	PARROQUIA:	NÚCLEO:
Forno de concello e fonte	**VILAMAIOR DO VAL**	**A Cruz**

Localización:	Coordenadas UTM:	Clave Plano:
A Cruz	**631372-4648155**	G-02

DESCRICIÓN:

Forno comunal construído de forma illada que vén de ser restaurado recentemente e que ocupa un espazo de encrucillada na aldea de A Cruz. De planta poligonal, piso terreo e cuberta a unha auga, o forno conserva os elementos propios do forno tradicional. Este constitúeo unha pequena construción circular que ten forma de bóveda no seu interior, e serve para cocer pan, empanadas, bolos preñados, etc...

De propiedade comunitaria, esta modalidade de forno é o propio das sociedades de escasos recursos. Trátase dunha construción independente feita e conservada polos veciños que era utilizado seguindo o sistema de rolda. Os seus muros foron levantados, orixinariamente, en cachotaría de granito, o que deu lugar á apertura de dous vans: a porta de acceso e un pequeno xanelo lateral.

O interior dos fornos comunais tradicionais posúen plataformas horizontais ao longo das paredes, coñecidas como tendais, onde se lle dá forma á masa. Seguidamente sitúase o forno propiamente dito, tamén chamado vaso do forno, que ocupa o largo da construción.

A estrutura constitúese por medio dunha cámara de planta circular, a capela -asentada sobre o lar- base de pedra construída de lousas ben traballadas, con teito abovedado onde se acende o lume e se fai a cocedura do pan unha vez realizado o enfornado. O forno ten un oco de acceso -a boca- que en moitos casos leva na parte superior unha peza saínte de pedra coñecida co nome de chapilé, que ten por obxecto impedir o ascenso das faíscas.

O lar prolóngase cara adiante formando unha plataforma a xeito de mesa, a lareira, dotada dun burato polo que se fai caer a cinza nun depósito inferior denominado fornalleira ou borralleira.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
MEDIO	MEDIO	ALTO	ESTRUTURAL	BO	MUNICIPAL

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

NÚCLEO RURAL TRADICIONAL

OBSERVACIÓNS:

A fonte que se localiza á súa beira gozará dun grao de protección Ambiental.

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

TODO O CONXUNTO

MELLORAS NECESARIAS:

Soterramento do cableado aéreo e instalación dun alumeado público nobre acorde coa entidade do ben.

OBRAS PROHIBIDAS:	OBRAS PERMITIDAS:
As que fixe o nivel de protección	As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
BIC	MONUMENTO	ETNOGRÁFICO	CRUCEIROS	**E_063**

F_01

S

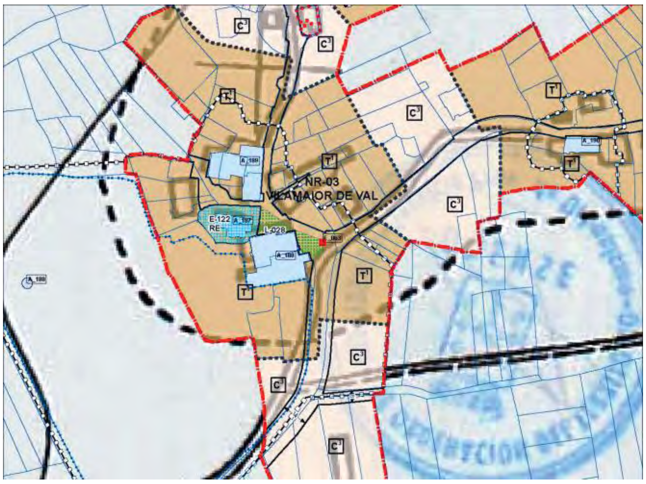

DENOMINACIÓN: **Cruceiro da Igrexa**

PARROQUIA: **VILAMAIOR DO VAL**

NÚCLEO: **A Igrexa**

Localización: **A Igrexa**

Coordenadas UTM: **631106-4648005**

Clave Plano: G-02

DESCRICIÓN:

Cruceiro sen figuración que se eleva sobre unha triple plataforma cuadrangular rematada por unha grande peana de planta cadrada. Precisamente as catro caras deste prisma presentan unha serie de motivos ornamentais en altorrelevo, destacando na central unha serie de arcadas concatenadas a base arcos apuntados.
O fuste que se chanta sobre ela vén dado por unha columna de sección circular que presenta na súa cimeira un capitel troncopiramidal invertido liso.
A cruz latina que remata a lectura vertical da peza presenta sección circular e sitúa na súa cruceta unha coroa redonda formada por dous vimbios entrelazados.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
ALTO	ALTO	MOI ALTO	INTEGRAL	POUCO ALTERADO	MUNICIPAL

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

NÚCLEO RURAL TRADICIONAL

OBSERVACIÓNS:

Este elemento ten a consideración de Ben de Interese Cultural (BIC) en aplicación da Disposición Adicional Segunda da Lei 16/1985 do Patrimonio Histórico Español.

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

TODO O CONXUNTO

MELLORAS NECESARIAS:

Soterramento do cableado aéreo e instalación dun alumeado público nobre acorde coa entidade do ben.
Limpeza do cruceiro con métodos non abrasivos: cepillos de cerdas naturais, auga sen disolventes, etc…

OBRAS PROHIBIDAS:

As que fixe o nivel de protección

OBRAS PERMITIDAS:

As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ETNOGRÁFICO	POZOS	E_064

F_01

S

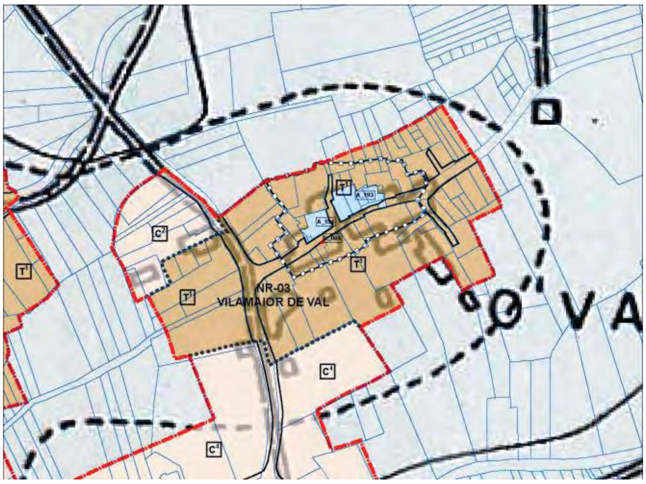

DENOMINACIÓN: **Pozo artesanal**

PARROQUIA: **VILAMAIOR DO VAL**

NÚCLEO: **O Vao**

Localización: **O Vao**

Coordenadas UTM: **631563-4648358**

Clave Plano: H-01

DESCRICIÓN:

Fonte tradicional situada no centro da aldea e que consta dun cubo de planta cuadrangular de 1,5 m. de altura aprox. situado a media altura e embutido no muro que delimita o rueiro. Construído en cantaría de granito de baixa e mediana calidade (opus incertum e vittatum respectivamente), na súa cara frontal ábrese un oco cadrado que aparece cuberto por unha peza de cantaría de grande tamaño disposta de forma alintelada.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
ALTO	ALTO	ALTO	AMBIENTAL	BO	MUNICIPAL

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN: NÚCLEO RURAL TRADICIONAL

OBSERVACIÓNS:

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

TODO O CONXUNTO

MELLORAS NECESARIAS:

OBRAS PROHIBIDAS:

As que fixe o nivel de protección

OBRAS PERMITIDAS:

As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ETNOGRÁFICO	FONTES	**E_065**

F_01 **S**

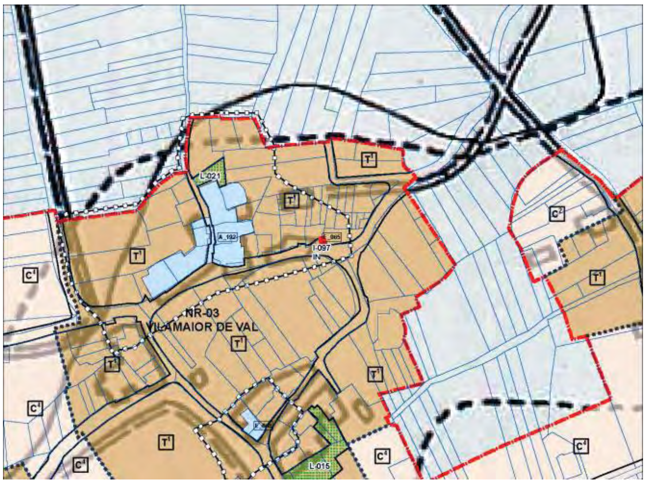

DENOMINACIÓN:	PARROQUIA:	NÚCLEO:
Fonte tradicional	**VILAMAIOR DO VAL**	**O Regueiro**

Localización:	Coordenadas UTM:	Clave Plano:
O Regueiro	**631352-4648348**	G-01

DESCRICIÓN:

Fonte tradicional situada no centro da aldea e que consta dun cubo de planta rectangular de 1,5 m. de altura aprox. situado a ras do chan e apegado aos valos que delimitan as terras de labor. Construído en cantaría de granito de boa calidade (opus quadratum), na súa cara frontal ábrese un grande oco que aparece cuberto por unha serie de pezas de cantaría de grande tamaño -dispostas de forma oblicua- que presentan o seu perímetro integramente moldurado.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
ALTO	ALTO	ALTO	AMBIENTAL	BO	MUNICIPAL

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

NÚCLEO RURAL TRADICIONAL

OBSERVACIÓNS:

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

TODO O CONXUNTO

MELLORAS NECESARIAS:

OBRAS PROHIBIDAS:	OBRAS PERMITIDAS:
As que fixe o nivel de protección	As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ETNOGRÁFICO	FORNOS	E_066

F_01

S

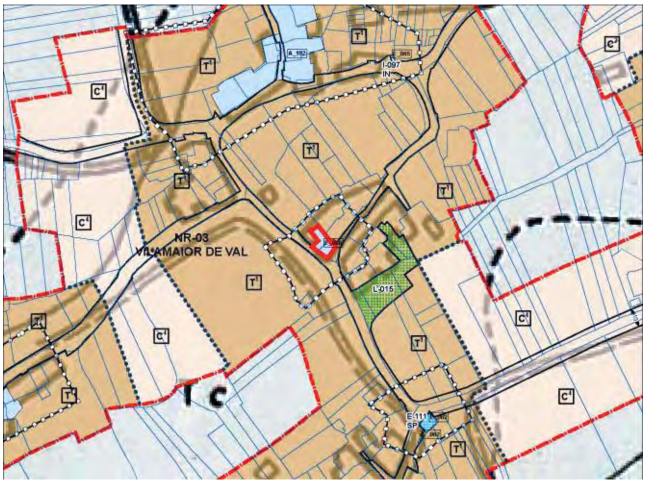

DENOMINACIÓN:	PARROQUIA:	NÚCLEO:
Forno tradicional	VILAMAIOR DO VAL	O Pereiro

Localización:	Coordenadas UTM:	Clave Plano:
O Pereiro	631315-4648248	G-01

DESCRICIÓN:

Forno comunal construído entre medianeiras que merece ser restaurado e que ocupa un espazo central na aldea de O Pereiro. De planta poligonal, piso terreo e cuberta a dúas augas, o forno conserva os elementos propios do forno tradicional. Este constitúeo unha pequena construción circular que ten forma de bóveda no seu interior, e serve para cocer pan, empanadas, bolos preñados, etc...

De propiedade comunitaria, esta modalidade de forno é o propio das sociedades de escasos recursos. Trátase dunha construción independente feita e conservada polos veciños que era utilizado seguindo o sistema de rolda. Os seus muros foron levantados, orixinariamente, en cachotaría de granito, o que deu lugar á apertura de dous vans: a porta de acceso e un pequeno xanelo lateral.

O interior dos fornos comunais tradicionais posúen plataformas horizontais ao longo das paredes, coñecidas como tendais, onde se lle dá forma á masa. Seguidamente sitúase o forno propiamente dito, tamén chamado vaso do forno, que ocupa o largo da construción.

A estrutura constitúese por medio dunha cámara de planta circular, a capela -asentada sobre o lar- base de pedra construída de lousas ben traballadas, con teito abovedado onde se acende o lume e se fai a cocedura do pan unha vez realizado o enfornado. O forno ten un oco de acceso -a boca- que en moitos casos leva na parte superior unha peza saínte de pedra coñecida co nome de chapilé, que ten por obxecto impedir o ascenso das faíscas.

O lar prolóngase cara adiante formando unha plataforma a xeito de mesa, a lareira, dotada dun burato polo que se fai caer a cinza nun depósito inferior denominado fornalleira ou borralleira.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
ALTO	ALTO	ALTO	ESTRUTURAL	POUCO ALTERADO	PRIVADA

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

NÚCLEO RURAL TRADICIONAL

OBSERVACIÓNS:

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

TODO O CONXUNTO

CARPINTERÍAS DE MADEIRA

MELLORAS NECESARIAS:

Soterramento do cableado aéreo e instalación dun alumeado público nobre acorde coa entidade do ben.

OBRAS PROHIBIDAS:	OBRAS PERMITIDAS:
As que fixe o nivel de protección	As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
BIC	MONUMENTO	ETNOGRÁFICO	CRUCEIROS	**E_067**

F_01

S

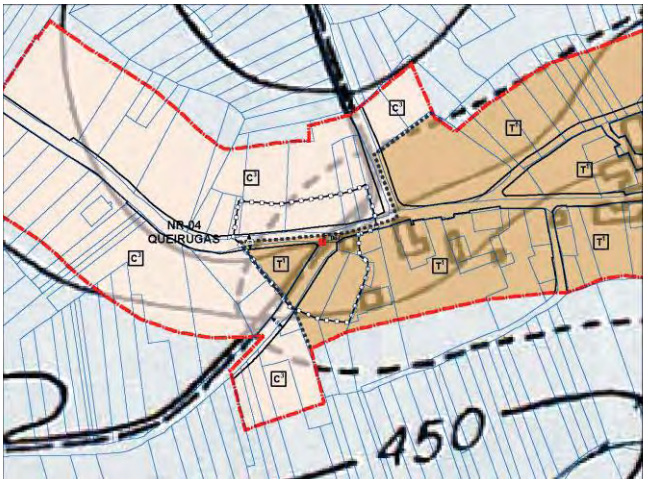

DENOMINACIÓN: **Cruceiro de Queirugás**

PARROQUIA: **QUEIRUGÁS**

NÚCLEO: **Queirugás**

Localización: **Queirugás**

Coordenadas UTM: **632659-4646870**

Clave Plano: I-04

DESCRICIÓN:

Cruceiro sen figuración que se eleva sobre unha plataforma cuadrangular (totalmente oculta polo asfalto) rematada por unha peana de planta cadrada e arestas parcialmente achafranadas na que podemos ler: AVE MARÍA PURÍ / SIMA. O fuste que se chanta sobre ela vén dado por unha columna de sección circular que presenta na súa cimeira un baquetón e un colariño de sección cadrada no que se labran en altorrelevo os instrumentos da paixón de Cristo. Sobre el un capitel dórico.
A cruz latina que remata a lectura vertical da peza presenta sección circular e sitúa na súa cruceta unha coroa redonda formada por dous vimbios entrelazados.
Este cruceiro foi levantado, segundo os veciños da aldea, canda o cemiterio parroquial, isto é, contra 1918.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
ALTO	ALTO	ALTO	INTEGRAL	POUCO ALTERADO	MUNICIPAL

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:
NÚCLEO RURAL COMÚN

OBSERVACIÓNS:
Este elemento ten a consideración de Ben de Interese Cultural (BIC) en aplicación da Disposición Adicional Segunda da Lei 16/1985 do Patrimonio Histórico Español.

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER
TODO O CONXUNTO

MELLORAS NECESARIAS:
Soterramento do cableado aéreo e instalación dun alumeado público nobre acorde coa entidade do ben.
Limpeza do cruceiro con métodos non abrasivos: cepillos de cerdas naturais, auga sen disolventes, etc…

OBRAS PROHIBIDAS:
As que fixe o nivel de protección

OBRAS PERMITIDAS:
As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
BIC	MONUMENTO	ETNOGRÁFICO	CRUCEIROS	**E_068**

F_01

S

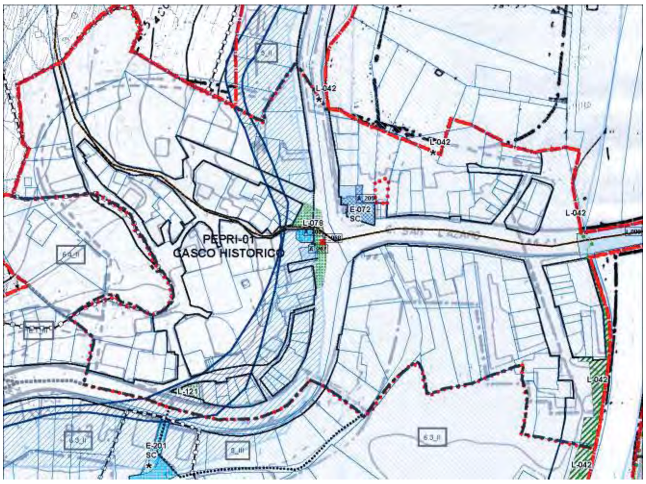

DENOMINACIÓN:	PARROQUIA:	NÚCLEO:
Cruceiro de San Lázaro	**VERÍN**	**San Lázaro**

Localización:	Coordenadas UTM:	Clave Plano:
San Lázaro	**629169-4644562**	D-09

DESCRICIÓN:

Cruceiro figurado que se eleva sobre un plinto que serve de base a unha columna abalaustrada labrada en granito. O fuste que se chanta sobre ela vén dado por unha columna de sección circular que presenta na súa cimeira un baquetón e un colariño tamén circular que serve de peana a unha figura da Virxe co seu fillo morto en brazos.
A cruz latina que enmarca a escena presenta sección cadrada.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
ALTO	ALTO	ALTO	INTEGRAL	BO	MUNICIPAL

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

PEPRI CENTRO HISTÓRICO

OBSERVACIÓNS:

Este elemento ten a consideración de Ben de Interese Cultural (BIC) en aplicación da Disposición Adicional Segunda da Lei 16/1985 do Patrimonio Histórico Español.

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

TODO O CONXUNTO

MELLORAS NECESARIAS:

OBRAS PROHIBIDAS:	OBRAS PERMITIDAS:
As que fixe o nivel de protección	As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ETNOGRÁFICO	FONTES	**E_070**

F_01

S

DENOMINACIÓN: **Fonte bebedoiro**

PARROQUIA: **PAZOS**

NÚCLEO: **Pazos**

Localización: **Pazos**

Coordenadas UTM: **628305-4644877**

Clave Plano: C-08

DESCRICIÓN:

Fonte tradicional situada no centro da aldea e que consta dun cubo de planta rectangular de 0,5 m. de altura aproximadamente e apegado ao muro que delimita o rueiro. Construído en cantaría de granito de boa calidade (opus quadratum); na súa cara frontal sitúase un hastial de cantaría de grande tamaño ben dimensionado que acolle o cano.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
MEDIO	MEDIO	MEDIO	AMBIENTAL	BO	MUNICIPAL

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

PEPRI PAZOS

OBSERVACIÓNS:

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

TODO O CONXUNTO

MELLORAS NECESARIAS:

OBRAS PROHIBIDAS:

As que fixe o nivel de protección

OBRAS PERMITIDAS:

As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ETNOGRÁFICO	ADEGAS	E_072

F_01

S

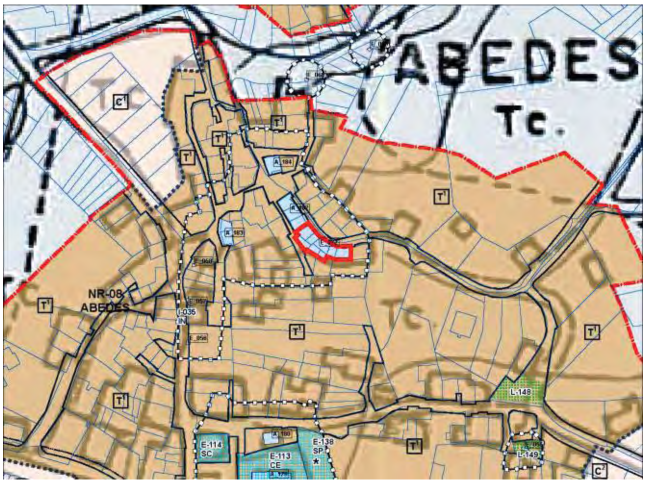

DENOMINACIÓN: **Conxunto de adegas**

PARROQUIA: **ÁBEDES**

NÚCLEO: **Ábedes**

Localización: **Rúa do Curro**

Coordenadas UTM: **632021-4644351**

Clave Plano: H-09

DESCRICIÓN:

As construcións que serven para a elaboración do viño son o lagar e a adega. As adegas poden albergar o lagar que tamén pode estar instalado nun lapendre, pero sempre preto ou a carón da adega e nun espazo ben amplo.
A tipoloxía das adegas tradicionais da comarca de Verín correspóndese con construcións de planta rectangular ou cuadrangular localizadas de forma agrupada dentro do núcleo tradicional. Presentan piso terreo e grosos muros que permiten manter a frescura no seu interior. Contan con pequenos vans ou ningún, coa salvedade da porta de acceso e gorécense baixo cubertas a dúas augas.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
ALTO	ALTO	ALTO	AMBIENTAL	POUCO ALTERADO	PRIVADA

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

NÚCLEO RURAL TRADICIONAL

OBSERVACIÓNS:

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

TODO O CONXUNTO
CARPINTERÍAS DE MADEIRA

MELLORAS NECESARIAS:

Soterramento do cableado aéreo e instalación dun alumeado público nobre acorde coa entidade do ben.

OBRAS PROHIBIDAS:

As que fixe o nivel de protección

OBRAS PERMITIDAS:

As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ETNOGRÁFICO	CASETA DAS VIÑAS	**E_080**

F_01 **S**

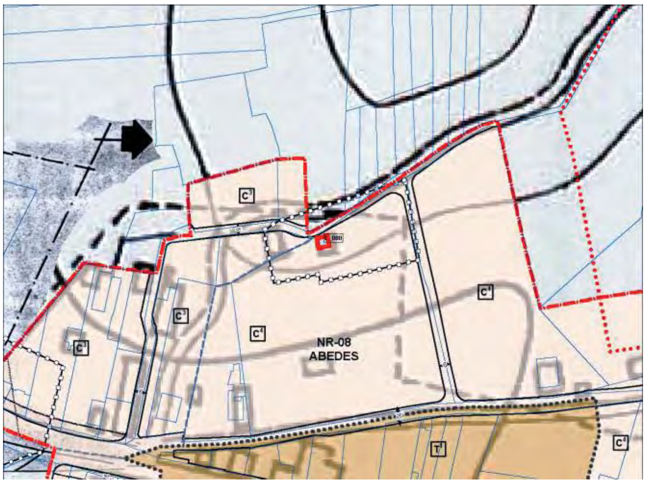

DENOMINACIÓN: **Caseta das viñas**

PARROQUIA: **ÁBEDES**

NÚCLEO: **Ábedes**

Localización: **A Cruz Vella; Camiño Vello**

Coordenadas UTM: **631200-4644520**

Clave Plano: G-09

DESCRICIÓN:

Caseta abandonada de planta rectangular, dúas alturas (B+I) e cuberta a catro augas que foi levantada para facilitar a vixiancia visual das grandes plantacións de viña da comarca. Levantadas en cachotaría enfoscada, esta orixinal tipoloxía de construción adxectiva destina o seu piso terreo a adega e resgardo de apeiros de uso vitivinícola, de aí o escaso número de ocos que presenta.
O andar elevado, ao que se accede a través dunha escaleira interior de dobre tiro protexida por unha varanda de madeira, aparece perforado por tres fiestras e unha porta de acceso nos seus catro puntos cardinais, ao obxecto de favorecer a vixiancia visual da plantación. Na fachada que mellor perspectiva ofrece da finca abríase un balcón voado ou solaina que reforza a perspectiva visual dominante.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
ALTO	ALTO	ALTO	ESTRUTURAL	POUCO ALTERADO	PRIVADA

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

RÚSTICO (DISPOSICIÓN TRANSITORIA 1º LSG)

OBSERVACIÓNS:

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

TODO O CONXUNTO

MELLORAS NECESARIAS:

Recuperación da tipoloxía orixinal da caseta, suprimindo o balcón de cemento actual.

OBRAS PROHIBIDAS:

As que fixe o nivel de protección

OBRAS PERMITIDAS:

As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ETNOGRÁFICO	FONTES	E_082

F_01

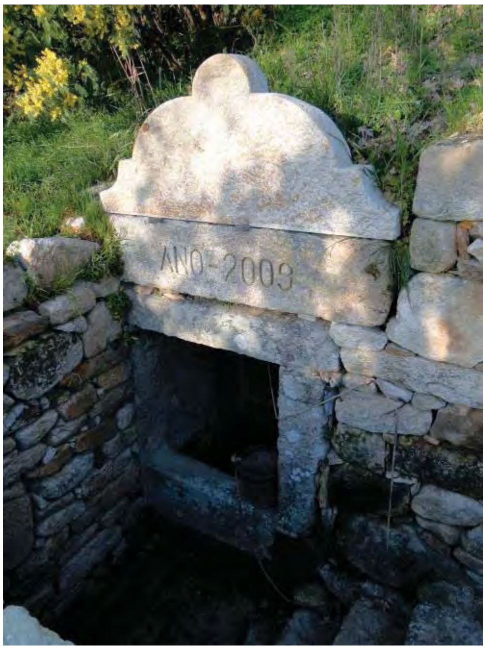

S

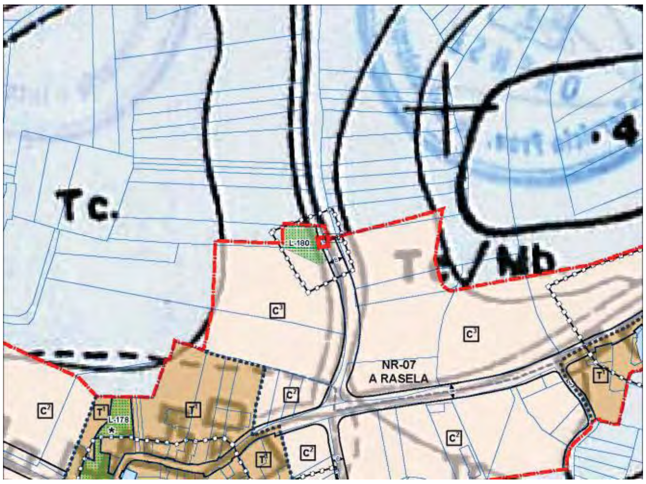

DENOMINACIÓN: **A Fonte da Rasela**

PARROQUIA: **RASELA, A**

NÚCLEO: **A Rasela**

Localización: **A Fonte**

Coordenadas UTM: **630933-4645933**

Clave Plano: G-06

DESCRICIÓN:

Fonte tradicional situada na periferia da aldea e que consta dun cubo de planta cuadrangular de 1 m. de altura aprox. situado por baixo do nivel do chan e apegado ao muro de contención que delimita a estrada. Construída en cantaría de granito de boa calidade (opus quadratum), na súa cara frontal ábrese un oco cadrado que aparece cuberto por un hastial de cantaría ornamental de perfil curvo.

Foi restaurada no ano 2009.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
MEDIO	MEDIO	ALTO	AMBIENTAL	BO	MUNICIPAL

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN: NÚCLEO RURAL COMÚN

OBSERVACIÓNS:

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

TODO O CONXUNTO

MELLORAS NECESARIAS:

OBRAS PROHIBIDAS:

As que fixe o nivel de protección

OBRAS PERMITIDAS:

As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ETNOGRÁFICO	MUÍÑOS	**E_084**

F_01

S

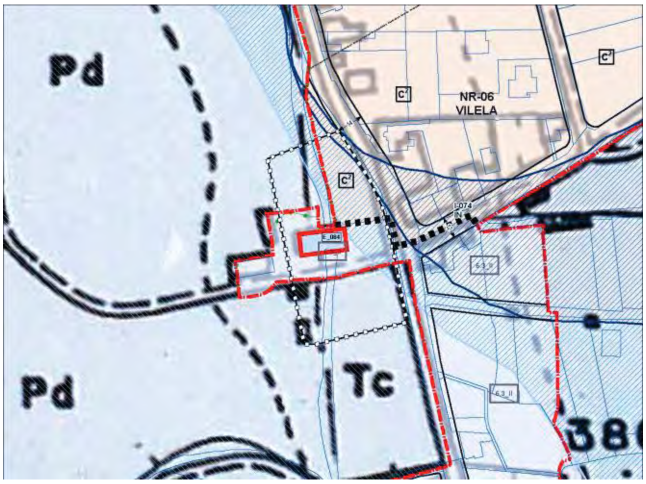

DENOMINACIÓN:	PARROQUIA:	NÚCLEO:
Muíño da Veiga	**VERÍN**	**Verín**

Localización:	Coordenadas UTM:	Clave Plano:
A Veiga; Vilela	**629377-4645626**	D-07

DESCRICIÓN:

Muíño de rego ou canle de medianas dimensións que se sitúa nas proximidades do Río Támega, á beira do núcleo tradicional de Vilela. Este exemplar -de tres moas- en bo estado de conservación é propiedade dun veciño do mesmo lugar que construíu a súa vivenda sobre o muíño.

Os muíños son unha sabia combinación de arquitectura e tecnoloxía, unha edificación simple que acolle un complexo dispositivo mecánico accionado pola forza da auga. Está composto pola presa, que ten por obxecto captar a auga do río; a gavada ou lovada, que conduce a auga da presa cara o muíño salvando o desnivel do terreo; a canle, que conduce a auga cara o rodicio, unha roda hidráulica con paletas curvas e eixe vertical que move a moa; e a edificación do muíño propiamente dita, un sinxelo edificio de planta rectangular e uns 8 m/2 de superficie, cuberto por un tellado a dúas augas constituído por paredes de cantaría irregular nos que unicamente se practican dous vanos, o que permite o acceso e o que está destinado a introducir luz natural no interior do muíño. A meirande parte dos muíños da comarca de Monterrei pertencen á modalidade de canle, característico por ter que administrar un pequeno caudal de auga que, procedente da gavada, condúcese rapidamente cara o rodicio a través da canle para bater contra o primeiro de maneira tanxencial.

Na parte inferior da canle áchase unha peza especial de madeira ou granito, segundo o caso, onde se practica un burato que se abre e obtura dende o interior (o billote ou bofetón) que fará saír á auga coa forza necesaria para mover o rodicio coa forza desexada.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
ALTO	MOI ALTO	ALTO	ESTRUTURAL	POUCO ALTERADO	PRIVADA

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

RÚSTICO (DISPOSICIÓN TRANSITORIA 1º LSG)

OBSERVACIÓNS:

O grao de protección que figura nesta ficha afecta unicamente ao muíño, quedando a vivenda protexida cun grao de protección Ambiental.

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

TODO O CONXUNTO

MELLORAS NECESARIAS:

Supresión dos engadidos alleos á tipoloxía orixinal do muíño.

OBRAS PROHIBIDAS:	OBRAS PERMITIDAS:
As que fixe o nivel de protección	As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO	Nº FICHA:
CATALOGADO	TERRITORIO HISTÓRICO	INFRAESTRUTURAS CAMIÑOS HISTORICOS	I_001

F_01

S

DENOMINACIÓN:	PARROQUIA:	NÚCLEO:
Camiño de Santiago	VARIAS	Verín

Localización: Verín

Clave Plano:

DESCRICIÓN:

O coñecido como Camiño Portugués, que partía de Coimbra, chegaba a Chaves para confluír, xa na fronteira galega, co que proviña da Meseta. Á altura de Verín e do Val de Monterrei en xeral, os peregrinos confluían na Vía da Prata, nome que recibe este único camiño que nos leva de Ourense a Compostela. Sobre a base do trazado dos camiños romanos e medievais vaise fundar así toda unha arte -o románico- os símbolos e advocacións santiagueiras, alberguerías e hospitais, ordes de cabalería (templarios...), etc...
Entre as rotas do Val contamos as dúas que percorrían ambas beiras do Támega. A da marxe dereita avanzaba por Mandín, Tamaguelos, Mourazos, Tamagos, Queizás, Verín e Monterrei. De aquí saían dúas: a que se unía coa da Limia en Vilaza e a que seguía o camiño do Val cara Laza pasando pola Pousa, Mixós, Tintores, Verín, Nocedo, Arcucelos, A Retorta e Matamá. Esta antiga rota, que se superpón á antiga vía romana do Támega, púidose ver complementada por outra que evitase a portaxe de Verín.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
MOI ALTO	ALTO	MOI ALTO	AMBIENTAL	POUCO ALTERADO	PÚBLICA

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

VARIAS

OBSERVACIÓNS:

A Lei 3/96, do 10 de maio (DOG do 23 de maio), de protección dos Camiños de Santiago dítase para a delimitación, conservación e uso dos tramos dos camiños de Santiago que discorren por Galicia: o francés, o portugués ou Ruta da Prata , o do norte, o de Fisterra, o inglés, e a ruta do mar de Arousa e Ulla. Defínese unha franxa de protección de tres metros (ver plano monográfico a escala 1:5000) a ambos lados deste camiño e un contorno de trinta metros en cumprimento do art. 16 da devandita lei 3/1996. Calquera actuación urbanística que se pretenda realizar dentro deste contorno deberá ser informada, de maneira previa e vinculante, pola Consellería de Cultura da Xunta de Galicia.
A traza deste camiño ao seu paso polo termo municipal de Verín é provisional, quedando a expensas da súa delimitación definitiva por parte da Xunta de Galicia.
En relación ao Camiño de Santiago será de obrigado cumprimento o que establece o art. 9, apdo 8.5 da Normativa do Catálogo do Instrumento de Ordenación Provisional.

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

ARQUITECTURA TRADICIONAL
ARBORADO E VEXETACIÓN AUTÓCTONA
MUROS DE PECHE TRADICIONAIS

MELLORAS NECESARIAS:

Limpeza periódica do contorno inmediato do camiño.
Soterramento do cableado aéreo e instalación dun alumeado público acorde coa entidade do ben.

OBRAS PROHIBIDAS:	OBRAS PERMITIDAS:
Derrubo de muros tradicionais Derrubo da arquitectura tradicional	Dotación de novas especies arbóreas

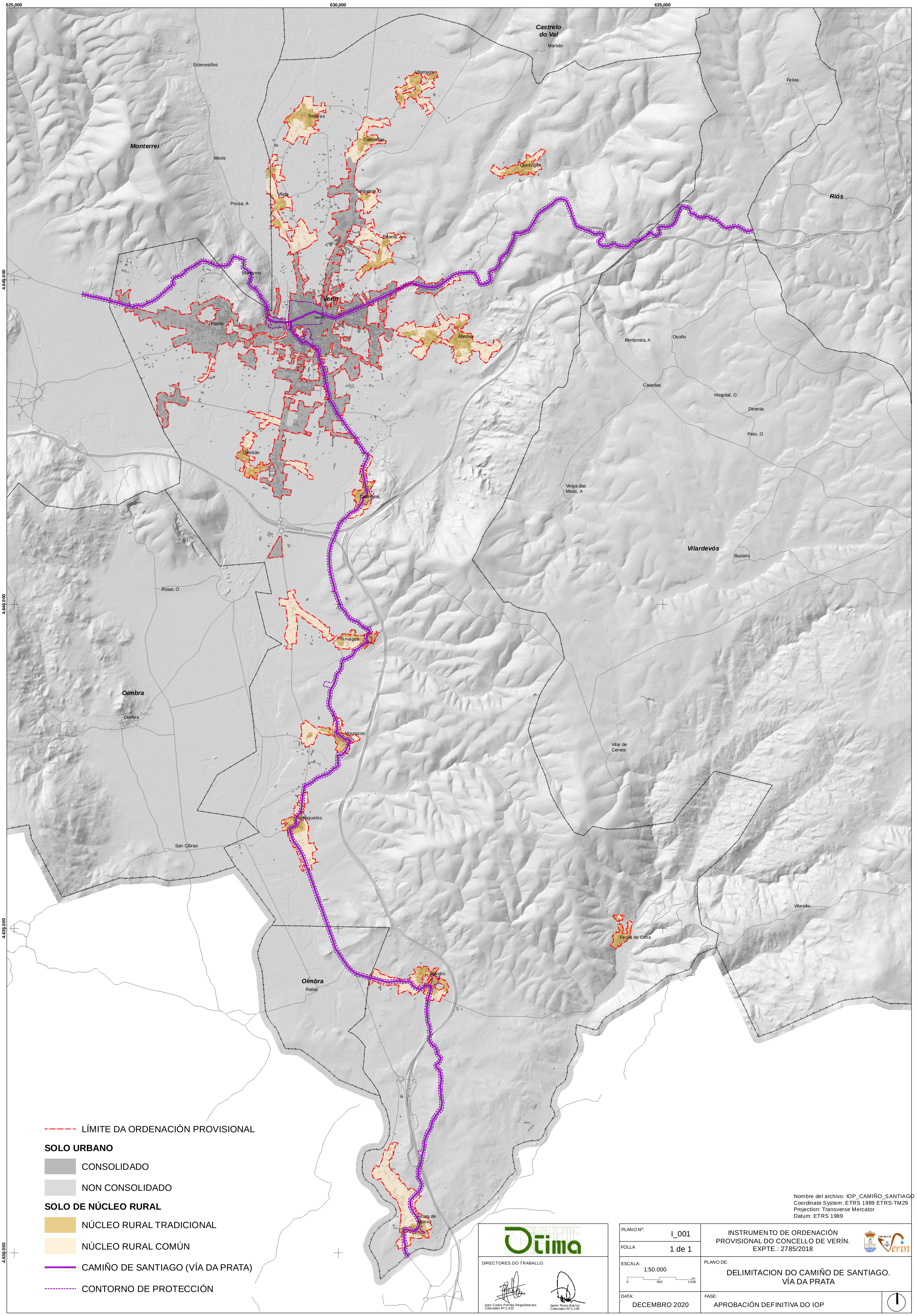
625,000
630,000
635,000
4.645.000
4.640.000
4.635.000
4.630.000
Castrelo do Val
Marbán
Estevesiños
Vilamaior
Feilas
Tinteres
Monterrei
Mixós
Caldeliñas
Queirugás
Salgueira, O
Ríos
Pousa, A
Vilela
Rasela, A
Monterrei
Verín
Verín
Pazos
Abedes
Bemposta, A
Osoño
Cavadas
Hospital, O
Devesa
Peto, O
Queizás
Cabreiroá
Veiga das Meás, A
Vilardevós
Bustelo
Rosal, O
Tamagos
Oímbra
Oímbra
Mourazos
Vilar de Cervos
Tamaguelos
San Cibrao
Vilarello
Feces de Cima
Oímbra
Rabal
Mandín
Feces de Abaixo
LÍMITE DA ORDENACIÓN PROVISIONAL
SOLO URBANO
CONSOLIDADO
NON CONSOLIDADO
SOLO DE NÚCLEO RURAL
NÚCLEO RURAL TRADICIONAL
NÚCLEO RURAL COMÚN
CAMIÑO DE SANTIAGO (VÍA DA PRATA)
CONTORNO DE PROTECCIÓN
Nombre del archivo: IOP_CAMIÑO_SANTIAGO
Coordinate System: ETRS 1989 ETRS-TM29
Projection: Transverse Mercator
Datum: ETRS 1989
Otima
DIRECTORES DO TRABALLO:
Juan Carlos Portela Regodeseves
Colexiado Nº:1.422
Javier Rivas Barros
Colexiado Nº:1.105
PLANO Nº: I_001
FOLLA 1 de 1
ESCALA: 1:50.000
0
500
1.000
m
DATA: DECEMBRO 2020
INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN.
EXPTE.: 2785/2018
Verín
PLANO DE:
DELIMITACION DO CAMIÑO DE SANTIAGO.
VÍA DA PRATA
FASE:
APROBACIÓN DEFINITIVA DO IOP

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO	Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	INFRAESTRUTURAS PONTES	I_008

F_01

S

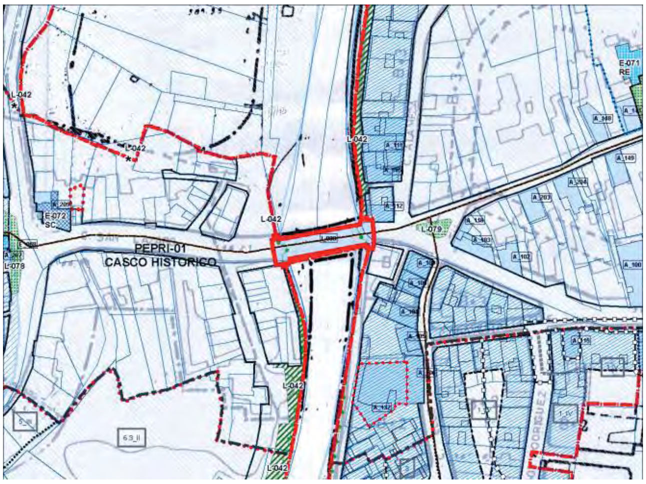

DENOMINACIÓN:	PARROQUIA:	NÚCLEO:
Ponte sobre o Támega	**VERÍN**	**Verín**

Localización:	Coordenadas UTM:	Clave Plano:
Vila de Verín; Barrio de San Lázaro	**629330-4644565**	D-09

DESCRICIÓN:

Ponte de grande tamaño construída en pedra que se presenta conformada por cinco arcos escarzanos rebaixado isódomos (o maior duns 8 m de luz) que atravesa o Río Támega. Integramente levantada en granito da modalidade de opus quadratum, a ponte conta cunha moderna varanda de forxal a ambos lados da calzada. De rasante chan, o Diccionario de Madoz descríbea como "un puente de piedra labrada construido en tiempos de Felipe II y mejorado en 1793 á espensas de los duques de Alba, condes de Monterey; dicho puente con barandillas de 5 cuartas, tiene 6 arcos, 252 pies de largo y 43 de ancho".
A ponte antiga de Verín sobre o Támega tamén foi considerada de época romana por distintos autores "ou ao menos así o considerou quen deseñou o escudo heráldico do Concello" afirma Dasairas Valsa.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
ALTO	ALTO	ALTO	AMBIENTAL	BO	PÚBLICA

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

PEPRI CENTRO HISTÓRICO

OBSERVACIÓNS:

Bibliografía:
- DASAIRAS BALSA, X. (1999): "Crónicas Rexiomontanas", Verín: X. Dasairas / Mancomunidade de Concellos da Comarca de Monterrei.
- MADOZ, P: "Diccionario Geográfico histórico Estadístico de España y sus posesiones en Ultramar". T. XIV. Madrid. 1850

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

TODO O CONXUNTO

MELLORAS NECESARIAS:

OBRAS PROHIBIDAS:	OBRAS PERMITIDAS:
As que fixe o nivel de protección	As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO	Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	INFRAESTRUTURAS INDUSTRIAL	**I_009**

F_01

S

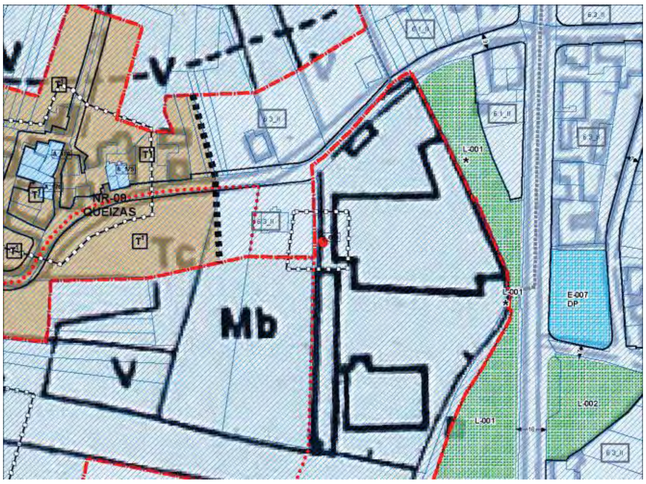

DENOMINACIÓN: **Cheminea industrial**

PARROQUIA: **QUEIZÁS**

NÚCLEO: **Queizás**

Localización: **Queizás**

Coordenadas UTM: **629057-4642289**

Clave Plano: D-13

DESCRICIÓN:

Cheminea de planta circular duns 30 m. de altura construída en tixolo cocido que formaba parte dun vello complexo industrial (Cerámicas Monterrei) hoxe desaparecido, dedicado á fabricación de ladrillo e tella.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
ALTO	ALTO	ALTO	INTEGRAL	BO	PRIVADA

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

NUCLEO RURAL (NNSS 1986)

OBSERVACIÓNS:

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

TODO O CONXUNTO

MELLORAS NECESARIAS:

Soterramento do cableado aéreo e instalación dun alumeado público acorde coa entidade do ben.

OBRAS PROHIBIDAS:

As que fixe o nivel de protección

OBRAS PERMITIDAS:

As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	MONUMENTO	ESPAZOS	CIVIL	**S_001**

F_01

S

DENOMINACIÓN:	PARROQUIA:	NÚCLEO:
Busto a García Barbón	**VERÍN**	**Verín**

Localización:	Coordenadas UTM:	Clave Plano:
Praza Maior	**629591-4644675**	E-08

DESCRICIÓN:

Localízase na Praza Maior da vila, contigua á Praza García Barbón. Natural de Verín, Xosé García-Barbón Sola foi fundador do colexio de San Xosé, ao que dotou dos elementos pedagóxicos máis modernos da época.
Trátase dun monumento sinxelo que consta dun pedestal de dous chanzos labrado en granito que serve de peana a un piar de sección troncopiramidal no que se incrusta unha placa de bronce co relevo dun nenor estudando. Sobre ela unha inscrición conmemorativa do ano 1931, ano no que se instalou o monumento. No cumio o busto do filántropo, tamén realizado en bronce.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
ALTO	ALTO	MOI ALTO	INTEGRAL	BO	MUNICIPAL

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

PEPRI CENTRO HISTÓRICO

OBSERVACIÓNS:

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

TODO O CONXUNTO

MELLORAS NECESARIAS:

Soterramento do cableado aéreo e instalación dun alumeado público acorde coa entidade do ben.

OBRAS PROHIBIDAS:	OBRAS PERMITIDAS:
As que fixe o nivel de protección	As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	XACEMENTO ARQUEOLÓXICO	ARQUEOLÓXICO	ASENTAMENTOS	X_007

F_01

S

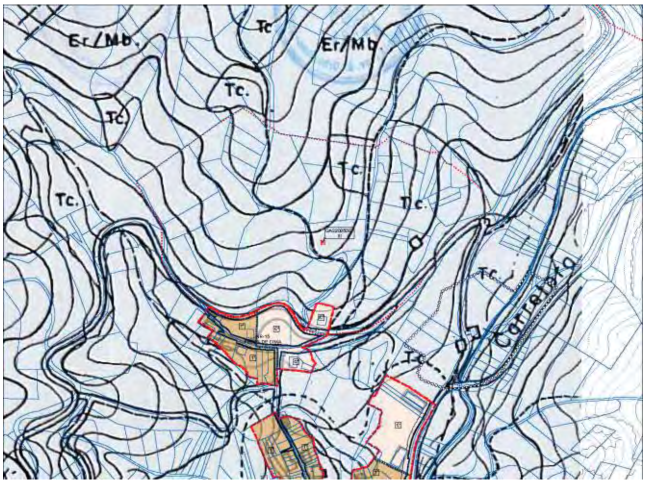

DENOMINACIÓN:	PARROQUIA:	NÚCLEO:
As Quintas	**FECES DE CIMA**	**Feces de Cima**

Localización:	Coordenadas UTM:	Codigo Xacemento:	Clave Plano:
Feces de Cima	**634514-4635516**	GA32085007	L-27

DESCRICIÓN:

Xacemento situado a 480 msnm, ao N da aldea, concretamente la ladeira un outeiro situado nun contorno de labradío e monte baixo.
Trátase dun asentamento tipoloxicamente indeterminado que cabería adscribir a época romana. A prospección realizada en 1991 –a diferenza da que realizamos nós- permitiu dar con fragmentos de tégula e tixolo, malia que a abondosa vexetación a base de monte baixo non permitiu realizar unha exploración minuciosa. Con todo os veciños aseguraron entón que afloraban gran cantidade de materiais. Atopouse tamén unha especie de cista rectangular, de pequenas dimensións, formada por pedras fincadas que presenta unhas dimensións de 32 x 27 cm.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
ALTO		ALTO	III	NON SE APRECIA	COMUNAL

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

RÚSTICO (DISPOSICIÓN TRANSITORIA 1º LSG)

OBSERVACIÓNS:

Bibliografía:

- Amado Rolán, N., Varela Barrios, C. e González Vázquez, I. (1991): Prospección arqueolóxica do concello de Verín (Ourense).

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

TODO O CONXUNTO

MELLORAS NECESARIAS:

Traballos periódicos de conservación e mantemento do xacemento e do seu contorno baixo control dun arqueólogo/a.

OBRAS PROHIBIDAS:	OBRAS PERMITIDAS:
As que fixe o nivel de protección	As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	XACEMENTO ARQUEOLÓXICO	ARQUEOLÓXICO	ASENTAMENTOS	**X_014**

F_01

S

DENOMINACIÓN:	PARROQUIA:	NÚCLEO:
Xacemento de Casares	**MOURAZOS**	**Mourazos**

Localización:	Coordenadas UTM:	Codigo Xacemento:	Clave Plano:
Casares	**629967-4637325**	GA32085014	E-23

DESCRICIÓN:

Trátase dunha chaira na que o cultivo predominante é o viñedo, polo que os labores de labradío tradicional, fundamentalmente, serían as que terían alterado o xacemento (quizais un asentamento tipo villa) de forma máis relevante nos últimos séculos.

Neste lugar, situado de forma estratéxica á beira do Regueiro de Casares, que circula polo S do ámbito, existe unha elevada concentración de tégulas, tixolos, ímbrices e cerámica común romana.

Neste lugar, segundo o testemuño dos veciños, "ao traballar as fincas sacábanse moitas pedras pequenas, tixolos e anacos de potes".

O ámbito grafado cunha protección integral inclúe as terras nas que apareceron restos romanos, segundo Bruno Rúa, que nos levou ao lugar; a zona de respecto abrangue todos os terreos que reciben o nome de Casares. Na ortofoto non se ven as pistas da parcelaria, realizada recentemente.

O avó de Concepción Rivero contaba que alí había un "pueblo", e que foi abandonado por unha invasión de formigas.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
MOI ALTO	ALTO	ALTO	II-1; II-2	POUCO ALTERADO	PRIVADA

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

RÚSTICO (DISPOSICIÓN TRANSITORIA 1º LSG)

OBSERVACIÓNS:

Bibliografía:
- Amado Rolán, N., Varela Barrios, C. e González Vázquez, I. (1991): Prospección arqueolóxica do concello de Verín (Ourense).
- Morchón Viñas, J. (2008) Estudo histórico de la Vía de la Plata. Tramo Feces de Abaixo-Cabreiroá (Verín, Ourense).

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

TODO O CONXUNTO

MELLORAS NECESARIAS:

Traballos periódicos de conservación e mantemento do xacemento e do seu contorno baixo control dun arqueólogo/a.

OBRAS PROHIBIDAS:	OBRAS PERMITIDAS:
As que fixe o nivel de protección	As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	XACEMENTO ARQUEOLÓXICO	ARQUEOLÓXICO	ASENTAMENTOS	**X_018**

F_01

S

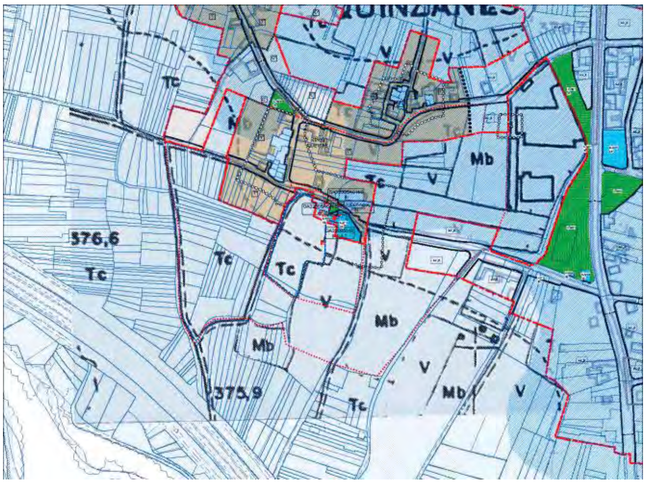

DENOMINACIÓN:	PARROQUIA:	NÚCLEO:
Xacemento de Queizás / A Quinta	**QUEIZÁS**	**Queizás**

Localización:	Coordenadas UTM:	Codigo Xacemento:	Clave Plano:
Queizás; A Quinta	**628806-4642135**	GA32085018	D-14

DESCRICIÓN:

Nos terreos que ocupa a horta da Casa Reitoral, a igrexa parroquial de San Pedro e o cemiterio atopáronse distintos vestixios romanos: unha ara epigrafiada embutida na parede N do templo; o fóculus de outra ara; e un lintel decorado en altorrelevo en forma de espiña de peixe. Ademais atopáronse anacos de tégula e de cerámica común romana.
A maiores o contorno da igrexa parroquial, de indubidable orixe románica, pode acoller unha necrópole medieval, de aí que, necesariamente, haxa que ten en conta esta cautela no momento de levar a cabo calquera tipo de obra que implique a remoción de terras nese ámbito.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
ALTO		ALTO	II-1; II-2	NON SE APRECIA	PARROQUIAL

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

RÚSTICO (DISPOSICIÓN TRANSITORIA 1º LSG)

OBSERVACIÓNS:

Bibliografía:
- Amado Rolán, N., Varela Barrios, C. e González Vázquez, I. (1991): Prospección arqueolóxica do concello de Verín (Ourense).

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

TODO O CONXUNTO

MELLORAS NECESARIAS:

Traballos periódicos de conservación e mantemento do xacemento e do seu contorno baixo control dun arqueólogo/a.

OBRAS PROHIBIDAS:	OBRAS PERMITIDAS:
As que fixe o nivel de protección	As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	XACEMENTO ARQUEOLÓXICO	ARQUEOLÓXICO	ASENTAMENTOS	X_020

F_01

S

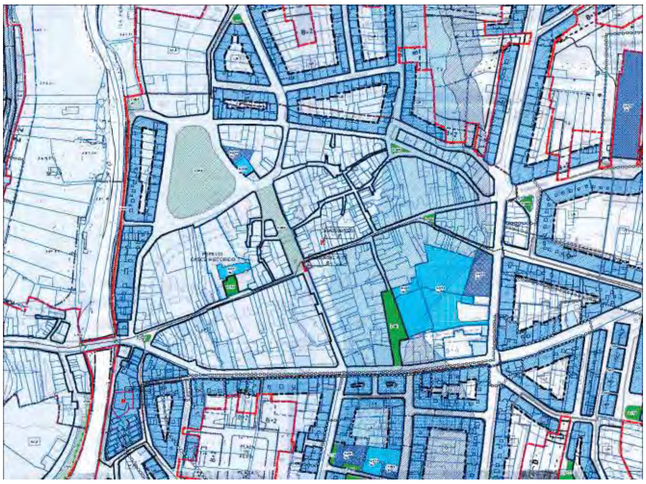

DENOMINACIÓN:	PARROQUIA:	NÚCLEO:
Vila histórica de Verín e barrio de San Lázaro	**VERÍN**	**Verín**

Localización:	Coordenadas UTM:	Codigo Xacemento:	Clave Plano:
Verín; San Lázaro	**629628-4644700**	GA32085020	E-08

DESCRICIÓN:

A vila de Verín emprázase en pleno val de Monterrei, na cabeceira do río Támega. Antigamente era este territorio do pobo prerromano dos Tamagani, cuxo castro principal posiblemente se empraza no propio monte do Castelo de Monterrei. Sería coa romanización cando no actual emprazamento da vila se estableceu, nas beiras do río, un pequeno vicus cuxa importancia iría en aumento aproveitando o tránsito mercantil polas vías secundarias, e incluso terciarias, que atravesaban o val neste sector NW do convento bracaraugustano, partindo da vía XVII por Aquae Flaviae (Chaves), como núcleo principal da zona, e enlazando coa vía XVIII polo W cara Xinzo de Limia (e deste cara Ourense, Iria e Lugo, ou coa XIX e XX polo E cara Astúrica Augusta. Tamén a presenza de estaño nas próximas montañas do N, e os mananciais termais ao S, farían do vello Verín un lugar ideal aos intereses económicos e do modo de vida romanos. Conformaríase así unha aglomeración secundaria das máis representativas de Galicia, de tamaño mediano e xogando un rol intermedio entre os núcleos rurais e as cidade. Os cambios no estatuto xurídico dos principais núcleos de poboación no proceso de municipalización de época flavia, a finais do s.I d.C., poderían ter favorecido a Verín como centro comarcal e administrativo.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
MOI ALTO	MOI ALTO	MOI ALTO	III	NON SE APRECIA	MIXTA

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

PEPRI CENTRO HISTÓRICO

OBSERVACIÓNS:

Bibliografía:

- Amado Rolán, N., Varela Barrios, C. e González Vázquez, I. (1991): Prospección arqueolóxica do concello de Verín (Ourense).

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

TODO O CONXUNTO

MELLORAS NECESARIAS:

Traballos periódicos de conservación e mantemento do xacemento e do seu contorno baixo control dun arqueólogo/a.

OBRAS PROHIBIDAS:	OBRAS PERMITIDAS:
As que fixe o nivel de protección	As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
BIC	XACEMENTO ARQUEOLÓXICO	ARQUEOLÓXICO	MURALLAS	X_021

F_01

S

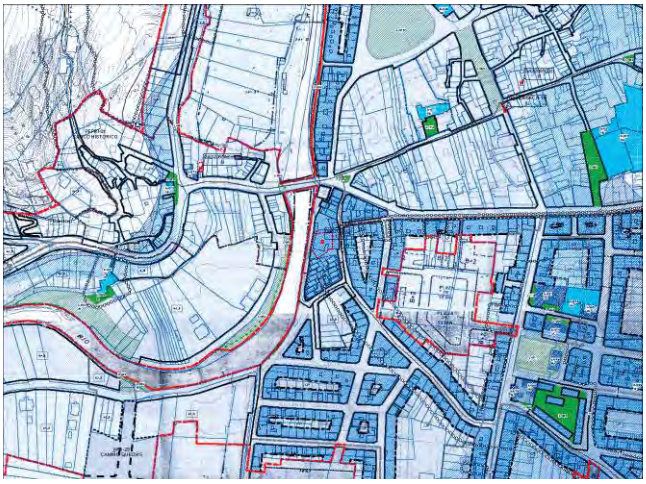

DENOMINACIÓN:	PARROQUIA:	NÚCLEO:
Muralla de Verín	VERÍN	Verín

Localización:	Coordenadas UTM:	Codigo Xacemento:	Clave Plano:
Rúa Elle	629358-4644480	GA32085021	D-09

DESCRICIÓN:

No solar nº 14 da rúa Elle consérvase, non só un baluarte, "senón tamén os restos dun torreón, ambos reflexo de dous sistemas defensivos que responden a planteamentos totalmente distintos e que, á súa vez, son un dos escasos restos materiais que se manteñen en pé da fortificación de Verín, un sistema defensivo fechado en época moderna" (Blanco Rotea et ali; 2008).

Segundo os mesmos autores, é posible afirmar "a existencia en Verín dun sistema defensivo en época medieval". Os seus restos, anque escasos, "son significativos: un torreón, parte do alzado doutro torreón. Se poñemos en relación a localización destes elementos, a conservación de dous eixes principais da vila (NNW-SSE e NE-SW) no seu urbanismo actual e a forma amendoada do que parece o seu recinto urbano primixenio coa planta lixeiramente circular do seu posterior abaluartamento, poderíamos chegar á conclusión de que a forma da súa planta abaluartada respondeu non só á propia topografía da vila, senón tamén á persistencia doutros elementos anteriores.

Torre e muralla eran os elementos principais da fortificación medieval", mais a día de hoxe carecemos de datos que nos permitan afirmar que a muralla contaba con torreóns. Os mesmos estudosos sosteñen que "todo apunta a que en Verín existisen unha serie de torreóns localizados estratéxicamente en lugares de acceso á vila e, quizais, algunha trincheira, anque posiblemente éstas fosen posteriores aos torreóns, unha defensa escasa para os novos tempos que se achegaban, sobre todo unha vez iniciada a guerra con Portugal no ano 1640."

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
MOI ALTO	MOI ALTO	MOI ALTO	I-1; I-2	POUCO ALTERADO	MIXTA

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

PEPRI CENTRO HISTÓRICO

OBSERVACIÓNS:

Bibliografía:
- Blanco Rotea, R: Memoria da escavación na rúa Elle nº 14. Santiago de Compostela. 2005
- Dasairas Balsa, X: Crónicas rexiomontanas. O territorio e a historia na comarca de Monterrei. Vigo (?). 1999
- Taboada Chivite, X: Verín y sus murallas. Boletín da CPMHAO. T XVII; pax 69. Ourense. 1951

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

TODO O CONXUNTO

INSCRICIÓNS

MELLORAS NECESARIAS:

Traballos periódicos de conservación e mantemento do xacemento e do seu contorno baixo control dun arqueólogo/a.

OBRAS PROHIBIDAS:	OBRAS PERMITIDAS:
As que fixe o nivel de protección	As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
BIC	XACEMENTO ARQUEOLÓXICO	ARQUEOLÓXICO	PETRÓGLIFOS	X_024

F_01

S

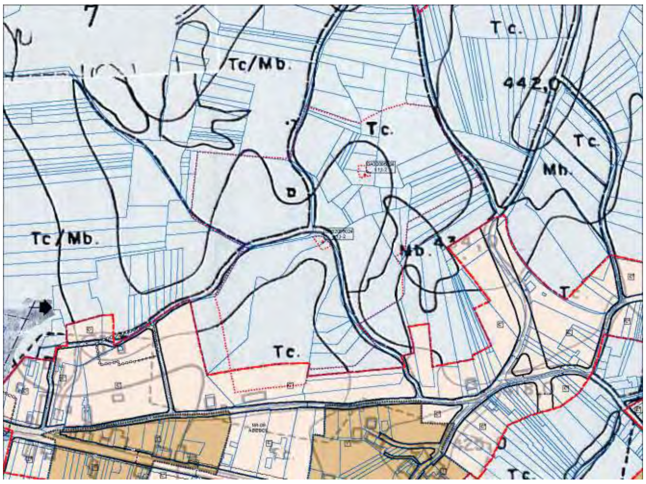

DENOMINACIÓN: **Peneda da Moreiriña / Peneda de Santiago**

PARROQUIA: **ÁBEDES**

NÚCLEO: **Ábedes**

Localización: **As Moreiriñas; A Cruz Vella**

Coordenadas UTM: **631472-4644664**

Codigo Xacemento: GA32085024

Clave Plano: G-08

DESCRICIÓN:

Grande peneda granítica (núcleo de 9 x 6,5 m; e superficie de 4 x 3 m medidos en sentido NW-SE), hoxe moi reducida polo labor dos canteiros, que presenta unha inclinación ao E, sector no que se concentran os gravados, formando cinco insculturas de ferradura de grande tamaño cunha rama sensiblemente longa e colocadas todas en liña en dirección S. Perdeuse un dos signos (un escutiforme?), xa que a pedra foi mutilada para o seu aproveitamento. Os petróglifos teñen un diámetro que vai dos 54 aos 38 cm, presentando un suco claro e profundo (anchura de entre 13 e 9,5 cm e fondo de entre 1 e 3 cm). No sector N da aliñación de ferraduras localízase un burato de 9 cm de fondo e un diámtro de 6,5 cm.
A laxe soporte e, sobre todo, o camiño, serven para delimitar os lugares de A Cruz Vella (nome que reciben os terreos situados ao S-SW) e As Moreiriñas (nome dos terreos localizados ao N e NE). Nesta última paraxe, a 100 m ao NE da Peneda de Santiago, localízase o Petróglifo das Moreiriñas.
Os veciños aseguran que o cabalo de Santiago pegou aquí un chimpo, de aí as súas ferraduras marcadas na pedra, procedente de Cabreiroá, onde habería outros gravados semellantes.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
MOI ALTO		ALTO	I-1; I-2	POUCO ALTERADO	PRIVADA

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

RÚSTICO (DISPOSICIÓN TRANSITORIA 1º LSG)

OBSERVACIÓNS:

Bibliografía:
- Amado Rolán, N., Varela Barrios, C. e González Vázquez, I. (1991): Prospección arqueolóxica do concello de Verín (Ourense).
- Taboada Chivite,J.- (1946): Insculturas de herradura en la comarca del Támega. Boletín de la Comisión Provincial de Monumentos de Orense, XV, nº3. Orense, 1946.

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

TODO O CONXUNTO

MELLORAS NECESARIAS:

Traballos periódicos de conservación e mantemento do xacemento e do seu contorno baixo control dun arqueólogo/a.

OBRAS PROHIBIDAS:

As que fixe o nivel de protección

OBRAS PERMITIDAS:

As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	XACEMENTO ARQUEOLÓXICO	ARQUEOLÓXICO	ASENTAMENTOS	X_028

F_01 **S**

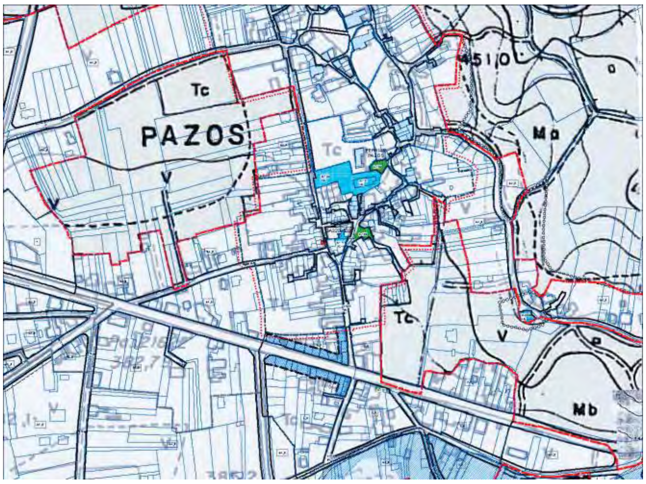

DENOMINACIÓN:	PARROQUIA:	NÚCLEO:
Xacemento de Pazos	**PAZOS**	**Pazos**

Localización:	Coordenadas UTM:	Codigo Xacemento:	Clave Plano:
Pazos	**628315-4644574**	GA32085028	C-09

DESCRICIÓN:

Segundo Taboada Chivite, no actual pobo de Pazos estaba asentada unha vila romana, recollendo como achados abondosos muíños de man romanos, tégula e anacos de cerámica da mesma filiación cultural. Rodríguez Colmenero recolle como miliarios dous bloques de granito cilíndricos, moi alterados pola erosión, que atopou na estrada que une Pazos con Albarellos

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
ALTO	ALTO	ALTO	III	NON SE APRECIA	PRIVADA

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

PEPRI PAZOS

OBSERVACIÓNS:

Bibliografía:
- Amado Rolán, N. Varela Barrios, C. e González Vázquez, I.: (1991) Prospección arqueolóxica do concello de Verín (Ourense).
- Rodríguez Colmenero, A; Ferrer Sierra, S. e Álvarez Asorey, R.D (2004): Miliarios e outras inscricións viarias romanas do Noroeste hispánico (conventos bracarense, lucense e asturicense). Santiago de Compostela. Ed. Consello da Cultura Galega, Sección de Patrimonio Histórico.
- Taboada Chivite, J. (1947), “Monterrey: resumen histórico y arqueológico”, Boletín del Museo Arqueológico Provincial de Ourense, Nº 3 (1947), pp. 27-43.

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

TODO O CONXUNTO

MELLORAS NECESARIAS:

Traballos periódicos de conservación e mantemento do xacemento e do seu contorno baixo control dun arqueólogo/a.

OBRAS PROHIBIDAS:	OBRAS PERMITIDAS:
As que fixe o nivel de protección	As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
BIC	XACEMENTO ARQUEOLÓXICO	ARQUEOLÓXICO	PETRÓGLIFOS	**X_034**

F_01

S

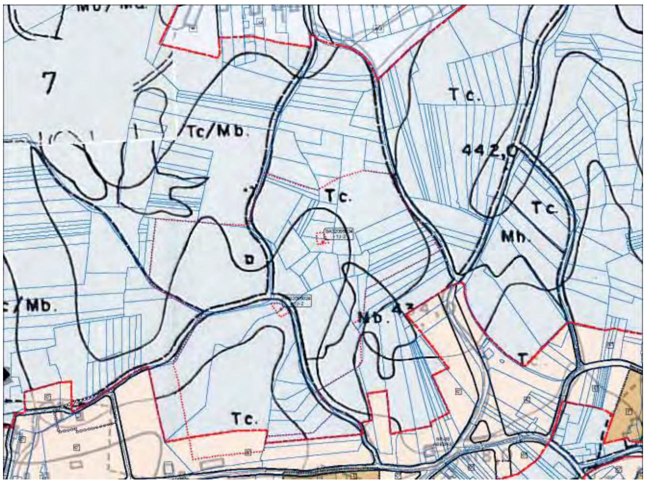

DENOMINACIÓN:	PARROQUIA:	NÚCLEO:
Petróglifo das Moreiriñas	**ÁBEDES**	**Ábedes**

Localización:	Coordenadas UTM:	Codigo Xacemento:	Clave Plano:
As Moreiriñas	**631511-4644755**	GA32085034	G-08

DESCRICIÓN:

A peneda na que se sitúan os gravados é de superficie chaira e pouco destacado en altura, sobretodo cara o lameiro dende o que se accede e que limita polo SW. Trátase dunha peneda cunhas dimensións actuais de 5x8m, ás que hai que sumar outros 6x5m cara o SE, formando unha especie de chanzo inferior. A creación deste chanzo débese á ter sido obxecto, a peneda, de actividades de cantaría tradicional, cuxos restos aínda se atopan esparexidos ao carón do núcleo de extracción.
O gravado compóñeno dúas coviñas de 8 e 15cm de diámetro e 5 e 10cm de fondura, respectivamente, unidas por unha canle lixeiramente serpenteante de 55cm de longo, 5cm de anchura e 5cm de fondo. No centro da coviña grande praticouse outra coviña máis pequena e concéntrica. Alíñase o conxunto de NE a SW.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
ALTO		ALTO	I-1; I-2	POUCO ALTERADO	PRIVADA

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

RÚSTICO (DISPOSICIÓN TRANSITORIA 1º LSG)

OBSERVACIÓNS:

Bibliografía:
- Rúa Martínez, B. (2007): "Guía arqueolóxica do Alto Támega", Verín, p.30.

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

TODO O CONXUNTO

MELLORAS NECESARIAS:

Traballos periódicos de conservación e mantemento do xacemento e do seu contorno baixo control dun arqueólogo/a.

OBRAS PROHIBIDAS:	OBRAS PERMITIDAS:
As que fixe o nivel de protección	As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	XACEMENTO ARQUEOLÓXICO	ARQUEOLÓXICO	REF. ARQUEOLÓXICA	X_052

F_01

S

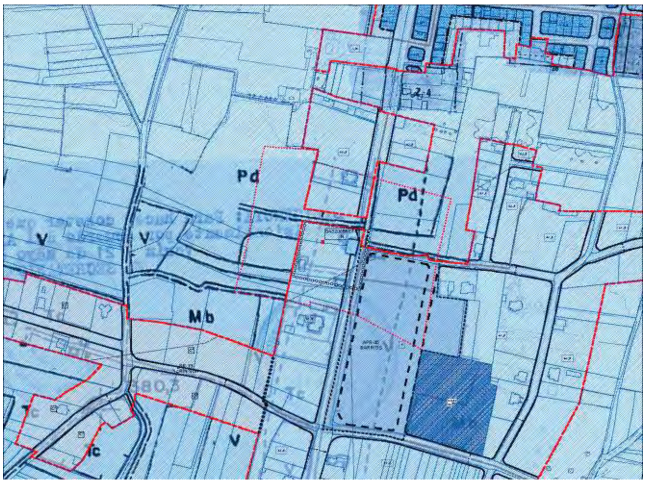

DENOMINACIÓN: **Capela do Perú / Santo Antonio**

PARROQUIA: **QUEIZÁS**

NÚCLEO: **Queizás**

Localización: **A Casa do Perú**

Coordenadas UTM: **629344-4643211**

Codigo Xacemento: GA32085REF-3

Clave Plano: D-11

DESCRICIÓN:

A única información sobre a capela son referencias dos veciños de Queizás. Ao parecer os máis vellos oíranllo aos pais, pero ningún a recorda en pé. Estaba vinculada á Casa do Perú, moi alterada pero conservada ao carón da estrada, con brasón na fachada S.

No contorno do edificio vense fustes de columnas e pedras molduradas. O peche que separa o terreo da casa da rúa disque é orixinal. A nova aliñación urbana non respectou a aliñación da vivenda, invadindo esta na súa esquina NE a beirarúa.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
ALTO		ALTO	III	NON SE APRECIA	PRIVADA

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

URBANO CONSOLIDADO

OBSERVACIÓNS:

Bibliografía:

- Amado Rolán, N. Varela Barrios, C. e González Vázquez, I.: (1991) Prospección arqueolóxica do concello de Verín (Ourense).

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

TODO O CONXUNTO

MELLORAS NECESARIAS:

Traballos periódicos de conservación e mantemento do xacemento e do seu contorno baixo control dun arqueólogo/a.

OBRAS PROHIBIDAS:

As que fixe o nivel de protección

OBRAS PERMITIDAS:

As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL
DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	XACEMENTO ARQUEOLÓXICO	ARQUEOLÓXICO	MILIARIOS	**X_053**

F_01

S

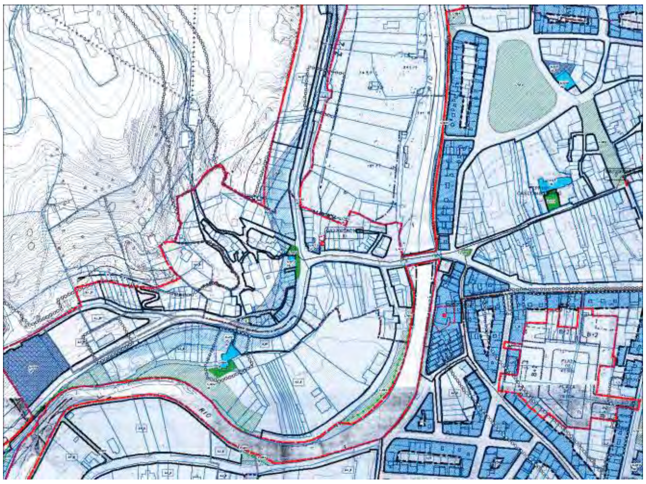

DENOMINACIÓN:	PARROQUIA:	NÚCLEO:
Miliario de San Lázaro	**VERÍN**	**San Lázaro**

Localización:	Coordenadas UTM:	Codigo Xacemento:	Clave Plano:
Avda de San Lázaro nº 24	**629202-4644583**	GA32085ACH-18	D-09

DESCRICIÓN:

Cipo granítico de grao fino, ben redodeado, de 138cm de altura e 34cm de diámetro, no que inda se distinguen algunhas letras de entre 9 e 14 de alto. Taboada (1952, p.286) describía un toco na base para ser encaixado, hoxe non visible.
Está fracturado na sua parte superior, polo que o epígrafe está incompleto. O seu desgaste e a súa posición, adosado ás escaleiras de subida ao primeiro andar, fan que a lectura sexa case imposible.
Dado a coñecer por Taboada Chivite (1952, p.286). Segundo Colmenero, Ferrer e Álvarez (2004, p.659), reaparecido recentemente na súa localización actual.
Os autores citados non se atreven a adscribilo a un emperador determinado, pero sitúano, en base ás titulacións que emprega, en época tardía, posiblemente de Constante, fillo de Constantino.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
MOI ALTO		ALTO	III	POUCO ALTERADO	PÚBLICA

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

PEPRI CENTRO HISTÓRICO

OBSERVACIÓNS:

Bibliografía:
- Rodríguez Colmenero, A., Ferrer Sierra, S. e Álvarez Asorey, R. (2004): Miliarios e outras inscricións viarias romanas do Noroeste hispánico (conventos bracarense, lucense e asturicense), Consello da Cultura Galega, Santiago de Compostela, p.659 (nº 577).

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

TODO O CONXUNTO

MELLORAS NECESARIAS:

Traballos periódicos de conservación e mantemento do ben e do seu contorno baixo control dun arqueólogo/a.

OBRAS PROHIBIDAS:	OBRAS PERMITIDAS:
As que fixe o nivel de protección	As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	XACEMENTO ARQUEOLÓXICO	ARQUEOLÓXICO	MILIARIOS	**X_054**

F_01

S

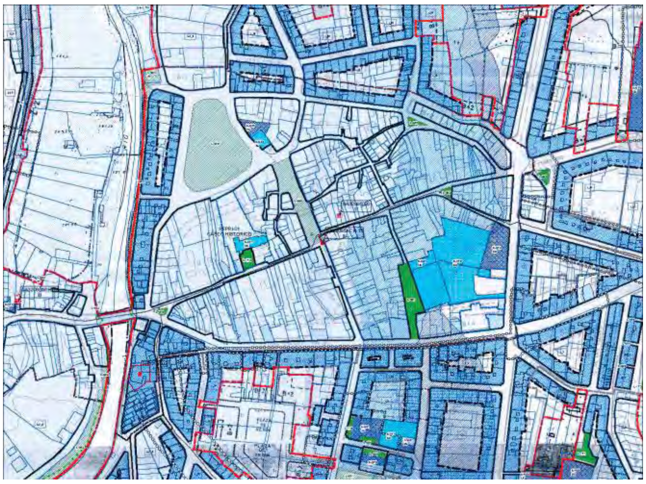

DENOMINACIÓN:	PARROQUIA:	NÚCLEO:
Miliario da Casa dos Acevedo	**VERÍN**	**Verín**

Localización:	Coordenadas UTM:	Codigo Xacemento:	Clave Plano:
Casa dos Acevedo / Rúa Lisa; Praza Maior	**629605-4644663**	GA32085ACH-15	E-08

DESCRICIÓN:

Cipo de 180 cm de altura e 60 cm de diámetro, sen inscrición visible.
En realidade o que se conserva é tan só unha metade do mesmo, pero vese que se trataba dun miliario perfectamente labrado sobre un bloque de granito de grao groso. Os bordes superiores están lixeiramente biselados, dándolle un aspecto moi coidado.
Descoñécese se tivo inscrición.
Hoxe forma parte da Casa dos Acevedo, achegado ao lateral S dos seus soportais, cara a rúa Lisa, aínda que sabemos que ese non é o seu emprazamento orixinal.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
MOI ALTO		ALTO	III	POUCO ALTERADO	MUNICIPAL

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

PEPRI CENTRO HISTÓRICO

OBSERVACIÓNS:

Bibliografía:
- Rodríguez Colmenero, A., Ferrer Sierra, S. e Álvarez Asorey, R. (2004): Miliarios e outras inscricións viarias romanas do Noroeste hispánico (conventos bracarense, lucense e asturicense), Consello da Cultura Galega, Santiago de Compostela, p.660 (nº 578).

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

TODO O CONXUNTO

MELLORAS NECESARIAS:

Traballos periódicos de conservación e mantemento do ben e do seu contorno baixo control dun arqueólogo/a.

OBRAS PROHIBIDAS:	OBRAS PERMITIDAS:
As que fixe o nivel de protección	As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	XACEMENTO ARQUEOLÓXICO	ARQUEOLÓXICO	ARAS	X_055

F_01

S

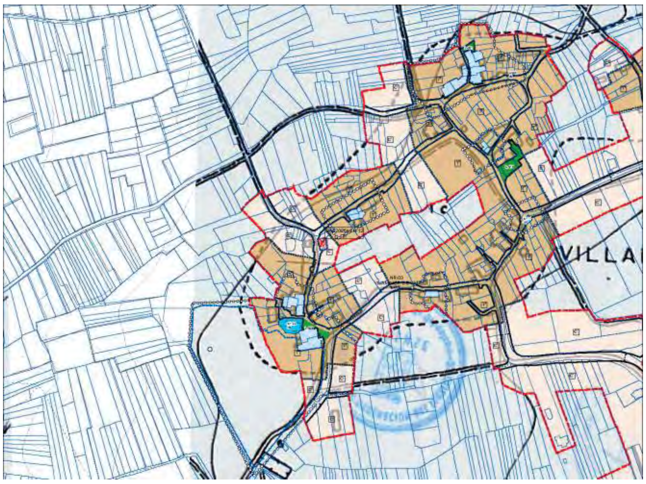

DENOMINACIÓN:	PARROQUIA:	NÚCLEO:
Ara da Soutilla (Vilamaior do Val 1)	**VILAMAIOR DO VAL**	**A Soutilla**

Localización:	Coordenadas UTM:	Codigo Xacemento:	Clave Plano:
A Soutilla	**631094-4648127**	GA32085ACH-12	G-02

DESCRICIÓN:

Fragmento superior dunha ara, descuberta en 1971 no seu emprazamento actual, empotrada no lenzo de cachotería entre a xanela do primeiro andar e o letreiro da rúa, a 4m de altura. Foi dada a coñecer por Le Roux e Tranoy en 1975, publicándose en inventarios posteriores.

Só é visible a cara superior, de 34cm de lago, observándose un foculus circular central, rodeado doutro círculo concéntrico do que parten catro brazos cara as esquinas e os extremos dos rolos laterais, todo en alto-relevo. O coidado e complexo desta labra fai pensar nunha ara de certa finura, da que descoñecemos dimensións completas e se ten epígrafe ou non.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
MOI ALTO		ALTO	III	POUCO ALTERADO	PRIVADA

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

NÚCLEO RURAL TRADICIONAL

OBSERVACIÓNS:

Bibliografía:

- Le Roux, P. e Tranoy, A. (1975): "Problémes epigraphiques de la province d'Orense", Boletín Auriense, nº5, p.273.

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

TODO O CONXUNTO

MELLORAS NECESARIAS:

Traballos periódicos de conservación e mantemento do ben e do seu contorno baixo control dun arqueólogo/a.

OBRAS PROHIBIDAS:	OBRAS PERMITIDAS:
As que fixe o nivel de protección	As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	XACEMENTO ARQUEOLÓXICO	ARQUEOLÓXICO	ACHADOS SOLTOS	**X_056**

F_01

S

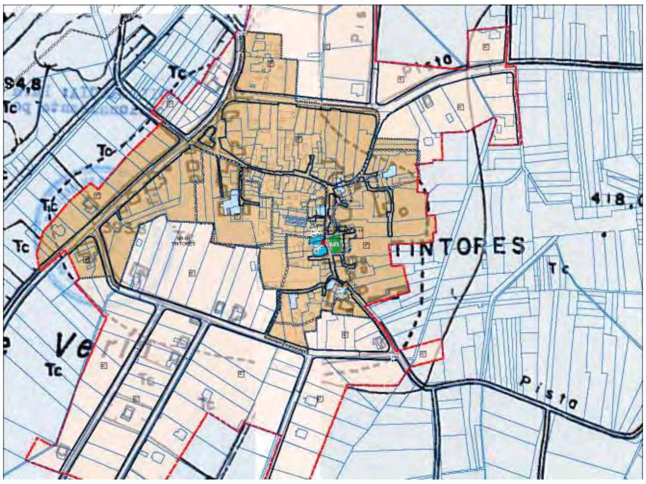

DENOMINACIÓN:	PARROQUIA:	NÚCLEO:
Capitel romano de Tintores	**TINTORES**	**Tintores**

Localización:	Coordenadas UTM:	Codigo Xacemento:	Clave Plano:
Adro da igrexa parroquial de Sta Cristina	**629664-4647668**	GA32085ACH-11	E-02

DESCRICIÓN:

No caso do capitel de Tintores, o ábaco (a peza a modo de tabliña que remata e altura o capitel) non existe, e a flor canónica que o debería preceder en altura aparece substituída por unha vieira , un molusco bivalvo que aparece con frecuencia na iconografía venusiana e santiaguista, se ben neste último caso a súa representación canónica (Fatás & M. Borrás; 1995:239), diverxe notablemente da que nos ocupa, na medida en que "en heráldica, a vieira de peregrino ou de Santiago represéntase polo seu exterior e coa base en alto". Na tradición clásica grecoromana a vieira aparece vinculada á mitoloxía do deus Crono, que cortou os xenitais do seu pai antes de guindalos ao mar. Alí entraron en contacto coa escuma das ondas, e da escuma xurdiu, espida e fermosa, a deusa grega Afrodita (literalmente "a que naceu da escuma ") ou a latina Venus. De seguido recolleuna unha cuncha que, primeiro, levouna frotando sobre as augas ata a illa de Chipre, onde foi recibida polas tres Grazas, que a cubriron co seu manto. A cuncha de vieira foi desde entón o símbolo do pube feminino, fonte de poder de Venus, a deusa do erotismo e tamén da beleza feminina.

Nos extremos superiores do capitel locen dúas volutas ou espiras unidas entre si grazas ao encontro dos seus tallos, contacto que ten lugar no eixe da composición, xusto por baixo da vieira. Os caulículos ou volutas cúrvanse ata apenas superar unha única volta, evitando así o modelo da espiral canónica, máis desenvolvida, pero rematando igualmente nun óculo central. Curisosamente estas pezas adoptan a forma das volutas de orde xónica non angulares de maneira que o caulículo é deseñado para ser visto de forma bidimensional, isto é, de fronte, adquirindo certa tridimensionalidade só cando é observada de esguello.

Nun nivel inferior xurden dúas coroas de acanto con grandes follas con nervaduras centrais e laterais que ganan volume grazas á perforación coa técnica do trépano dos intersticios que deixan os seus lóbulos.

Na base da peza un baquetón ou astrágalo precedida dun listel.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
MOI ALTO	MOI ALTO	ALTO	III	POUCO ALTERADO	PÚBLICA

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

NÚCLEO RURAL TRADICIONAL

OBSERVACIÓNS:

Bibliografía:
- Inédito

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

TODO O CONXUNTO

MELLORAS NECESARIAS:

Traballos periódicos de conservación e mantemento do ben e do seu contorno baixo control dun arqueólogo/a.

OBRAS PROHIBIDAS:	OBRAS PERMITIDAS:
As que fixe o nivel de protección	As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	XACEMENTO ARQUEOLÓXICO	ARQUEOLÓXICO	MILIARIOS	**X_059**

F_01

S

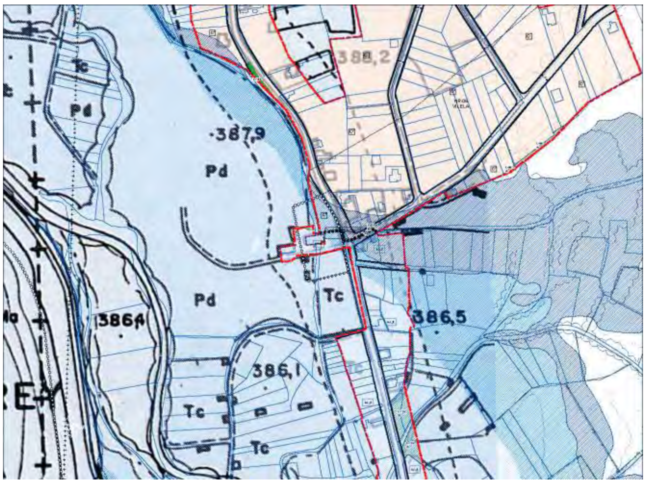

DENOMINACIÓN: **Milario do Muíño da Veiga**

PARROQUIA: **TINTORES**

NÚCLEO: **Vilela**

Localización: **O Muíño da Veiga**

Coordenadas UTM: **629390-4645623**

Codigo Xacemento: GA32085ACH-2

Clave Plano: D-07

DESCRICIÓN:

Miliario de 183cm de altura conservada e 44cm de diámetro. Conserva sete liñas do epígrafe, con letras de entre 6 e 13cm de alto. O soporte granítico é de boa calidade e de gran fino, aínda que o epígrafe atópase bastante deteriorado.

Apareceu no núcleo de Vilela, preto do Muíño da Veiga, onde continúa hoxe facendo de piar na vivenda propiedade de D. Manuel Blanco. É visible dende a estrada, fincado de forma invertida.

Foi dado a coñecer en 1926 por Fernándea Costas e Fuentes Canal na Revista Nós, quenes describen o desgaste natural da pedra provocado polo roce dos ronzales as bestas que ían ao muíño dende tempo inmemorial, dificultando a lectura do epígrafe:

"Dedicado ao César emperador Marco Aurelio Caro, pío, feliz, augusto, pontífice máximo, investido co poder tribunicio, o consular e o proconsular".

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
MOI ALTO		ALTO	III	BO	PÚBLICA

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

RÚSTICO (DISPOSICIÓN TRANSITORIA 1º LSG)

OBSERVACIÓNS:

Bibliografía:

- Rodríguez Colmenero, A., Ferrer Sierra, S. e Álvarez Asorey, R. (2004): Miliarios e outras inscricións viarias romanas do Noroeste hispánico (conventos bracarense, lucense e asturicense), Consello da Cultura Galega, Santiago de Compostela, p.661 (nº 580).

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

TODO O CONXUNTO

MELLORAS NECESARIAS:

Traballos periódicos de conservación e mantemento do ben e do seu contorno baixo control dun arqueólogo/a.

OBRAS PROHIBIDAS:

As que fixe o nivel de protección

OBRAS PERMITIDAS:

As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	XACEMENTO ARQUEOLÓXICO	ARQUEOLÓXICO	ARAS	**X_060**

F_01 **S**

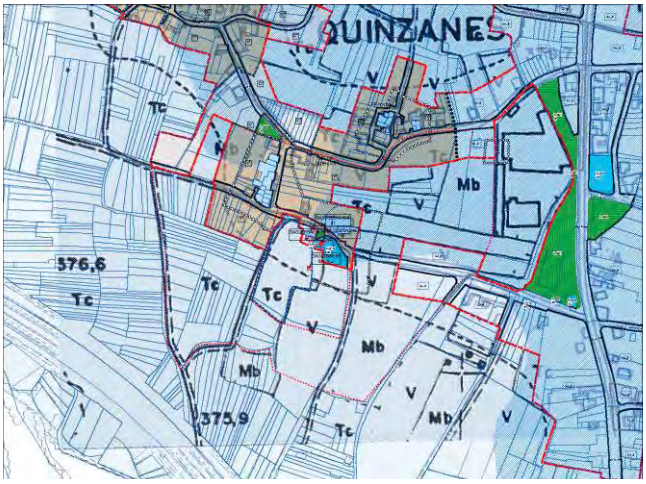

DENOMINACIÓN:	PARROQUIA:	NÚCLEO:
Ara da igrexa de Queizás (Queizás 1)	**QUEIZÁS**	**Queizás**

Localización:	Coordenadas UTM:	Codigo Xacemento:	Clave Plano:
Igrexa parroquial de Queizás	**628824-4642173**	GA32085ACH-7	D-13

DESCRICIÓN:

Ara de granito moi desgastanda, incorporada como perpiaño no muro N da igrexa románica de Queizás, tumbada, coa parte superior cara a dereita e co epígrafe á vista. Vense as molduras superior e inferior, apenas resaltadas. Ten un basamento de 7cm de alto, seguido dunha dobre moldura de 3cm cada banda; logo vai o dado, de 47cm de alto, rematado cunha triple moldura de 2cm cada banda, rematada á súa vez con outra banda de 7cm e unha máis superior de 3cm.
Mide 78cm de alto e 37cm de ancho, con campo epigráfico de 47x33cm, contendo 5 liñas con letras entre 5cm e 6cm de alto.
A lectura é moi complicada polo desgaste das letras, sobretodo as liñas 3 e 4, se ben lese con certa claridade:
IOVI.O.M / FLAVIAMA / TER(.)A(.) / S(...)IE / VOTA.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
MOI ALTO		ALTO	III	POUCO ALTERADO	PÚBLICA

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

RÚSTICO (DISPOSICIÓN TRANSITORIA 1º LSG)

OBSERVACIÓNS:

Bibliografía:
- Rodríguez Colmenero, A. (1987): Aquae Flaviae, I, Fontes epigráficas, p.37 (nº10).

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

TODO O CONXUNTO

MELLORAS NECESARIAS:

Traballos periódicos de conservación e mantemento do ben e do seu contorno baixo control dun arqueólogo/a.

OBRAS PROHIBIDAS:	OBRAS PERMITIDAS:
As que fixe o nivel de protección	As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	XACEMENTO ARQUEOLÓXICO	ARQUEOLÓXICO	ARAS	**X_061**

F_01

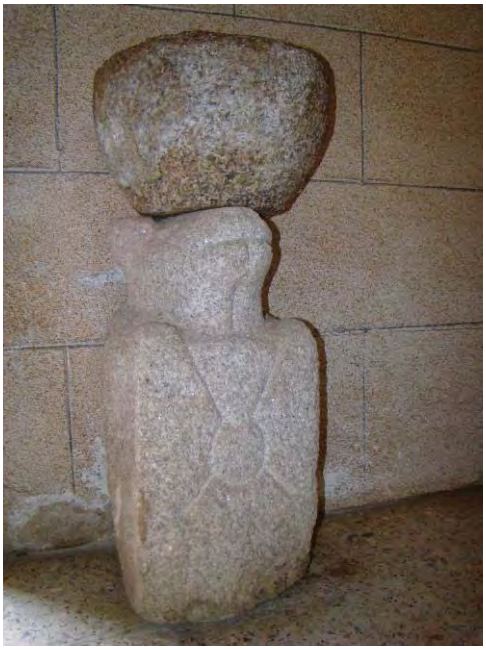

S

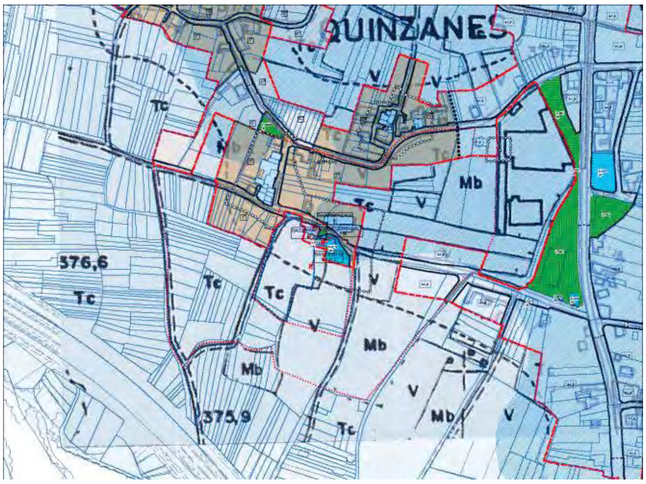

DENOMINACIÓN: **"Ara indíxena" de Queizás (Queizás 3)**

PARROQUIA: **QUEIZÁS**

NÚCLEO: **Queizás**

Localización: **Igrexa parroquial de Queizás**

Coordenadas UTM: **628824-4642173**

Codigo Xacemento: GA32085ACH-9

Clave Plano: D-13

DESCRICIÓN:

Singular peza labrada nun bloque de granito cuadrangular, rematado cunha cabeza de animal. Na cara frontal do bloque ten gravada unha aspa cuxos brazos parten dun círculo central.
A traseira describe a curvatura do lombo do animal, estreitándose cara os pés.
A cabeza semella dun bóvido ou dun ovino, do que se representan tamén as patas dianteiras flexionadas, en posición recollida, facendo as articulacións de esquinas superiores do bloque e xogando coas aspas da cara frontal.
A disposición das patas, así como a representación da curvatura do lombo e a visión frontal da cabeza, fainos pensar nunha posición orixinal tumbada, con respecto a como está hoxe.
Puidera entenderse coma un "Agnus Dei" de coroamento das cabeceiras dos templos románicos, inda que a representación da aspa nun lugar que sería, entón, non visible, non tería sentido algún. A súa rusticidade tamén non axuda a encadrala dentro do mundo románico.
Pasou a ser coñecida dentro do mundo da investigación coma "ara indíxena", nome que recollemos, a pesares de carecer de base científica algunha para aseguar a existencia desta tipoloxía de aras.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
ALTO		ALTO	III	POUCO ALTERADO	PÚBLICA

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

RÚSTICO (DISPOSICIÓN TRANSITORIA 1º LSG)

OBSERVACIÓNS:

Bibliografía:
- Rúa Martínez, B. (2007): "Guía arqueolóxica do Alto Támega", Verín, p.103.

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

TODO O CONXUNTO

MELLORAS NECESARIAS:

OBRAS PROHIBIDAS:

As que fixe o nivel de protección

OBRAS PERMITIDAS:

As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	XACEMENTO ARQUEOLÓXICO	ARQUEOLÓXICO	ARAS	X_062

F_01

S

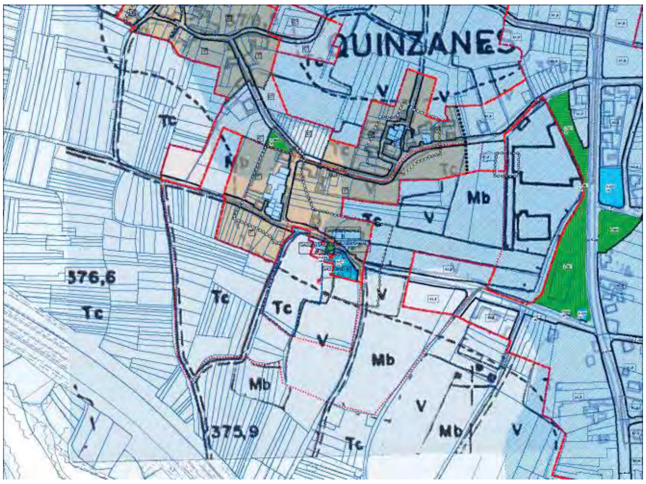

DENOMINACIÓN: **Ara da Casa Reitoral de Queizás**

PARROQUIA: **QUEIZÁS**

NÚCLEO: **Queizás**

Localización: **Casa Reitoral de Queizás**

Coordenadas UTM: **628812-4642189**

Codigo Xacemento: GA32085ACH-8

Clave Plano: D-13

DESCRICIÓN:

Perpiaño granítico, de grao groso, de 95x53cm, formando parte da parede N da casa reitoral de Queizás, na terceira fiada, entre as dúas portas do baixo e cara a rúa.
Na súa cara visible distínguense varias liñas epigrafiadas. A súa orixe parece ter sido unha ara de grandes proporcións, aproveitada como material de construción posteriormente. Está colocada tumbada, coa parte superior cara dereita.
O seu estado de conservación é moi deficiente, tendo sufrido repicados polos catro costados, incluso na cara frontal, eliminándose calquera resto de moldura. Aínda así, distínguese a parte onde estas ían: a inferior ocupaba 26cm en altura, e a superior 22cm, seperándose do campo epigráfico actual cunha pequena biseira que inda proxecta sombra con luz rasante.
O epígrafe sufriu un forte desgaste, facéndose practicamente ilexible. Distínguense 4 liñas, polo menos as 3 primeiras son seguras, dentro dun campo epigráfico conservado de 45x53cm, con letras entre 7 e 10cm de alto.
Non nos atrevemos a dar unha lectura exacta, pero distínguense claramente trazos oblicuos e curvos formando letras (algún S, C, posibles M, A...)

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
MOI ALTO		ALTO	III	POUCO ALTERADO	PÚBLICA

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

RÚSTICO (DISPOSICIÓN TRANSITORIA 1º LSG)

OBSERVACIÓNS:

Bibliografía:
- Inédito

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

TODO O CONXUNTO

MELLORAS NECESARIAS:

Traballos periódicos de conservación e mantemento do ben e do seu contorno baixo control dun arqueólogo/a.

OBRAS PROHIBIDAS:

As que fixe o nivel de protección

OBRAS PERMITIDAS:

As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	XACEMENTO ARQUEOLÓXICO	ARQUEOLÓXICO	REF. ARQUEOLÓXICA	**X_100**

F_01

S

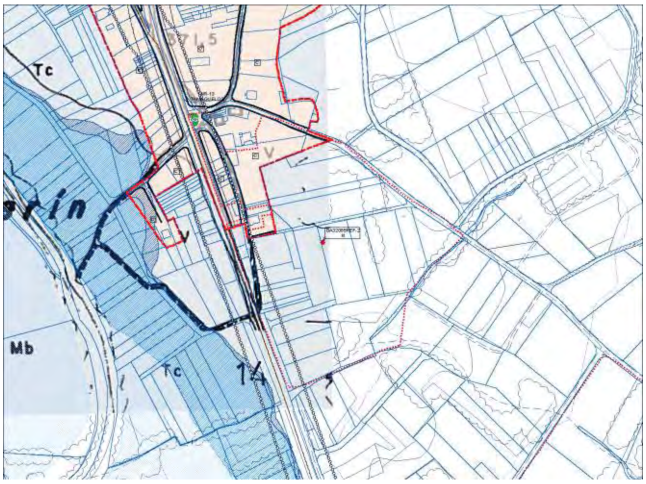

DENOMINACIÓN: **O Santo / Capela de San Roque**

PARROQUIA: **TAMAGUELOS**

NÚCLEO: **Tamaguelos**

Localización: **Tamaguelos**

Coordenadas UTM: **629780-4636102**

Codigo Xacemento: GA32085REF-2

Clave Plano: E-26

DESCRICIÓN:

Nos terreos coñecidos co nome de O Santo, nas proximidades da aldea de Tamaguelos e nun contorno parcialmente urbanizado, existiu, ao dicir dos veciños da parroquia, unha capela dedicada a San Roque.
No lugar onde puido estar a capela hai hoxe vivenda unifamiliares exentas, galpóns e unha serie de campos de floresta e cultivo a base de viñedo fundamentalmente, sen que fose posible localizar os restos edilicios deste lugar cultual.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
ALTO		ALTO	III	NON SE APRECIA	PRIVADA

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

RÚSTICO (DISPOSICIÓN TRANSITORIA 1º LSG)

OBSERVACIÓNS:

Bibliografía:
- Amado Rolán, N., Varela Barrios, C. e González Vázquez, I. (1991): Prospección arqueolóxica do concello de Verín (Ourense).
- Morchón Viñas, J. (2008) Estudo histórico de la Vía de la Plata. Tramo Feces de Abaixo-Cabreiroá (Verín, Ourense).

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

TODO O CONXUNTO
INSCRICIÓNS

MELLORAS NECESARIAS:

OBRAS PROHIBIDAS:

As que fixe o nivel de protección

OBRAS PERMITIDAS:

As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras

INSTRUMENTO DE ORDENACIÓN PROVISIONAL DO CONCELLO DE VERÍN

CLASIFICACIÓN (Art. 8 LPCG):	CATEGORÍA (Art. 10 LPCG):	TIPO		Nº FICHA:
CATALOGADO	XACEMENTO ARQUEOLÓXICO	ARQUEOLÓXICO	REF. ARQUEOLÓXICA	**X_101**

F_01

S

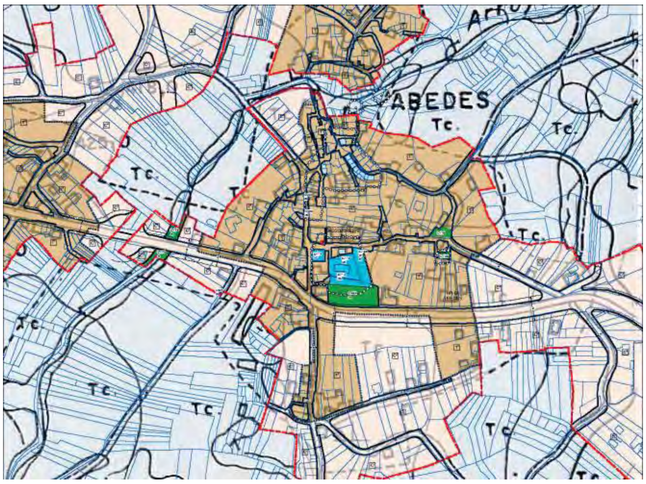

DENOMINACIÓN:	PARROQUIA:	NÚCLEO:
Xacemento de Ábedes	**ÁBEDES**	**Ábedes**

Localización:	Coordenadas UTM:	Codigo Xacemento:	Clave Plano:
Ábedes	**631976-4644247**	GA32085REF-8	H-09

DESCRICIÓN:

As novas sobre este xacemento de localización imprecisa veñen da información recollida por Ceán Bermúdez no seu "Sumario de las antigüedades que hay en España" (1832), onde di: "Abedes, feligresía del condado de Monterey en la provincia de Orense. Se descubrió en ella el año de 1580 un aposento romano de 15 pies de largo y 12 de ancho, que tenia en el medio una columna de mármol, y encima un toro de bronce".
Nas prospeccións realizadas con posterioridade non foi atopado resto algún, se ben Rodríguez Colmenero (1977), ante estas referencias e achados, recólleo como xacemento romano de chaira.

INTERESE HISTÓRICO:	INTERESE ARQUITECTÓNICO:	INTERESE URBANÍSTICO:	NIVEL DE PROTECCIÓN:	ESTADO DE CONSERVACIÓN:	PROPIEDADE:
ALTO			III	NON SE APRECIA	

CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN:

NÚCLEO RURAL TRADICIONAL

OBSERVACIÓNS:

Bibliografía:
- Amado Rolán, N. Varela Barrios, C. e González Vázquez, I.: (1991) Prospección arqueolóxica do concello de Verín (Ourense).
- Ceán Bermúdez, J.A. (1832): "Sumario de las antigüedades romanas que hay en España", p.216.

ELEMENTOS SINGULARES A PROTEXER

TODO O CONXUNTO

MELLORAS NECESARIAS:

OBRAS PROHIBIDAS:	OBRAS PERMITIDAS:
As que fixe o nivel de protección	As que fixe o nivel de protección, sendo obrigadas as incluídas no apartado de melloras